

„Dorim ca cincinalul pe care l-am început în acest an să fie cincinalul unei puternice dezvoltări a producției agricole, vegetale și animale, cincinalul îmbunătățirii radicale a activității din agricultură, al realizării noii revoluții agrare din România.“

NICOLAE CEAUȘESCU

Floarea hârnicii

Recentul Congres al țărănilor, la lucrările căruia am avut cinstea să particip, este unul dintre cele mai de seamă evenimente ale ultimilor ani. Atât expunerea ținută la deschiderea congresului de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cât și cuvântul rostit la încheierea lucrărilor au subliniat cu tărie necesitatea de a se produce în acest domeniu important al economiei naționale o cotitură radicală a felului de a munci. Aceeași necesitate imperioasă a fost evidențiată de toți participanții la congres, evidențierea fiind de fapt a vieții, care cere noi și cit mai nuanțate rezolvări pentru problemele ce se ivesc în edificarea orânduirii socialiste, a cerut și cere o îmbinare cit mai armonioasă a străvechii și renumitei hârnicii țărănești cu noile forme de organizare a muncii în agricultură, care se petrec altfel astăzi, față de trecut, neputându-se implini cum se cuvine, dacă nu sînt făcute cu pricepere și cu pasiune, cu un plus de iubire.

Se știe mai demult că o ploaie bună ajută pământul să înflorească întru rodire, cum îl ajută de altfel și omul cu munca lui. Ajutorul acesta e determinant de multe ori și parcă și griul înfrățește mai repede și se ridică mai viguros către soare, cînd simte în preajma lui așteptarea și iubirea omului.

Ajungem astfel, oricum am întoarce-o, la mai sus-amintita hârnicie țărăneasă, despre care unii au spus și spun că s-ar fi stins. Țăranii, spun cei care susțin asemenea enormități, s-au domnit, s-au le-nenit, stau pe șanț în loc să meargă pe cîmp, la adunarea recoltei. Au existat și există, din nefericire, și asemenea aspecte, numai că ele sînt efectele și nu cauzele unor stări de lucruri. Cauzele au rezidat și rezidă în faptul că ani de zile nu s-a acordat activității din agricultură importanța pe care o merita, materială dar și morală. Un muncitor din zootehnie, de exemplu, a fost și mai este considerat un simplu îngrijitor de vite, cu toate că activitatea lui are o însemnătate socială foarte mare, putînd fi egalată, să zicem, cu activitatea unui oțelar, fără a se bucura însă de considerarea necesară, morală dar și materială. Dovadă că e așa e însuși faptul că acolo unde există această considerare, rezultatele sînt bune sau foarte bune, hârnicia străveche înflorind în for-

(Continuare în pagina 4)

ION LANCRANIAN

Cronica vieții de miner

Sînt convins că dacă prin 1953 i-ai fi spus lui Gheorghe Prunduș că peste nici trei decenii, el sau copiii săi vor trăi într-un municipiu și că vor avea casele lor, și mașinile lor, și garajele lor — Nostradamus să fi fost! — nu te-ar fi crezut. Și cum să te creadă? În '53, cînd s-a calificat ca miner, încă mai era feritor fără griji și fără nimic. (S-a născut la 24 aprilie 1933 în Măgoaja de Cluj.) Nu te-ar fi crezut nici în '57, cînd s-a întors din armată („aviatie, Craiova, ehe!“) Și cum să te creadă cînd, vorba lui, a venit la Herja cu „o nevastă (Nastasia), un copil (Ion) și un geamantan!“ Coboriseră de pe platforma fără prelată a unui ZIS, întii ei trei. Apoi li s-a aruncat valiza. Sfoara care oblojea cartonul putred al cutiei s-a rupt. Aflătorii de față au avut prilejul să le admire chiar toată sverea: un cearșaf, două fețe de pernă și rufărie de schimb. Au luat „în chirie, la un particular, o cameră trei pe trei“. În primă noapte, Ion, copilul, le-a cerut apă. Nu aveau nici o cană. Au făcut un cornet dintr-o hirtie de împachetat și i-au dat. Acesta a fost pasul nr. 1. Pasul doi a fost seriozitatea cu care el, Gheorghe Prunduș, s-a încadrat în disciplina de la mină. Firească, pentru un soț și tată. A lucrat bine. A cîștigat bine. A cîștigat încrederea ortacilor mai vechi. Apreciat ca „om de treabă“ — titlu greu de obținut, dar și mai greu de păstrat în Maramureș — nu s-a dezmințit. Minereul nu este numai piinea industriei, ci și piinea-piine. Piinea la propriu. Piine și altele.

Condiții de lucru? Hm... Țara abia în-

(Continuare în pagina 6)

MIRCEA BUNEA

ANUL XXX - NR. 9 (1342) - 26 FEBRUARIE 1981

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Pe blazonul familiei se coace un lan

Am avut privilegiul de-a mă naște țăran într-un sat azi întors cu fața spre soare, pe blazonul familiei se coace un lan sub o piine rumenă și mirositoare.

Pe arborele genealogic al familiei mele găsești numai și numai plugari și pămînt oameni cu palme vinjoase și grele și oasele arse de ploaie și vînt.

Prin nu știu ce școli moșii mei n-au umblat, ei nu prea aveau timp și de-nvățătură, în cartea istoriei trebuia zilnic arat cu pluguri de oase și-njurătura pe gură.

Ci iată pămîntul e-același, vatră în timp, singurul meu semn de adîncă noblete, sudoare și vlagă îmi cere și-n schimb mă dăruie cu veșnica lui tînerete

C-avui privilegiul de-a mă naște țăran într-un sat azi întors cu fața spre soare, pe blazonul familiei se coace un lan sub o piine rumenă și mirositoare.

VASILE MORAR

O performanță care onorează chirurgia românească

Acum circa o lună, mai exact marți, 13 ianuarie, în jurul orei 16, pe șoseaua Giurgiu—București, o „Salvare“ gonia ca un bolid. Ori de cite ori drumul îi era potrivit, sirena suna lung și insistent cerind cale liberă. Distanța pînă în Capitală, „Salvarea“ a parcurs-o într-un timp rapid. Era un caz disperat și șoferul știa. Din clipa în care a demarat nebunește din curtea Spitalului unificat din Giurgiu, și-a dat seama că și de el depinde viața unei tinere, care a suferit un foarte grav accident la Combinatul chimic din localitate. În „Salvare“, întinsă pe brancardă era ingineră Daniela Grozea, de numai 28 de ani, care datorită unei inadmisibile imprudențe și-a smuls în mod accidental membrul superior sting. Lîngă ea se mai aflau: inginerul Damian Capac, mai tînărul ei coleg, și o infirmieră gata oricînd să intervină în caz de nevoie. Într-un colț al „Salvării“, împachetat într-un bandaj steril, brațul victimei însoțea acest dramatic echipaj. Nimeni nu știa, nimeni nu putea anticipa ce va urma, motiv pentru care mașina gonia, gonia, gonia...

În clipa cînd au ajuns în fața Spitalului de urgență, nu trecuse 3 ore de la accident. Știrea despre groznicul accident era deja cunoscută, datorită intervențiilor energice și operative ale directorului Combinatului chimic, inginerul Ștefan Manea.

(Continuare în pagina 9)

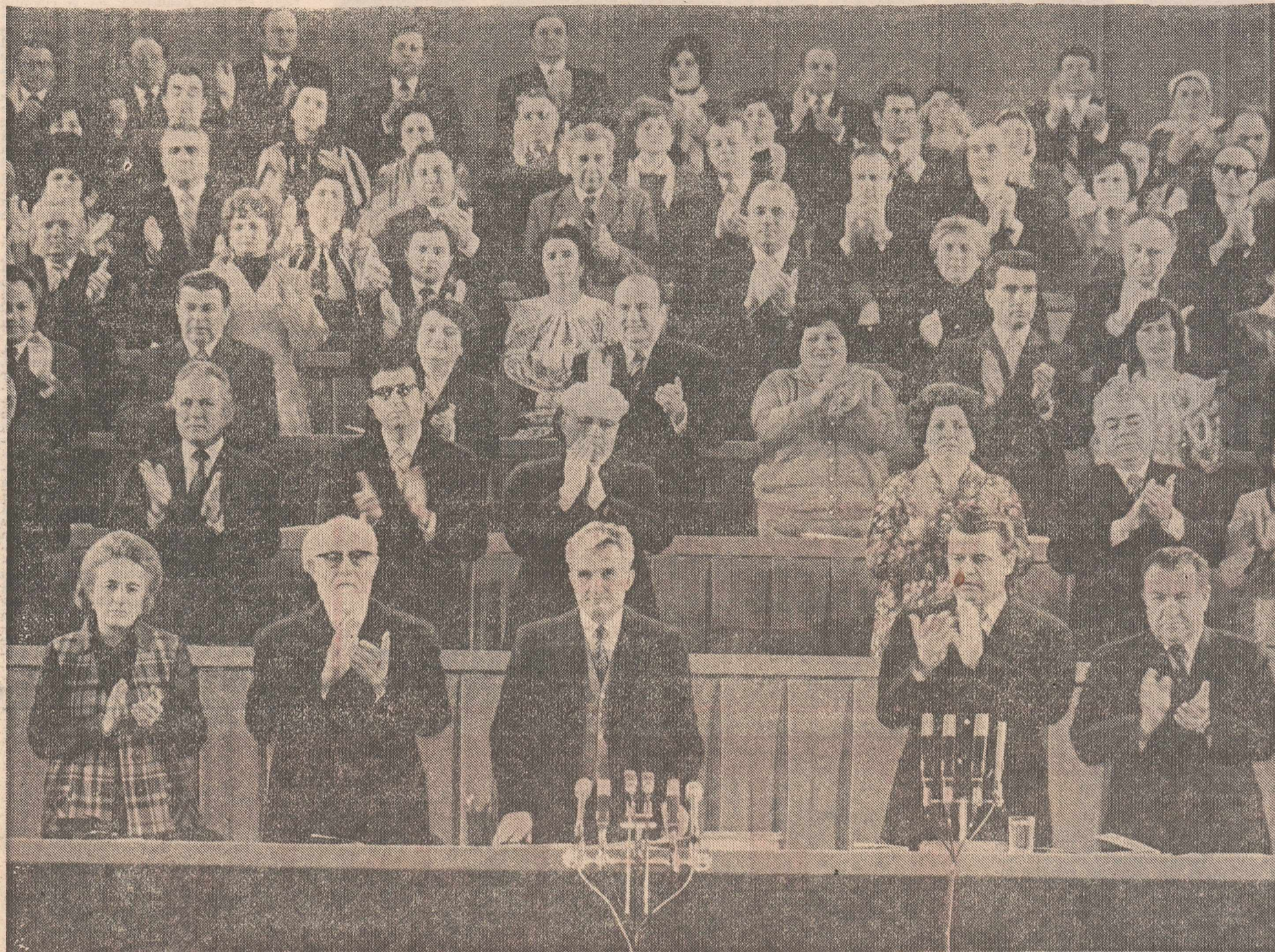
DAN BIRLADEANU

Voleibaliștii de la Dinamo, cei mai buni din Europa

Sportul românesc a repurtat, duminică seara, un nou și prestigios succes internațional. Echipa masculină de volei Dinamo București a terminat neînvînsă turneul final al C.C.E., intrînd în posesia Cupei campionilor europeni. După ce au întrecut, pe rînd, pe N.M.K.Y. Pieksamaen și Gwardia Wrocław, elevii antrenorului William Schreiber, ei însuși pînă nu demult component al formației, au dispus de T.S.K.A. Moscova cu 3—2, la capătul unei partide electrizante și dramatice, cucerind pentru a treia oară rivnitul trofeu. Intregul lot dinamovist, Oros, Dumănoiu, Gârleanu, Enescu, Păușescu, Vrîncuț, Tutovan, Căta-Chițiga, Zamfir, Slabu, Ghizdavu, Șteflea, antrenorii William Schreiber și George Eremia, ultimul în calitate de șef al secției de jocuri sportive a clubului, ca și federația de specialitate, în frunte cu secretarul ei responsabil, Marin Petrescu, merită sincere felicitări. Adăugînd că, în aceeași zi, la Arlon, Steaua s-a clasat a doua în Cupa cupelor, întregim imaginea unui volei românesc solid și puternic, revenit prin muncă și ambiție în fruntea ierarhiei continentale și, fără să greșim, mondiale. Bravo, băieți!

Congresul noii revoluții agrare

Moment de referință în dezvoltarea multilaterală a patriei socialiste și de o importanță capitală pentru destinul agriculturii românești — cel de-al II-lea Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, al consiliilor oamenilor muncii din industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor se constituie într-unul din cele mai importante evenimente politice și social-economice ale actualului cincinal. Chemat să facă bilanțul rezultatelor obținute în perioada 1976—1980 și să dezbate planul dezvoltării economico-sociale a României și planul dezvoltării agriculturii în următorii cinci ani, marele forum democratic al oamenilor muncii din agricultură a elaborat, pe baza unei profunde și judicioase analize și a unui realist plan de măsuri, toate premisele pentru înfăptuirea unei revoluții agrare în domeniile producției și productivității, a nivelului tehnic și ridicării gradului de civilizație a satelor — obiective prioritare înscrise în documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului.

Precedat de o rodnică dezbateră în adunările generale ale cooperativelor agricole de producție, stațiilor de mecanizare și întreprinderilor agricole de stat, de adunările satești din comunele necooperativizate, de conferințele uniunilor agricole județene — largul colocviu al oamenilor muncii din agricultură, desfășurat sub înalta președinție a tovarășului Nicolae Ceaușescu și în prezența a peste 11 000 de delegați și invitați și-a deschis lucrările cu o săptămână în urmă, dezbaterile continuând în plen și pe secțiuni până sîmbătă, 21 februarie. În tot acest răstimp, cetățenii patriei noastre au avut posibilitatea de a urmări îndeaproape lucrările congresului prin mijlocirea televiziunii, radioului și slovei tipărite. Tocmai de aceea astăzi ne vom permite să reușim în atenția cititorilor noștri doar citeva din cele mai importante momente ale congresului și în primul rînd pe cel marcat prin cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, document programatic de o inestimabilă valoare teoretică și practică, determinant și hotărîtor în înfăptuirea noii revoluții agrare, în exemplara organizare a muncii și producției în acest vital compartiment al economiei naționale.

Congresul, reamintim cititorilor noștri, și-a început lucrările, joi, 19 februarie, în jurul orei 9, în pavilionul central al Complexului expozițional din Capitală și a debutat prin entuziasta și vibranta primire făcută tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu de către cei 11 000 de delegați și participanți, care au avut din nou prilejul de a-și exprima sentimentele de bucurie, stimă și grafitudine față de primul bărbat al țării, omul care intruchipează atât de plenar crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru popor.

Luînd cuvîntul și anunțînd deschiderea lucrărilor, tovarășul Ilie Verdet, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, a propus, totodată, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ales președinte al celui de-al II-lea Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, al consiliilor oamenilor muncii din industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor. Propunerea a fost primită cu vii aplauze și cu o caldă manifestare de bucurie și satisfacție, cei prezenți întărînd prin votul lor

unanim alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al congresului.

În același spirit larg democratic s-a procedat în continuare la alegerea prezidiului congresului din care au făcut parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdet, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Alexandrina Găinușe, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Voitec, Petre Dănică, Miu Dobrescu, Gheorghe Dumitracu, Petru Enache, Eva Feder, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ștefan Mocuța, Ana Mureșan, Elena Nae, Marin Rădoi, Ion Stoian, Iosif Szasz, Ion Ursu, Richard Winter, Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare.

Din prezidiu au mai făcut parte, de asemenea, primisecretari ai comitetelor județene de partid, miniștri, președinți ai uniunilor județene ale cooperativelor agricole de producție și de consilii unice agroindustriale de stat și cooperatiste, președinți de cooperative agricole, șefi de fermă, brigadieri și țărani cooperatori, directori, ingineri, muncitori și alți lucrători din întreprinderile agricole de stat și stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, din industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor, secretari ai comitetelor de partid din unitățile agricole, țărani din comunele necooperativizate.

S-a trecut apoi la alegerea celorlalte organe de lucru, au fost aprobate, de asemenea, cele nouă secțiuni ale congresului și prezidiile acestora și a fost adoptată ordinea de zi.

Intîmpinat cu puternice aplauze, ovații și urale, cu neșpusă căldură și afecțiune, a luat apoi cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Referindu-se la începutul cuvîntării la faptul că congresul reprezintă o expresie elocventă a importanței deosebite pe care partidul și statul nostru socialist o acordă agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale, președintele României a arătat că accentele noi intervenite în orientarea generală a politicii economice a partidului pentru etapa următoare au în vedere faptul că fără o agricultură puternică și fără resurse puternice de materii prime nu poate exista baza necesară dezvoltării ramurilor industriale. Pornind de la principiile generale ale socialismului și de la realitățile concrete ale țării noastre — se arată în cuvîntare — Programul partidului, Congresul al XII-lea au trasat ca obiectiv central dezvoltarea comitentă și puternică atât a industriei și deosebi a producției de materii prime și energetice, cit și a agriculturii, ca ramuri de bază ale economiei naționale.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trecut în revistă marile succese obținute de poporul nostru în dezvoltarea economico-socială a patriei în cincinalul 1976—1980, arătînd, totodată, că reconsiderarea drumului parcurs presupune atât evidențierea înfăptuirilor, cit, deopotrivă, și discutarea deschisă a lipșurilor manifestate, dezbateră acestora în spirit critic și autocritic constituînd o

latură importantă a democrației socialiste, a forței și vitalității orînduirii noastre și principala garanție a lichidării ferme a stărilor de lucruri negative.

Referindu-se apoi la obiectivele fundamentale ale noii revoluții agrare din România, secretarul general al partidului nostru a ținut să sublinieze faptul că practicarea unei agriculturi intensive, de înaltă productivitate și rentabilitate, trebuie să situeze la loc de frunte preocuparea pentru valorificarea potențialului de producție, pentru creșterea randamentului la hectar, pentru generalizarea experienței pozitive în toate unitățile cu profil agricol. În acest scop a fost elaborat și supus dezbaterii Planul dezvoltării agriculturii și industriei alimentare în perioada 1981—1985 — ca parte integrantă a planului național — care cuprinde atât mijloacele materiale și financiare alocate acestei ramuri, cit și sarcinile de creștere a producției vegetale și animale. Realizarea dezideratelor propuse, s-a arătat în continuare, reclamă în primul rînd valorificarea cu maximum de randament a întregii suprafețe agricole, a întregului teritoriu al țării. Este necesară apoi stabilirea unui larg și eficient program de ridicare a fertilității solului, precum și întocmirea unui judicios plan de măsuri pentru buna funcționare a tuturor sistemelor de irigație existente. În actualul cincinal, a precizat de asemenea tovarășul Nicolae Ceaușescu, se va realiza mecanizarea tuturor lucrărilor agricole atât la producția vegetală cit și la cea animală, prin înzestrarea unităților agricole cu un număr sporit de tractoare, combine autopropulsate și alte mașini. Va trebui, totodată, să se acorde o mai mare atenție creșterii eficienței investițiilor.

Sporirea producției de cereale și în mod corespunzător cea de plante tehnice este și rămîne problema de bază a agriculturii noastre. Sporuri deosebite sînt prevăzute și în pomicultură și viticultură, în domeniul legumiculturii și culturii cartofului. Hotărîtor pentru realizarea acestor producții este, a precizat secretarul general al partidului, respectarea riguroasă a tehnologiilor de producție în toate consiliile agroindustriale, în toate unitățile agricole de bază de stat și cooperatiste.

Cu aceeași acuitate se pune și problema sporirii efectivului de animale, asigurarea furajelor necesare reprezentînd la ora actuală problema centrală a zootehniei. În această privință se vor lua toate măsurile necesare pentru fertilizarea, cultivarea, însămînțarea și suprainsămînțarea pajștilor existente.

În conformitate cu programul stabilit de partid privind ridicarea nivelului de trai al populației, producția industriei alimentare urmează să crească simțitor în cincinalul actual. Dezvoltarea acestui important sector al industriei naționale va trebui să se realizeze atât pe calea modernizării actualelor capacități de producție, cit și prin construirea unor unități de producție mici, amplasate de regulă în consiliile agroindustriale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, dealtfel, în mai multe rînduri, atât în cursul recentei cuvîntări cit și cu alte prilejuri, că modelul dezvoltării rurale în țara noastră se bazează pe transformarea satului din localitate unifuncțională (preponderent sau chiar exclusiv agrară) în localitate multifuncțională, în care pe lîngă funcția economică de bază, agricultura, să se dezvolte numeroase alte funcții economice.

S-a vorbit apoi despre sarcinile ce revin silviculturii, unde, ca pretutindeni, un program concret trebuie să condiționeze mai buna gospodărire a resurselor naturale, precum și mai buna lor valorificare.

Adresându-se specialiștilor și oprindu-se pe larg asupra sarcinilor ce revin cercetării științifice, învățămîntului, cadrelor de specialiști din agricultură, președintele României a ținut să precizeze de la bun început că înlăturarea unei profunde revoluții agrare presupune realizarea unei puternice revoluții în activitatea de cercetare și generalizare a progresului tehnic în întreaga agricultură. S-a remarcat astfel pe bună dreptate că lipsa unor hibrizi sau soiuri de mare randament, adaptați condițiilor pedoclimatice locale și noilor condiții tehnologice din agricultură, reprezintă puternici factori limitativi ai randamentelor la hectar. S-a subliniat apoi marea importanță ce revine învățămîntului agricol de toate gradele pentru pregătirea cadrelor necesare, pentru continuarea lor reciclare, precum și faptul că o agricultură modernă, intensivă presupune, între altele, nu numai competență profesională, ci și o conducere exercitată pe baza unui stil de muncă operativ, dinamic, care să asigure soluționarea rapidă a problemelor și elaborarea deciziilor împreună cu colectivele de oameni ai muncii.

Și în agricultură ca și în întreaga economie, a precizat secretarul general al partidului nostru, introducerea noului mecanism economic înseamnă, înainte de toate, realizarea și depășirea producției și a beneficiilor stabilite, autofinanțarea, echilibrul financiar permanent al tuturor unităților. Va trebui să se acționeze astfel încît veniturile țărănimii, ale tuturor lucrătorilor și specialiștilor agricoli să fie determinate în modul cel mai riguros de producția realizată și de costurile obținute.

Aducînd în discuție îndatoririle ce revin consiliilor populare în dezvoltarea producției agricole și în înflorirea și ridicarea nivelului de civilizație al satelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamintească faptul că acestea sînt și rămîn titulare ale planului agricol în profil teritorial și că toate organele agricole sînt subordonate consiliului popular județean.

Convertirea științei agricole în practică zilnică, întreg ansamblul de măsuri consacrat unei mai bune organizări a muncii și producției, tot ce se va înfăptui în acest scop este în primul rînd și înainte de orice o problemă de conștiință. Înlăturarea noii revoluții agrare presupune tocmai de aceea — a subliniat președintele României — un nivel ridicat de pregătire științifică și profesională, cit și o mai înaltă conștiință socialistă, revoluționară, a tuturor celor ce lucrează în acest domeniu, a întregii țărănimii. O cerință fundamentală, legată indisolubil, ca de altfel, întreaga activitate materială și spirituală a poporului nostru de întărirea și perfecționarea rolului conducător al Partidului Comunist Român. „Cînd vorbim de rolul partidului de forță politică conducătoare în societate — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — avem în vedere ridicarea nivelului activității practice a fiecărei organizații de partid, îndeplinirea exemplară a sarcinilor în mobilizarea forțelor colectivului în care lucrează, în lupta împotriva vechiului, a tot ceea ce este perimat și retrograd, pentru promovarea curajoasă a noului, sporirea combativității revoluționare, a spiritului militant“.

Referindu-se la situația internațională, președintele țării a reafirmat principiile care călăuzesc în permanență politica externă a partidului nostru, exprimîndu-și convingerea că popoarele vor găsi forța necesară pentru a zăgăzui cursa înarmărilor, pentru a lupta prin toate mijloacele pentru instaurarea pe planeta noastră a unui climat de pace, înțelegere și colaborare între toate popoarele lumii.

În încheierea cuvîntării, secretarul general al partidului nostru și-a exprimat convingerea că în actualul cincinal oamenii muncii din agricultură vor face totul pentru înlăturarea dezideratelor propuse, pentru dezvoltarea sensibilă a producției vegetale și animale, pentru realizarea noii revoluții agrare în România.

În cursul dimineții de sîmbătă, 21 februarie, sub semnul deplinei unități de voință, al hotărîrii ferme, unanime a tuturor oamenilor muncii din agricultură pentru înlăturarea revoluției agrare, marele forum al agriculturii noastre socialiste și-a încheiat lucrările. În această zi, după dezbaterile în plen, congresul a trecut la adoptarea unor importante documente.

În unanimitate, congresul a adoptat hotărîrea ca expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, tezele, orientările și indicațiile secretarului general al partidului să constituie documentul programatic al întregii activități a tuturor organelor și organizațiilor de partid, organelor agricole, a tuturor oamenilor muncii de la sate, în vederea înlăturării noii revoluții agrare în România. Congresul a adoptat, de asemenea, în unanimitate Raportul asupra modului în care a acționat Consiliul Național al Agriculturii pentru îndeplinirea sarcinilor rezultate din planul cincinal 1976—1980 și măsurile luate pentru realizarea și depășirea planului pe 1981 privind creșterea producției agricole, sporirea eficienței economice a întregii activități din agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor.

Congresul a mai aprobat, apoi, în unanimitate: **Programul cu privire la extinderea și diversificarea mecanizării lucrărilor agricole în perioada 1981—1985**; **Programul cu privire la măsurile ce trebuie luate de organele agricole centrale și locale pentru îndeplinirea întocmai a programului de creștere a efectivelor de animale și a producției zootehnice**; **Programul cu privire la dezvoltarea legumiculturii, pomiculturii și viticulturii**; **Programul cu privire la activitatea industriei alimentare și acțiunile ce trebuie întreprinse pentru realizarea și depășirea sarcinilor în cincinalul 1981—1985**; **Programul cu privire la dezvoltarea cercetării tehnico-științifice în agricultură pe perioada 1981—1985**; **Programul cu privire la perfecționarea activității organismelor de conducere colectivă ale unităților agricole și consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, dezvoltarea autoconducerii muncitorești și a democrației cooperatiste, întărirea autogestunii economico-financiare**; **Programul cu privire la măsurile ce trebuie întreprinse pentru valorificarea cit mai deplină a resurselor existente la gospodăriile populației, inclusiv în localitățile neocooperatiste, pentru sporirea contribuției acestora la fondul central de produse agroalimentare.**

După epuizarea, în dimineața zilei de 21 februarie, a celorlalte puncte aflate pe ordinea de zi a congresului, întîmpinat cu vii aplauze și ovații, cu nemărginită bucurie, stimă și grațitudine, a luat din nou cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Republicii Socialiste România.

Cuvîntul cald, însuflețitor, adresat de primul bărbat al țării la încheierea lucrărilor, ca și magistrața cuvîntare rostită la deschiderea lucrărilor au avut un profund ecou în inimile și conștiința celor prezenți, în marea sală a congresului unde, timp de trei zile, mii de delegați din toate colțurile țării, români, maghiari, germani și de alte naționalități, reprezentîndu-și alături ai milioanelor de oameni ai muncii de la sate, și-au exercitat prerogativele solemne în haite de lucru. „Sînt încredințat că toți participanții la congres, toți oamenii muncii, întreaga țărănimie — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul de încheiere — vor face totul pentru a obține, în acest an și în întregul cincinal, o recoltă cit mai bogată, pentru realizarea noii revoluții agrare“.

LIVIU MAIOR

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la cel de-al XXVI-lea Congres al P.C.U.S.

La Congresul al XXVI-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, care își desfășoară în prezent lucrările la Moscova, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Întîmpinat cu vii și îndelungate aplauze de delegații și invitații prezenți, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat congresului, în numele comuniștilor români, al tuturor oamenilor muncii din țara noastră, un cordial mesaj de prietenie și solidaritate comunistă. Referindu-se la relațiile româno-sovietice, secretarul general al partidului nostru a spus: „Apreciez cu deosebită satisfacție evoluția ascendentă a relațiilor de caldă prietenie și solidaritate între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, între țările și popoarele noastre, întemeiate pe principiile socialismului științific, ale marxism-leninismului, pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc, pe neamsec în treburile interne și întruajutorare tovarășească. Dezvoltarea și mai puternică, în viitor, a prieteniei, colaborării și solidarității româno-sovietice slujește progresului și bunăstării popoarelor ambelor țări, cauzei socialismului și păcii în lume“.

Subliniînd încă o dată realitatea de necontestat că forța și influența socialismului, creșterea prestigiului său în lume sînt determinate de modul în care fiecare partid comunist acționează, în condițiile concrete din țara sa, pentru transpunerea în viață a adevărurilor generale ale socialismului științific, a concepției materialist-dialectice despre lume și viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că poporul român, acționînd sub conducerea Partidului Comunist Român, a încheiat cu bune rezultate cincinalul 1976—1980, trecînd la realizarea obiectivelor celei de-a doua etape a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, care prevede continuarea dezvoltării în ritm susținut a forțelor de producție pe baza afirmării puternice a revoluției tehnico-științifice, înlăturarea unei profunde revoluții agrare, ridicarea gradului general de bunăstare și civilizație a oamenilor muncii.

Abordînd probleme importante ale actualității politice de pe glob, cuvîntarea secretarului general al partidului nostru la cel de-al XXVI-lea Congres al P.C.U.S. subliniază că situația existentă în prezent în lume — deosebit de complexă și gravă, cu noi conflicte și stări de încor-

dare, care generează mari pericole pentru pacea și securitatea întregii planete — face mai necesară ca oricînd întărirea solidarității și colaborării țărilor socialiste, a forțelor progresiste, pentru împiedicarea agravării vieții internaționale, și reluarea politicii de destindere, colaborare și pace. Acționînd consecvent în această direcție, țara noastră participă activ la soluționarea marilor probleme care stau astăzi în fața omenirii și de care depind pacea și securitatea mondială, întărirea încrederii și colaborării între națiuni. România — se arată în cuvîntare — dezvoltă larg colaborarea și cooperarea cu țările socialiste, în primul rînd cu cele vecine, acordînd o atenție deosebită relațiilor cu Uniunea Sovietică. În acest context, este subliniată colaborarea României în cadrul C.A.E.R. și cu țările participante la Tratatul de la Varșovia. Se remarcă, de asemenea, dezvoltarea colaborării țării noastre cu țările în curs de dezvoltare și nealiniat, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit, în continuare, la poziția țării noastre cu privire la problemele internaționale de cea mai mare importanță cum sînt: oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, asigurarea păcii, a dreptului la viață și la securitate al tuturor popoarelor lumii; înlăturarea securității europene și, în acest scop, imprimarea unui curs pozitiv reuniunii de la Madrid, astfel încît aceasta să se încheie cu rezultate constructive, să impulsioneze eforturile în vederea înlăturării unitare a documentelor semnate la Helsinki; lichidarea subdezvoltării, înlăturarea decalajelor dintre state și instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Secretarul general al Partidului Comunist Român a arătat că țara noastră se pronunță ferm pentru lichidarea politicii de forță, pentru instaurarea unei păci globale în Orientul Mijlociu, pentru încetarea conflictului dintre Iran și Irak și soluționarea tuturor problemelor și conflictelor dintre state pe cale pașnică, pe calea tratativilor.

Subliniînd în repetate rînduri cu vii și îndelungate aplauze, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost urmată cu deosebită atenție și cu mare interes de către delegații și invitații la cel de-al XXVI-lea Congres al P.C.U.S.

ION DUMBRAVĂ

NOUA REVOLUȚIE AGRARĂ ÎN OPINIA CELOR CHEMAȚI S-O ÎNFĂPTUIASCĂ

„Alianța noastră trebuie să se manifeste în continuare prin fapte durabile“

Stan Răbincă este unul dintre cei 11 000 de lucrători din agricultură, prezenți acum, aici, în sala congresului. A fost mecanizator la Tândărei, Băneasa și acum este director la S.M.A. Putineiu (Giurgiu). Din 1952, luna august, lucrează pe ogoarele țării! A făcut școală, a devenit tehnician agronom, s-a pregătit să devină un bun lucrător în agricultură și a pregătit și pe alții. „Dacă așa face o socoteală, zice, cred că la Tândărei, la Băneasa și la Putineiu am școlit, ca mecanizatori, peste 1 000 de tineri!“ Unii au rămas și acum, ca și el, pe ogoare. Alții au plecat la oras, au devenit șoferi, ceferiști, constructori de mașini agricole la „Semănătoarea“. Au întârit, adică, rindurile clasei muncitoare.

— Ce sarcini vă revin dumneavoastră, mecanizatorilor, din Expunerea secretarului general al partidului, în noua revoluție agrară?

— Să folosim în întregime, cu maximum de eficiență, întreaga gamă de mașini agricole din dotare. Am reținut, din cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, că în actualul cincinal va trebui să realizăm mecanizarea tuturor lucrărilor agricole atât la producția vegetală, cât și la cea animală. Vom fi dotați, se înțelege, cu un număr sporit de tractoare, combine autopropulsate și alte mașini. Dar până atunci, noi, mecanizatorii, trebuie să folosim ceea ce avem, să ne îngrijim de mașinile din dotare cu care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, putem asigura pe deplin realizarea principalelor lucrări. În ideea aceasta, noi am reparat 221 de tractoare, 43 de semănători, celelalte mașini agricole din dotare. Nu sintem însă mulțumiți, pentru că, din cauza lipsei arborilor de motor, mai avem de reparat încă 12 tractoare și 6 semănători. Și pentru că în congres s-a discutat deschis, s-au formulat critici concrete, la obiect, n-as vrea tocmai eu să vorbesc despre generalități.

— Despre ce alte fapte concrete ați dori să vorbiți?

— Despre calitatea unor mașini agricole: uite, avem încă necazuri cu unele din tractoarele livrate de Întreprinderea „7 Noiembrie“ din Craiova. Am primit câteva tractoare A-1800, mașini grele, bune, dar unele au funcționat doar 62 de ore. Am anunțat conducerea întreprinderii, au venit delegați la fața locului și am stabilit împreună să trimitem motoarele la uzină. N-am avut cu ce să le trimitem în timpul stabilit, iar când am avut nu ni le-a mai primit conducerea întreprinderii. Acum stăm cu ele pe butuci. Ce înțeleg eu de aici este faptul că atit noi, aici, pe ogoare, cât și constructorii de mașini, acolo, în fabrici, trebuie să ne facem pe deplin datoria. Să luptăm pentru calitatea produselor noastre. Pentru că și noi, și constructorii de mașini mai avem încă de luptat pentru calitate: am primit, de asemenea, de la Întreprinderea „Semănătoarea“ din București, mai multe combine C-12. Bune mașini, frumoase, indispensabile în noua revoluție agrară pe care împreună trebuie să o înfăptuim, dar la câteva proțapele erau prinse doar în două sau trei puncte de sudură. Se înțelege că la prima lor încercare proțapele s-au rupt, noi nu avem carbid, nu avem nici electrozi, și până le sudăm la loc trec 20 de zile! În campanie asta înseamnă foarte mult. Și atunci mă gândesc și la conștiința mea, a oamenilor noștri, dar și la conștiința muncitorească a sudorului de la „Semănătoarea“. Fiecare, rezultă de aici, trebuie să muncim mai bine, mai conștiincios. Alianța noastră, dintre muncitori și țărani, trebuie să se manifeste prin fapte responsabile, durabile!“

„Să păstrăm în patrimoniul nostru silvic speciile valoroase de arbori“

Cred că e cel mai tânăr pădurar pe care l-am văzut, în trei zile, în acest mare sfat al țării. Mă apropii de el și frunza fagului de pe petițe începe parcă să freacă și un gând mă aruncă în adâncul codrilor românești. Ustin Coptil, 34 ani, e brigadier silvic, asta e rangul lui în marea armată a silvicultorilor, și l-au

adus în congres câteva fapte de muncă, firește mai de laudă decât ale altor colegi:

— Nu știu cum să încep, zice, dar eu m-am născut într-o comună din Valea Tîblesului, chiar sub masivul Tîbles, și mi-o fost dragă de mic pădurea. Când am început să țin securea în mină, am și început să lucrez la pădure: descopoleam puieții, plantam puieții, munceam în peșiere. Am absolvit, apoi, școala profesională de silvicultură, de la Năsăud, și am terminat și liceul. De trei ani conduc brigada silvică din Singiorz-Băi, din Ocolul silvic Rodna. Sint membru în consiliul oamenilor muncii din Inspectoratul silvic al județului Bistrița și avem, cred eu, și unele rezultate.

L-am îndemnat pe Ustin Coptil să ne vorbească despre aceste rezultate și așa am aflat că numai în anul 1980 oamenii din brigada lui au împădurit aproape 100 hectare, au efectuat lucrări de întreținere a plantațiilor tinere pe alte 560 hectare și, venind în întîmpinarea unei valoroase idei din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, aceea de regenerare a pădurilor, de reimpădurire și îmbunătățire a pădurilor slab productive, au terminat substituirea, arboretelor slab productive și degradate:

— Cu ce specii de arbori ați înlocuit arboretele slab productive?

— Am înlocuit mesteacănul, carpenul, alunul, salcia și alte specii, cu specii valoroase ca: molid, brad, paltin, stejar. În continuare, ideile pe care le-am desprins din Cuvîntarea secretarului general al partidului vor deveni sarcinile noastre concrete și, conform acestui valoros Document programatic, vom continua să plantăm, să păstrăm în patrimoniul nostru silvic speciile valoroase de arbori acclimatizați la noi, cum sint stejarul, fagul, vom planta frasin și paltin, vom planta, pentru furnire, nucul și alte specii și, pentru a duce la bun sfîrșit această treabă, ne vom îngriji de exploatarea lor cît mai rațională, mai eficientă.

— Ce întreprindeți, mai nou, în acest sens?

— Am luat măsuri pentru punerea în valoare a tuturor doborîturilor de vînt: am marcat tot lemnul acesta, l-am măsurat și l-am predat sectorului de exploatare. Cu oamenii satelor, cu atelaje, cu mașini și funiculare va fi scos în întregime.

Toate aceste idei, altele despre care ne-a vorbit brigadierul silvic Ustin Coptil, se găsesc în Cuvîntarea secretarului general al partidului. Ele trebuie să constituie obiective concrete ale Programului național pentru dezvoltarea fondului silvic, ale activității de fiecare zi a silvicultorilor.

Floarea hărniciei

(Urmare din pagina 1)

me noi, concretizîndu-se în rezultate dintre cele mai spectaculoase, de neimaginat altădată.

În sensul acesta am înțeles și înțeleg conjugarea vechii hărnicii țărănești cu formele noi de organizare a muncii din agricultură, în sensul preluării și îmulțirii tuturor lucrurilor bune din trecut, în sensul prețuirii omului și a muncii, în sensul unor rezolvări cît mai nuanțate și mai diverse a problemelor care se ivesc într-o zonă sau alta, în raport cu tradițiile și posibilitățile reale ale fiecărui loc.

Dacă vrem să avem mai multe vite și oi în zonele de munte, unde există toate condițiile pentru a se realiza așa ceva, ar trebui, cred, să emitem o lege prin care vitele și oile să se bucure de o protecție specială. Fac această propunere deoarece există o lege prin care vinatul se bucură de drepturi nelimitate, ursul putînd oricînd să hăcuiească vitele oamenilor, mistreții de asemenea putînd oricînd să le plugărească semănăturile, ei, oamenii, neputînd să se apere altfel decît bătînd noaptea în crăți și găleți, ceea ce, în trecut fie spus, e și ineficient și necivilizat.

Dacă vrem să avem și milne și poimii-ne recolte mari, așa mai spune eu, referîndu-mă la pămînt, e necesar să avem grijă de el ca de ochii din cap, să nu-l părăduim și să nu-l secătuiim printr-o proastă folosire, în numele unor succese momentane. Să nu uităm că pămîntul este

„Vom fi apreciați după nivelul și calitatea producțiilor realizate“

interviul cu conferențiarul doctor inginer Mircea Răuță, de la Facultatea de tehnologia și chimia produselor alimentare și tehnică piscicolă din Galați

— Tovarășe Mircea Răuță, industria alimentară, pentru care dv., universitarii gălățeni, pregătiți specialiștii de azi și de mâine, este beneficiară de bază a agriculturii: cum se regăsesc cadrele didactice, studenții facultății din Galați, în documentele congresului?

— Ne regăsim ca responsabili ai unor sarcini fundamentale, acelea de a valorifica la nivel superior, eficient și complet toate produsele agricole, ne revine sarcina de a realiza, prin cercetare, produse alimentare noi, produse care să satisfacă exigențele populației, să asigure, în același timp, o alimentație rațională, echilibrată, contribuînd, astfel, la promovarea unei stări optime de sănătate.

— Sint obiective subliniate de mai multe ori în cuvîntările secretarului general al partidului: ce ați întreprins, în acest scop, la Facultatea de chimie alimentară și tehnică piscicolă din Galați?

— Unele teme de cercetare, legate de nevoi imediate ale producției, au fost finalizate: am obținut, astfel, aditivi alimentari, niște substanțe de adăos pentru îmbunătățirea calității produselor alimentare; unele produse lactate (biovitul, bio-mulțul, materna) pentru copiii sugari și preșcolari, produse cu conținut ridicat de proteine și vitamine; unele produse dietetice, condimente, obținute din surse digene, care se fabrică de doi ani, înlocuind, astfel, importurile. Am obținut, prin valorificarea superioară a subproduselor de lapte, cazeinatul de calciu, sub formă de proteine, unele produse fortifiante testate pe loturi de sportivi de performanță. Și, firește, cadrele noastre universitare și studenții sint pe cale să omologheze și alte produse noi: așa cum sint înlocuitorii de alune și de cacao, reducîndu-se și aici importurile. Realizările obținute nu ne mulțumesc, puteau fi și mai mari, cadrele didactice și studenții nu au fost suficient angajați în rezolvarea tuturor problemelor pe care le-a ridicat producția.

— În cincinalul actual, producția piscicolă se va tripla. Cum la Galați se pregătesc cadre și pentru piscicultură, vă rugăm să vă referiți la eforturile pe care le veți face în această direcție?

— Continuăm să efectuăm cercetări referitoare la exploatarea piscicolă a lacurilor de acumulare, la ameliorarea, prin piscicultură, a terenurilor sărăturate, așa cum sint cercetările de la Măxineni (Bră-

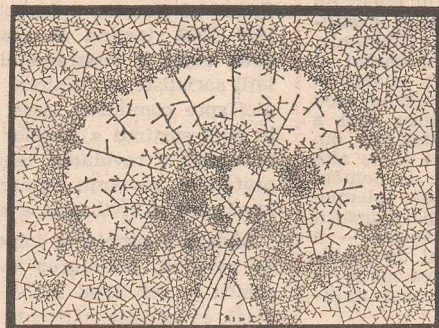
ila), la utilizarea apelor calde reziduale industriale în creșterea peștilor (cercetare efectuată la Combinatul siderurgic Galați), la mecanizarea unor activități în piscicultură. Și noi sintem convinși, așa cum se sublinia și în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, document de o inestimabilă valoare teoretică și practică, că studenții, cadrele didactice pot fi antrenate în mai mare măsură în rezolvarea unor teme majore, în direcția valorificării superioare și complexe a materiilor prime agroalimentare, optimizarea tehnologiilor, a reducerii consumului de energie și combustibili, în obținerea pe mai departe a unor produse noi, cu valoare nutritivă ridicată, care să înlocuiască importurile. Vom răspunde sarcinilor pisciculturii, prin aplicarea unor tehnologii moderne de creștere superintensivă a peștelui în apele naturale și lacurile de acumulare, în apele calde reziduale industriale, prin extinderea cercetărilor privind selecția reproducătorilor, a acclimatizării unor specii valoroase. Nu ne vom mulțumi cu cercetări doar de laborator, vom extinde la nivelul producției aceste cercetări, pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, trebuie să fim apreciați nu după rezultatele obținute în cimpurile de experimentare, după lucrările tipărite, ci după nivelul și calitatea producțiilor realizate de pe urma cercetărilor noastre.

Pămîntul este o uzină vie, s-o gospodărim cu maximum de randament

Transcriu, pe carnetul așternut în palmă, cît mai exact, gîndurile unui țaran, gîndurile lui Radu Comșa, din Prejmer (Brașov): „Eu, zice, am muncit 10 ani ca brigadier, după care 11 ani am muncit la Fabrica de piine din Brașov. Am continuat însă să rămîn ce-am fost, țaran, om care, după cum înțelegeți dumneavoastră, nu s-a depărtat niciodată de procesul pînii. Gospodăria nu mi-am clintit-o niciodată din loc și nici din roștii. Acum, de vreo lună de zile, m-am reintors în cooperativa agricolă. De ce te-ai întors, Radu Comșa? O să mă întrebați dumneavoastră, așa, într-un fel bănuitor, cum m-au mai întrebat și alții. M-am întors, pentru că, am priceput eu, treburile merg spre agricultură, unde trebuie să înfăptuim o revoluție mai profundă. Adică trebuie să valorificăm pămîntul ăsta, al nostru de totdeauna, mai bine, mai cu folos și în întregime. Pămîntul este o uzină vie, pe care trebuie să o gospodărim cu maximum de randament. Cu gîndul ăsta m-am întors eu în cooperativa și, înțelegîndu-mi probabil hotărîrea, țărani mei m-au ales, de vreo două săptămîni, președintele Cooperativei agricole de producție din Prejmer. Și, ca să nu-l dezamăgesc, am și pornit la treabă: am început să pregătîm terenul, să fertilizăm cu îngrășăminte chimice și mai ales naturale, să cuprîndem fiecare palmă de teren, în cultură, să ne îngrijim chiar și de felul în care sint cultivate, gospodărite loturile în folosință. Trebuie să folosim în întregime pămîntul țării, să acționăm, așa cum ne îndemna secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu toată fermitatea pentru a pune capăt risipei, lipsei de răspundere în folosirea pămîntului. Numai astfel, folosind în cultură fiecare metru pătrat de sol, vom spori suprafața arabilă a țării, vom putea ajunge la cele 10 milioane de hectare, pe care ni le-am propus să le avem în acest plan cincinal. Și, cred eu, cu aceeași responsabilitate va trebui să acționăm și în zootehnie. Noi, la C.A.P. Prejmer, avem 1 840 bovine, vaci cu lapte și juninci, 1 000 porci, 2 000 oi, dar, să fim sinceri cu noi, adică să fim autocritici, nu ne convin producțiile obținute: nici de lapte, nici de carne și nici de lînă. În multe situații criticate aici, în Congres, ne-am regăsit și noi, cei din Prejmer. Am aplaudat cu toții, ați văzut, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a spus-o, unor specialiști, pe-ala dreptă: că stau cu gîndul la navetă și nu știu ce se petrece în unitățile agricole. Am avut și noi astfel de specialiști, dar acum nu-l mai avem: i-am rugat să ne lase în pace. Au rămas mai puțini, dar au rămas cei care doresc să muncească“.

Astea au fost cele câteva gînduri cu care țaranul Radu Comșa, din Prejmerul Brașovului a plecat acasă de aici, din Capitală. Hotărîrea cu care erau rostite cuvintele lui, claritatea ideilor, a obiectivelor pe care ei, țărani din Prejmer, le au de înfăptuit, erau tot atîtea dovezi că ei, oamenii, vor putea transforma cooperativa lor într-o unitate de frunte a județului.

Pagină realizată de
N. GRIGORE MĂRĂȘANU

În prima vară a anului, acolo unde anul are două-trei veri

Semn bun de primăvară la Adunații Copăceni: iarna a început să se joace de-a iarna, ninsoarea nu mai vine cu vuietul huruit al unei lespezi peste inima pământului, ci subțiată, imaterială, tremură în lumină și se lasă în citeva clipe ștearsă de o boare de vânt suită dinspre lunca Argeșului, unde la un loc de popas pentru călători, pe un pat alb de zăpadă, băncile vopsite în albastru intruchipează un pastel încropit parcă de un pictor naiv. Dincoace, din malul acesta către miazăzi, începe hotarul comunei și totodată al județului Giurgiu, **județ de sate**, precum ne zice Florea Preoteasa, vicepreședintele Consiliului popular, fără să-și strivească vorbele în vreun strop de umilință, ci dimpotrivă, răsăfându-le într-o mindrie neascunsă, mai ales după ce la televizorul primăriei ascultăm Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața marelui forum al țărănimii române, reunit la București. La un moment dat, cei care privesc au și bucuria ca într-o imagine televizată să-și zărească pe cei trei consăteni plecați la congres. Dar ce înălțime dobindește ora acum, cită distanță parcurge gindul după ale cărui limpeziri se vor alinia noile înțelesuri ale muncii în agricultură!

Cum ședea pe scaun și cu privirea ațintită pe fereastră, în livada de vișni și cireși cu mugurii încă nedezelegați din înghet de sevele noi, Petre Ștefan, în a cărui pază se aflase toată noaptea de dinaintea sediului C.A.P.-ului din satul aparținător Dărăști-Vlașca, a tresărit auzind în spatele lui zuruind, de sus, de pe un dulap metalic, ceasul deșteptător care-l vestește că-și poate socoti datoria încheiată. Dar pentru el, abia atunci, la ora 7 începe... o nouă zi de lucru. Și mai înainte ca lucrările congresului să fi început, el a avut vreme să treacă pe acasă, să-și înhame calul la căruță și să se întoarcă la magazia C.A.P.-ului, de unde o vecină, Florica Tudorache, urma să-și ridice ultimele plăți pentru munca de anul trecut. Bani, 31 000 lei, numărăți de casierul Ștefan Lazăr, ca și 700 kilograme de grâu și alte 2 000 de porumb le-a luat în urmă cu citeva săptămâni. Magazinierul Nicolae Stoica îi cîntărește și celelalte 500 de kilograme de porumb la care femeia mai are dreptul și tot el ne spune că e destul de mare numărul celor ce nu și-au răzimat viața de „minimul garantat” — fie că producția s-a făcut sau nu — ci au înțeles că și ciștigurile sint mari doar dacă, mai întâi, producțiile sint mari.

În lipsa președintelui Petre Mihai, plecat la congres, contabilul șef Dumitru Tudose, pe umerii căruia au căzut o parte din răspunderi, ne spune că în urmă cu vreo zece-unsprezece ani cooperativa a reușit să se **autofinanțeze**, avind acum în cont la bancă peste patru milioane de lei. Bani obținuți, adaugă el, pe seama culturilor mari, cerealiere, dar și prin felul cum localnicii tin firul unei tradiții de mari legumicultori. Cam 130 de hectare cuprinde grădina din lunca Argeșului, și întinderea ei este migălită în fiecare an, răbduriu și tenace, metru cu metru, de minile grîjului ale celor ce nu altfel decit printr-o asemenea pricepere și îndeminare au creat faima unui soi de ceapă „de Dărăști”, descris, după cum ni se spune, pînă și-n tratate de specialitate. În vreme ce, îmi inchipui, pe marile bulevarde ale orașului trec sirurile de autobuze cu delegații la congres, aici, în sediul C.A.P.-ului, contabilul-șef închide aparatul de

radio la care se transmite acum muzică populară și continuă să ne spună că în această primăvară toți cei ce s-au încadrat mai demult în industrie și fac naveta acasă vor lua în primire cite o bucată de pămînt pentru a-l lucra în **acord global**. Din zecile de exemple la îndemînă el îi alege nu pe cei ce s-au înscris ultimii, ci pe primii, și aceștia sint Nicu Cristea și Radu Ion, muncitori la „Autobuzul”, sau Doru Ștefana, care lucrează la Fabrica de chibrituri.

Sub impresia expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, economistul Maria Găman ne spune, la rindu-i, că două ar fi, după convingerea ei, problemele esențiale cărora fără nici o întârziere trebuie să li se găsească o rezolvare. Prima, zice, este ca stringerea, transportul și depozitarea recoltelor să se facă fără nici un fel de pierderi, pentru că este în multe privințe păgubitor ca munca de luni de zile a sute de oameni să se piardă în van. De exemplu — concretizează ea — nu o dată Centrul de legume și fructe s-a dovedit că nu ridică la timp legumele recoltate după grafice, determinind situația anormală ca o parte să se strice la capătul grădini în loc să ajungă pe piață, la cumpărători. A doua problemă ar fi, înțeleg, aceea a diferențelor foarte mari dintre recoltele obținute de cetățeni. Aceasta arată că unii știu doar a se preface că muncesc. Dacă anul trecut Dumitru Olteanu a obținut 9 000 de kilograme de porumb, Maria Diniță și Tită Nedelcu cite 9 690, iar Constantin Toma chiar 13 140 de kilograme, alți consăteni, aflăm, au strins de pe terenurile lor de zece, cincisprezece sau douăzeci de ori mai puțin! Actele arată că Ștefana Baciu a recoltat, de exemplu, 810 kilograme, Maria Crilă abia 590, iar Mihai Ștefan s-a înregistrat cu un nedorît record de 540 kilograme de porumb. „Desigur — intervine contabilul-șef — acestora li s-a imputat valoarea producției nerealizate. Inșă, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la congres, o **nouă revoluție agrară presupune creșterea producțiilor agricole, iar nu pe aceea a banilor rezultați din despăgubirile plătite de către cei ce trebuiau să obțină acele producții și nu le-au obținut**”.

În drum către satul aparținător Mogoșești ne abatem pe la atelierul de fierărie unde Nicolae Nicolae, meșterul, nu stă nici el cu miinile în sin la această oră a zilei, deși, ca pensionar, ar fi putut demult să reazime perna, cu frunța, într-un dulce somn de după-amiază. Zice că știe că este nevoie de el, după cum, mai zice, și el are încă nevoie de niște cărbuni, care azi-mine trebuie să-i fie aduși, altfel nu și-ar mai putea ține îndatorirea de a repara atîtea săpăligi pentru toți grădinarii comunei și nici să lucreze caiele și potcoave pentru 115 cai.

Ținuți în hături de „conductorul” Gheorghe Tudorache, doi armăsari din herghelie plecaseră chiar sub ochii noștri, cu pușin înainte, trăgînd o căruță cu tot felul de bidoane și vase, pentru a duce mîncare caldă unei echipe de mecanizatori la locul numit, din întîmplare, chiar Masa Domnească — după amintirea unui popas pe care l-ar fi făcut aici, înainte sau după bătaia de la Călugăreni, Mihai Viteazul. Într-acolo Marin și Dumitru Băduță, Gheorghe Răgălie, Ștefan Goagă și Cristea Ștefan porniseră încă de cu dimineață ca să incheie pe ul-

timize suprafețe fertilizarea cu îngrășăminte complexe a grîului.

La ferma pomicolă Mogoșești, în așteptarea momentului cînd vor putea începa prima stropire, pomii nu vor mai fi umezi, iar temperatura va ajunge la 4-5 grade, oamenii — nouăzeci și ceva la număr — se indeletniceau, cînd acele ceasurilor cădeau încet către orele serii, cu tăierile de rodire, cu formarea coroanelor la pomii tineri și băteau și ei pasul să termine, tot atunci, fertilizarea cu azot. De fapt, cum ne dovedesc inginerii Ioan Șutic și mai tinerii săi colegi, soții Petru și Eugenia Păcurar, ferma a devenit un veritabil complex agricol, întemeiat pe o înțelegere profundă și atotcuprinzătoare a valorificării superioare a pămîntului. Pe lingă producția de bază, 1 200 tone de fructe anual, ferma are o „anexă” cu 40 de vaci, 500 de porci și 500 de oi care ar face mindria oricărei unități specializate în zootehnie. Și, în plus, numai din culturile intercalate printre pomi se obțin aici, anual, aproximativ 1 000 tone de legume. „Am cules, zice Ioan Șutic, șeful fermei, și cite 60 de tone, iar de pe anumite parcele chiar 80 de tone de roșii, mai mult decît țărăni care au solarii. Și e știut că pe aici există țărani care «bat» mulți ingineri în legumicultură.”

Ne reîntoarcem în satul de centru al comunei, la Adunații Copăceni, unde șirurile de case noi, multe cu etaj, înălțate mai la vedere, către sosea — ca niște flăcăi voinici care au făcut un pas și au ieșit înaintea frontului lăsînd în urmă casele vechi, bătrînești, cărora li s-au găsit alte întrebunțări — arată limpede că munca începută în prima zi și terminată în ultima zi a anului aduce odată cu ea o în-deajunsă și cuvenită bunăstare.

Solarile se întind, indeobște, dincolo de casele bătrînești, în spațele curților. Dintr-acolo ne-a răspuns, către seară, Gheorghe Andrei, țaran de frunte în sat, care împreună cu fiul său de 41 de ani, Ion, zis și Cucu, după cum singur se recomanda, lucrează valorificînd pămîntul nu pe ficcare „metru pătrat”, ci mîngîindu-l palmă cu palmă și fir cu fir. Nu departe, la citeva case numai, Ion Neguț tocmai se întorcea cu un bidon de la centrul de colectare a laptelui, unde gestionara Elena Preda îl înregistrase cu 10 litri, adică atît cît el predă zilnic de la o vreme. Solarul lui întins pe 15 ari e o grîjă de zi și noapte, spune Ion Neguț, și de aceea de vreo lună încoace aproape că doarme imbrăcat pentru a putea supraveghea la orice oră focurile aprinse acolo și-n serainmulțitor, în citeva sobe de tuci. De fapt, grîja e a întregii familii, și-a soției, Ioana, și-a mamei sale, Maria, care abia întoarsă de la băi, de la stațiunea Amara, unde fusese pentru a-și mai domoli reumatismul, a trebuit să pună mina la greu din prima oră de cum a ajuns acasă, ajutîndu-i pe tineri să curețe zăpada ce amenința să rupă acoperișul din folie de polietilenă. „E îndatorirea noastră de țărani, zice Ion Neguț, să ne facem munca, și uite că eu voi da partea mea, m'am înscris să contractez anul acesta, la fondul de stat, 500 kilograme de roșii, cite 100 kilograme de cireșe și căpsuni și cite 200 de floarea-soarelui, cartofi și sfecă-de-zahăr”. „După cum — adăuga Florea Preoteasa, vicepreședintele Consiliului popular — în afară de produsele prin care contribuim și noi, aici, la rodnicia grînarului țării, comuna noastră va da în acest an la fondul de stat 5 500 tone de legume și fructe, 8 000 hectolitri de lapte și 3 500 tone de carne”.

La Adunații Copăceni, unde, cum zic localnicii, anul are două-trei veri, zilele de iarnă spre primăvară stau pe la mijlocul primei veri a anului.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Pro memoria

● 25.II — Sărbătoarea națională a statului Kuwait ● 25.II.1834 — Se naște la Roșiori de Vede **Alexandru Depărățeanu**. ● 25.II.1841 — S-a născut **P. A. Renoir**, pictor și grafician francez ● 25.II.1846 — La Teatrul Național din Iași — premiera **Jigniciei-rul Vadra** de **Al. Russo**. Curajul autorului și al actorilor a dus la surghiunul acestora la Soveja ● II.1848 — Apare **Manifestul Partidului Comunist** elaborat de **K. Marx** și **Fr. Engels**. ● 25.II.1849 — Delegația română condusă de **Andrei Șaguna** prezintă împăratului „Petițiunea generală a fruntașilor români din Transilvania” ● 25.II.1873 — S-a născut tenorul italian **Enrico Caruso** ● 25.II.1881 — S-a născut matematicianul și astronomul **Gh. Bratu**; a determinat coordonatele ecuatoriale a 1 687 stele ● A murit **Cezar Bolliac**, poet și publicist, participant la revoluția din 1848 ● A murit **A. T. Laurian**, filolog, istoric, publicist; a luat parte la revoluția din 1848 ● 25.II.1945 — Manifestații generale de protest împotriva reprezentanților reacțiunii în guvern ● 25.II.1954 — Premiera piesei **Mielul turbat** de **Aurel Baranga** ● 26.II.1802 — S-a născut **Victor Hugo**, una dintre cele mai luminate conștiințe europene din vremea sa. A lăsat capodopere în toate genurile literare. Membru al Academiei Franceze ● 26.II.1883 — S-a născut **B. P. Hașdeu**, proeminentă personalitate a culturii române din secolul 19. Intemeietorul lingvisticii, filologiei și lexicografiei noastre științifice, iar alături de **Al. Odobescu**, al focalisticii comparate, Prozator, poet, dramaturg. Membru al Academiei Române ● 26.II.1888 — Se inaugurează **Ateneul Român**, construit după planurile arhitectului francez **Albert Galleron** ● 26.II.1927 — Ia ființă **Institutul de igienă și sănătate publică** ● 26.II.1941 — Apare documentul **De la regimul legionar la dictatura militară**, elaborat de C.C. al P.C.R. ● II.1980 — Se pune în funcțiune presa hidrolică de 12 000 tone/forță la I.M.G.B. ● 27.II.1807 — S-a născut poetul american **H. W. Longfellow** ● 27.II.1834 — Se naște istoricul și scriitorul **V. A. Urechia**, membru al Academiei Române, membru corespondent al academiilor spaniolă și italiană și al Institutului etnografic din Paris ● 27.II.1850 — S-a născut pictorul român **Ion Andreescu**, membru de onoare post-mortem al Academiei Române. În 1881 pictează „Iarna la Barbizon”, una din capodoperele sale ● 27.II.1882 — Premiera la Gimnaziul român din Brașov a operei **Crai nou de Ciprian Porumbescu** ● 27.II.1920 — A murit **Al. D. Xenopol**, istoric, sociolog, economist și filozof român, membru al Academiei Române, membru corespondent al Institutului Franței și profesor onorific la Sorbona ● 27.II.1936 — A murit fiziologul sovietic **I. P. Pavlov**, Premiul Nobel (1904) ● 27.II.1948 — Se constituie **Frontul Democrației Populare** ● II.1962 — Începe să producă **Combinatul avicol Crevedia** ● II.1965 — Intră în probe tehnologice prima linie a fabricii de acid azotic de la **Combinatul chimic Craiova** ● 28.II.1754 — S-a născut **Gh. Șincai**, istoric și filolog, unul din fruntașii Școlii ardeleni ● 28.II.1785 — **Horea și Cloșca** sint frinți pe roată. **Crîșan** se spinzurase în închisoare la 13.II ● II.1825 — Se naște **Dimitrie Bolintineanu**, poet din generația de la 1848 ● 28.II.1863 — S-a născut **dr. Gheorghe Marinescu**, fondatorul școlii românești de neurologie, membru al Academiei Române și al unor academii și societăți străine ● 28.II.1881 — **L. Pasteur** prezintă comunicarea despre vaccinul carbunelui (la oi) în fața Academiei de Științe ● 28.II.1901 — S-a născut chimistul american **Linus Carl Pauling**. Premiul Nobel pentru chimie (1954) și pentru pace (1962) ● 28.II.1945 — Sub presiunea luptei revoluționare a maselor, guvernul Rădescu demisionează ● 28.II.1965 — Premiera filmului **Dacii de Sergiu Nicolaescu** ● 29.II.1936 — Se naște la **Bulzești (Dolj) Marin Sorescu** ● Ia ființă **Oficiul Național de Turism** ● I.III.1837 — S-a născut **Ion Creangă**, a cărui operă, cum spune Sadoveanu, este un ban de aur pus în circulație universală ● I.III.1866 — Începe să funcționeze „Banca României”. Primul președinte al Consiliului de administrație — **Ion Ghica**. Intre 1863 și 1865 se construiește clădirea Băncii Naționale după planurile arhitecților francezi **Albert Galleron** și **Cassien Bernard** ● I.III.1873 — Apare la București publicația literar-științifică **Revista confimporană** ● Se incheie Convenția poștală româno-rusă.

REGHINA VORVICI

Din presa județeană

● Luminile orașului în noapte, ard fără întrerupere la Fabrica de piine, la stația de salvare, la maternitate și, firește, la dispeceratul de distribuire a energiei electrice. Al. Deșliu și A. Ioan ne propun citeva „schife” pentru un portret nocturn al Aradului, poposind la punctele cu lumină permanentă, acolo unde, zi sau noapte intervențiile înseamnă viață, acolo unde lumina dă lumină. (**Flacăra Roșie** — Arad — 19 febr.) ● Cine sint cei care imbrățișează meseria de ceramist? Vin ei dintr-o tradiție? Da și nu. Așa s-a întîmplat cu „fata din Bilbor”, Maria Tăslăvan, pe care masa amorfă de lut a pasionat-o încă de la început, acomodîndu-se cu tehnologia și tainele acestui meșteșug la Cooperativa meșteșugărească „Arta Harghitei” din Miercurea Ciuc. (**Informația Harghitei** — 18 febr.) ● Doru Nistor și Carol Curteanu, plecînd de la una din prețioasele indicații date de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la autoaprovizionarea localităților cu produse agroalimentare pe fiecare județ în parte, au realizat o anchetă prin mai multe comune mehedintene, unde au găsit și bune și rele (vorba cîntecului). Într-un loc există doar proiecte pentru înființarea gospodăriilor anexe, în altă parte curțile sint adevărate grădini roditoare. În încheiere se precizează: „actualul efectiv de aproape 3 000 de porci și peste

8 000 de păsări din cadrul gospodăriilor-anexă de pe lingă cantinele și unitățile de alimentație publică din județul nostru va spori în mod substanțial în perioada ce urmează. În acest scop se inițiază numeroase acțiuni care, cu certitudine, vor conduce la rezultate apreciabile”. (**Vitorul** — Mehedintu — 17 febr.) ● Criogenia! Nume nou în știința românească. Punctul de pornire la aplicarea cercetării criogenice în electrotehnică este Institutul politehnic „Trajan Vuia” din Timișoara. Ion Arișanu în însemnările sale despre criogenie — definită ca domeniu al științei și tehnicii proceselor ce au loc la temperaturi mai mici de minus 120 de grade C. — aduce, de fapt, un omagiu „oamenilor care văd idei”, aceluia care se ocupă de dezvoltarea științei românești într-un domeniu pînă mai ieri necunoscut la noi, prevăzîndu-i un „destin înalt și complex”. (**Drapelul roșu** — Timiș — 19 febr.) ● Giurgiu — centru al unui nou județ pe harta României — trebuie să fie mai mult în atenția centrului de librării București, țînd cont de cererea de carte existentă. Din convorbirea Donei Baciu cu una din vinzătoarele de carte din oraș reiese clar necesitatea mării numărului de cărți repartizate la Giurgiu. (**Steagul roșu** — Giurgiu — 21 febr.) ● „Condiția de seralist și fețele ei diferite” se numește ancheta din ziarul „Delta” (Tulcea — 19 febr.), punctînd citeva neajunsuri și neînțelegeri ivite între seraliști și întreprinderile unde lucrează. Primind aprobarea de înscriere la cursurile serale, pînă la urmă

cursanții nu pot participa la ore deoarece conducerea unităților sau întreprinderilor nu-i ajută să nu mai lucreze în schimbul doi. Se ajunge astfel la declarații de genul „Ce putem face? Eu fac producție, aici, nu școală” (directorul Combinatului metalurgic) și cu dreptate, numai că acești tineri dornici să-și perfecționeze cunoștințele trebuie ajutați. (Nina Tudoseșcu) ● „Reperere” — rubrică de interes pentru cititori, unde se poate afla o adresă utilă, un eveniment literar sau un eveniment istoric. Redactate de **Viorica Pîrja**, „repererele” din 18 febr. din „**Pentru socialism**” (Maramureș) au avut darul să ne poarte prin expoziții, prin întreprinderea textilă „Maramureș”, la aeromodellism, carte, sport și chiar l-am aflat pe cel mai bun cunoscător de animale, din județ, bineînțeles. ● Ce te faci dacă vrei să cumperi o piine și te afli pe strada Siderugiștilor din Galați? Poate răspund cei de la Direcția comercială și Truștul de construcții, care au uitat să amplaseze în această parte a orașului unități comerciale. **Ulise Vinograschi**, deplasîndu-se în cartierul cu pricina, a constatat că, în schimb, poți cumpăra stilouri, țigări și chiar să-ți repari... calculatorul. (**Viața nouă** — Galați — 19 febr.) ● Ca urmare a recuperării, recondiționării și refolosirii unor materiale, întreprinderea de confecții „Mureșul” va economisi anul acesta materiale în valoare de 9,5 milioane lei. (Ion Husar — **Steaua roșie** — Mureș 19 febr.)

I. IACOB

Timpul muncii noastre Înseamnă civilizație și eternitate

— De fapt, care-i meseria dv., Corneliu Popescu?

— Sunt edilitarist!

— Bun! Aceasta ca într-o definiție concentrată. Dar mai în detaliu?

— Să pornim de la însăși denumirea întreprinderii — de construcții edilitare și poduri, mai pe scurt, I.C.E.D. Mai concret, întreprinderea noastră se ocupă de executarea tuturor lucrărilor de apă, canal, termoficare, drumuri, pasaje subterane și de suprafață, stații de pompare, epurare și tratare, de poduri. Ca zonă de acțiune avem Capitala. Aș putea zice, fără să exagerez, că am bătut-o deja de la un capăt la altul, stațiile noastre fiind presărate în toate cele 4 puncte cardinale ale Bucureștiului.

— O astfel de meserie, mai bine-zis, o astfel de preocupare, presupune și o cunoaștere intimă a Bucureștiului de altădată...

— Este firesc! Ca să faci loc noului și modernului, trebuie să dai rădăcinile vechiului, insalubrele coltoane incrementate de multe decenii. Puteti replica, desigur, că noi, constructorii, ne-am făcut intrarea după ce fuseseră culcate la pământ imaginile de altădată. Numai că noi cunoaștem zonele în care urmează să intrăm cu mult înainte de a face popasul acolo și vă pot vorbi, cu lux de amănunte, despre felul în care arătau cartierele Bercești 1, Drumul Taberei 1, Calea Griviței, de la Podul Grant încolo, Piața Chibrit, ca și în cazul lucrărilor mai recente ale anului 1980 și 1981 — Armata Poporului, B-dul Păcii, Titan... Mi-aduc aminte de realizarea primului pasaj pietonal în București, cel de la Lipscași. Au trecut 12 ani de atunci. Când ni s-a incredințat lucrarea, am știut cu toții că ni se incredința, de fapt, o răspundere fără precedent. Împreună cu șeful de lot, Nicolae Păun, cu șeful echipei dulgherilor, Tudor Buică, cu toți ceilalți, am făcut un plan de acțiune pe care l-am urmărit cu rigurozitatea unor elevi foarte sirguincioși. Pentru toți Lipscașii era piatra de temelie a viitoarelor pasaje bucureștene.

— Înțelegem că pasajul de suflet rămâne cel de la Lipscași. Care vă place însă cel mai mult din punct de vedere arhitectural și edilitar?

— Este pasajul Bucur-Obor care a fost realizat de constructorii T.C.I.B. dar la care și I.C.E.D.-ul a avut o mare contribuție. Toate lucrările de apă, canal, termoficare, toate drumurile de suprafață de noi au fost făcute. El rămâne pasajul care, tehnic vorbind, răspunde celor mai exigente cerințe actuale. Sigur însă, pe lângă Bucur-Obor, toate celelalte lucrări ale noastre au schimbat, în aceeași manieră a constructorilor, peisajul Capitalei. Gândiți-vă numai cum arătau, în urmă cu 20 de ani, ieșirile din București și cum arată azi! Șoseaua București — Ploiești, Calea Dorobanți, șoseaua Iancului, Pantelimonului, Giurgiuului, Colentina. Au dispărut, odată cu aceste lucrări, nu numai cocioabele de odinioară, ci și întregul cortegiu al mizeriei care le înconjură — drumuri proaste, prăfuite, inundate adeseori, zona Colentina fiind renumită prin insalubritatea ei. Or, azi, cine nu cunoaște sau nu a auzit de Colentina modernă, cu blocurile ei, cu drumurile ei largi, cu șoseaua Fundenilor care face legătura dintre cele două artere, Colentina — Pantelimon, cu pasajul Bucur-Obor.

— Undeva, într-un oras, am întâlnit un fost constructor, acum pensionar, care îmi spunea cu mândrie: „Eu am construit barajul de la...”. „Eu am construit viaductul de la...”. Era un sentiment care depășea interesul mărunț, care se convertea în marele verb „a face”. Mi se pare că este un sentiment care nu poate să nu caracterizeze pe oricare alt constructor.

— Spune mult, într-adevăr, acest fapt. Numai că prin specificul lucrărilor noastre acest „EU” de frumoasă mândrie, trebuie înlocuit de un pronume neapărat colectiv „NOI”. În întreaga Capitală am „desenat” o hartă nouă de artere modernizate, de-a lungul cărora au lucrat colective. Condușe, desigur, de un maestru, de un inginer, acestia având, la rândul lor, un sentiment similar cu cel al constructorului despre care vorbeai. Rămîne însă o hartă „desenată” de colective muncitorești sudate, o hartă a staționării noastre.

— Rămîneți, pare-se, un veșnic îndrăgostit al noilor artere de circulație.

— Mi se pare firesc! Ele se inscriu în civilizația noului iar noi, întemeietorii lor, iubim aceste inscripții ale durabilității. Odată pornit să faci ceva, ceva care să rămînă peste timp, nu poți altfel decît participînd cu toată ființa ta. Șoseaua Fundenilor este de cîteva luni de

zile gata, predată cu un an înainte de termen. Deja inima mea a pornit-o spre alte obiective ce ne stau în față: bd. 13 Septembrie, în noua zonă Uranus, bd. Dimitrie Cantemir, Șoseaua Vitan-Birzești — o altă investiție extrem de importantă care va lega șoseaua Olteniței de șoseaua Vitan. În primii doi ani ai acestui cincinal vom continua lucrările în centrul civic, se va moderniza în continuare bd. Dimitrie Cantemir, legat de începerea lucrărilor Casei copilului, șoseaua Gherghitei — pentru a crea o legătură între Pantelimon și platforma industrială Pipera, Calea Moșilor, între Eminescu și Popa Petre ș.a.

— Altfel spus, veți continua să legați între el Bucureștiul, să-i sudați legăturile prin artere largi, deschise spre lumină.

— Cam așa ceva! Lucru bun, în timp scurt și cu eficiență sporită — iată de-zeva celor aproape 3500 de muncitori ai I.C.E.D.-ului.

Revenim la Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri București, printre inimosii care sudează legăturile între cartierele bucureștene și aflăm că, de fapt, aria lor de acțiune este mult mai largă, imprimînd pretutindeni emblemele civilizației ce rămîn statornicite peste veacuri în inima Bucureștiului. Despre acești oameni mînuiați, despre preocupările și ambițiile lor, stăm de vorbă cu directorul coordonator Corneliu Popescu. De 22 de ani lucrează numai în această întreprindere, jumătate din vîrstă pe care o are (45 de ani); de 22 de ani pune, alături de ceilalți, piatră peste piatră pentru a face mai modern Bucureștiul de azi. Iubește Capitala ca un adolescent — după cum singur zice, ignorînd anii — ca în studenție, cînd participa la prima lucrare de modernizare a unei artere bucureștene — la scoaterea liniilor de tramvai de pe B-dul 6 Martie.

— În timp scurt?

— Desigur! Capitala are nevoie de tot mai multe modernizări. Retineți drept argument faptele: tot înainte de termen am predat în anul 1980 Șoseaua Olteniței II, firul II de pe șoseaua Compozitorilor, din Drumul Taberei, ș.a.

— Drumuri imperioase necesare unei mari metropole...

— Nu uitați însă, o mare metropolă nu se mărginește doar la drumuri confortabile care se văd. O mare metropolă are în subterană o adevărată încrengătură de construcții — canale, conducte, rețele de termoficare — care asigură un altfel de confort, care înseamnă civilizație, condiții mai bune de muncă și de trai. Anual realizăm 37 km canale, 52 km de conducte de apă, 22 km magistrale de termoficare, asigurînd astfel utilități la peste 40.000 de apartamente; ceea ce înseamnă 40.000 de familii.

— Dezvăluți-ne cite ceva din ceea ce numeați „încrengătura de construcții în subterană”. Sint acolo oameni care muncesc și pe care nu-i vedem, la care, foarte adesea, nici nu ne gîndim.

— Cu toate că ar trebui! Ei sint cei ce asigură căldura pentru bucureșteni, apa potabilă, pentru același bucureștean. Ce aș putea să vă spun? Continuăm, în această perioadă, lucrările începute anul trecut. Stația de pompare Nord se ex-

tinde prin construirea unui rezervor de 35.000 m.c., prin care se va îmbunătăți alimentarea cu apă a zonelor Nord și Est: Pipera, Colentina, Pantelimon. Tot în extindere se află și stația de pompare de la Grivița, cu un rezervor cu o capacitate de 25.000 m.c. La stația Grivița se vine cu un apeduct ce va avea în final 7 km, din care 2 am și realizat. Se mai lucrează și la Apeductul Ulmi — Arcuda, pornit din comuna Ulmi, apeduct care va atinge 19 km. Din aceste apeducte, prin stații de pompare, porneste o adevărată încrengătură de artere pe rețele, ca la corpul omenesc. În anumite zone însă, unde populația sporește necontenit, se resimte o tot mai mare nevoie a lor, la etajele superioare ale blocurilor, din cauza lipsei de presiune, apa neajungînd la toate apartamentele. Vedeti deci că nevoia ne mină din spate.

— Cum depășiți acest moment?

— Pentru a elimina aceste inconveniente am construit stații de repompare în Drumul Taberei, Titan; este în construcție stația de repompare din ansamblul Socului, în viitor urmind să mai construim astfel de stații în zona Sulea și pe Mărganului, pe Rahova în sus. Concomitent, urmărîm să rețeaua de canale.

— Cineva de la dv. vorbindu-ne despre aceste canale de deversare ne spune că ele înconjoară Bucureștiul ca un inel. Cît adevăr este în această spusă?

— Într-adevăr, așa stau lucrurile, chiar dacă, înțeleg, dv. ați primit informația ca pe o metaforă. Este complicat să vă explic această țesătură subterană la care se adaugă în permanentă alte și alte lucrări. În prezent, lucrăm la canalul din șoseaua Săbăreni care merge în prelungirea celui din Giulești: la canalul pentru uzina „Neferal” din comuna Pantelimon, la o deviere de canal colector pe Armata Poporului pentru a da posibilitatea trecerii scutului Metrou între stațiile Politehnică și Luferului. Anual realizăm 35—36 km de canale.

— Ne-ați convins — și credem că și pe cititor — ce înseamnă lucrările de subterană, dezvăluindu-ne acea fată nevăzută a orașului. Vă propunem să revenim la suprafață. Ce alte obiective stau în fața edilitaristilor?

— Deocamdată, vrem să terminăm betonarea rampelor la pasajul Fundeni, să încheiem perierea lacului cu același nume, prin amenajarea lui cu pereti de prefabricate pe verticală. Într-o perspectivă mai îndepărtată vom amenaja și partea stîngă a lacului, în aval de stăvilarul Fundeni, continuînd cu asanarea și perierea malurilor.

— Așadar, vă ocupați și cu schimbarea la față a lacurilor bucureștene?

— Într-adevăr, în munca noastră! Am modernizat pînă acum lacul de la Plum-buita, pe cel de la Chitila, al cărui stăvilar l-am terminat anul trecut, și continuăm cu lacul Mogoșoia.

— Imi aduc aminte din nou, ascultîndu-vă, de constructorul-pensionar și de mindria lui: „Eu am construit barajul...”

— Meseria noastră înseamnă, de fapt, statornicie. Așa se explică faptul că de 22 de ani mă aflu în același loc. Dar o statornicie care implică mereu mutații. Avem conștiința unui lucru durabil, care trebuie continuat. Am construit, construim și vom construi. Ultima mea mare dragoste a fost pînă în urmă cu 2—3 luni șoseaua Fundenilor. Dar „a fost”. Cum am terminat-o, gîndul meu de acum construiește deja viitoare șosele, viitoarele pasaje, viitoarele lucrări subterane. Iar aceasta înseamnă în mod cert statornicie. Și mai înseamnă ceva.

— Ce anume?

— Înseamnă că trebuie să ridicăm necontenit stacheta muncii la cotele celei mai înalte exigențe. Complexitatea lucrărilor ce ne stau în față ne obligă la o atare gîndire: îmbunătățirea alimentării cu apă, crearea de noi rețele și artere de apă în diferite zone ale orașului, extinderea canalizării în zone unde încă nu a ajuns — iată doar cîteva din obiectivele viitorului care, enumerate doar, obligă la o responsabilitate sporită din partea tuturor, obligă la exigență. E nevoie, așa zice, să „umbliăm” mai mult la conștiința constructorilor noștri, a unora dintre ei, mai bine spus. Pentru că, trebuie să o recunoaștem, se mai face din cînd în cînd lucru de mintuală. Do-vădă că mai apar avarii în sistem, că unele canale se infundă, că unele conducte de apă se defectează cu mult înainte de a le permite longevitatea. Sint lucruri care ne obligă, rabatul la calitate neavînd ce căuta în munca noastră. Iată gîndurile cu care am pornit în acest cincinal: muncă de calitate într-o continuă bătălie cu timpul muncii!

GEORGETA BLĂNARU

Cronica vieții de miner

(Urmare din pagina 1)

cepa să-și taie cale spre viața adevărată. Era încă timpul cînd prin burțile minerilor fluiera vîntul precum astăzi prin tuburile de aeraj; cînd minerul îl pune ajutorului său un săculeț cu paie pe umăr, peste săculețul așeza perforatorul și pornea sfredelul. Acuma știți și dv. la ce distanță este urechea de umăr și cum sună și răsuna un perforator. Prunduș a rezistat. Într-o zi un inginer bătrîn i-a zis „mă, tu calci a șef de brigadă!” Adică? Din explicațiile aceuia a aflat că meseria dintr-un om se simte și se presimte. Pentru că una este să vezi, cu totul altceva să și observi. Una este să așculți, cu totul altceva să și auzi. Trebuie să observi atitudinea și aptitudinea, talentul și temperamentul... — dar astea i-au intrat în cap mai tîrziu, „pe piele proprie...”. De fapt, Prunduș a fost numit șef de două ori. După prima numire, încă tînar, după o pușcare, a băgat capul într-o geodă ca să vadă cum se cașcă fisura. Acolo era să rămînă. L-au salvat ortacii, dar a fost destituit din funcție. Atunci a învățat că exigența este incomodă, dar totdeauna binefăcătoare. După un timp l-au numit iar. Și de 20 de ani în brigada lui Gheorghe Prunduș nu s-a produs nici un accident grav.

Pentru toți. Un timp a așezat perforatorul într-o crăcană de lemn. Timpuri revolulte. Ceea ce făcea înainte ajutorul — cum se înalță ori se lăsa el din umăr, ori din genunchi, ori din amîndouă — acum face aerul comprimat. Cu mina dreaptă omul ține perforatorul, iar cu stînga manevrează ventilul coloanei telescopice — stringe, desface, stringe... Este mai ușor, dar nu tocmai ușor. După trei-patru ore de înclătare pe minere se albesc pumnii, nu mai circulă sîngele, degetele se fac ca oasele de dinți — tari, albe... „Trăim cum ne gospodărim...”. De aceea m-am și bucurat cînd, în mină, spre filonul Clementina, l-am întîlnit pe Prunduș experimentînd un cărucior pentru perforarea găurilor de mină în abaiaje.

Pe noua instalație omul este pus să miste doar cîteva manete, la un fel de pupitru de comandă. Ideea aparține inginerului Pop Liviu, directorul, dar l-au ajutat să o transforme în mașină o mulțime: inginerul Erik Hütter, subinginerul Ion Sălăjan, maistrul Nicolae Dancoș, șeful de echipă Iosif Moldovan, lăcătușii Ion Mateian, Ludovic Kerestev, Gheorghe Miculin și chiar el, Gheorghe Prunduș. Pentru felul în care a muncit și știe să muncească în subteran l s-au decernat Medalia Muncii (de două ori), Ordinul Muncii și 30 (treizeci) de diplome și insigne de frunză în producție.

„Trăim cum ne gospodărim” spune Gheorghe Prunduș și adaugă „și la mină și acasă”. Totdeauna cînd a muncit bine a câștigat bine. După șapte luni, cînd s-au convins că Prunduș este dintre cei care nu pleacă, tovarășii de la mină i-au oferit ce aveau și ei în etapa respectivă: la căminul burlacilor — o cameră, o bucatărie, o cămară pentru alimente... În 1966 și-a cumpărat casă: două camere, bucatărie, antreu, terasă, cameră de baie, de alimente, garaj. Prunduș a bătut-o toată în ceramică. Cu mina lui. Mașina — o Dacie 1300 — a luat-o zece ani mai tîrziu. Cu mina lui. Curtea casei e măricică — o mie de metri pătrați. A plantat 37 de pomi: cirași vîratici, pruni, meri, peri și nucii. A făcut și straturi pentru roșii, ceapă, morcovi, usturoi. Crește în fiecare an cîte un purcel, 12—15 găini, albine. Toate cu mina lui și a Nastasiei. Pe copii — acum are trei — i-a învățat la fel: „Trăiți cum vă gospodăriți”.

„Trăim cum ne gospodărim”. Gheorghe Prunduș își aplică de-zeva peste tot. Este și deputat în circumscripția municipală 21, Baia Mare, și vicepreședinte în Consiliul județean Maramureș al sindicatelor. Un timp a avut niste nedumeriri. „Știți că mai sint și din astia cărora dacă le oferi un pian cu coadă pe ei îi apucă nitam-nisam nostalgia după solzul de pește?” Imi explică și de ce. Dacă omul se obișnuiește să lucreze într-un anumit mod — greu îl dezbari și-l împingi pe altă cale. Chiar dacă noul este mai bun, insul se lasă greu. Toată lumea știe că atunci cînd se pusecă și se perforază, în mină apare praf. Inhalat în cantitate mare, pe perioade lungi, duce la silicoză. Statul, ca să-i protejeze pe mineri, i-a dotat cu instalații pentru perforajul umed. Aerul a devenit dintr-o dată mult mai curat.

Cu timpul, Gheorghe Prunduș și-a spulberat nedumeririle. A observat că oricît ar părea de bizar, oamenii trebuie lăsați și protejați să se obișnuiască cu binele. Operația la fel de grea ca orice altceva de pe lume. Încă un exemplu. Statul oferă minerilor o masă gratuită și caldă înainte de intrarea în subteran. Unii se grăbesc, ori întîrzie, ori o... ocolesc. Deși — au stabilit medicii — de cînd cu această masă gratuită numărul intoxicațiilor și al bolnavilor de stomac a scăzut foarte mult. Dialectică curată. Pe măsură ce binele se învechește devine la fel de greu de dezrădăcinat ca și răul dinaintea lui. S-a dovedit. Un timp, la Herja au fost greutăți în procurarea de lămpi electrice. Aflați că nimeni, nici temporar, n-a mai vrut să pună mina pe clasicul lămpaș cu carbid... Calitatea pe care o are în sindicatul județean Prunduș a subordonat-o aceleiași de-zeve: „Trăim cum ne gospodărim”. Și oricît ar părea de curios, gospodăriile anexă ale exploatarilor miniere sint acum al doilea producător de carne din Maramureș! Cresc peste 1700 de porci, peste 200 de bovine, 150 de oi, sute de iepuri, peste o sută de familii de albine.

„Visez la o salbă de ferme zootehnice în jurul Capitalei”

— Tovarășe doctor Mihai Petou, acum câteva zile șeful serviciului de creștere a taurinelor și ovinelor de la departamentul agriculturii de stat, doctorul Gabriel Georgescu, ne-a spus că ferma de vaci pe care o conduceți s-a clasat, anul trecut, pe locul 1, pe fermele I.A.S., în ceea ce privește producția de lapte. Așa-i?

— Vreți să vă spun sincer? Nu cunosc rezultatul final al întrecerii. Nu s-a comunicat nimic oficial. Știu doar că la sfârșitul lunii noiembrie rezultatele obținute de noi ne plasau pe primul loc. Dacă așa stau lucrurile, sintem desigur bucurosi.

— Așa stau. Și mai mult decât atât. Cunosc și faptul că ați realizat, pe cap de vacă furajată, o producție de 5 010 litri. Următoarea clasată, ferma din Urziceni, a obținut o producție de 1 770 de litri. Este o diferență destul de mare care vă clasează pe primul loc fără nici un fel de comentariu.

— Desigur. Cu toate că producția obținută a fost mult mai mare. Această cifră reprezintă doar 91 la sută, cit a plecat sora industrie. Restul cantității de lapte a fost folosit pentru hrănirea tineretului bovin. Dar lăsând cifrele, cel mai mult ne bucură faptul că s-a demonstrat încă o dată că și lângă București se pot obține producții bune. Cine sintem noi de fapt. Ferma numărul 10 din comuna Pantelimon aparținând de I.A.S.-Mogoșoaia. Cu alte cuvinte facem parte din sectorul agricol al Capitalei.

— Tovarășe doctor, tot de la șeful serviciului de creștere a taurinelor și ovinelor am aflat că în cel mai scurt timp va trebui generalizată și cunoscută experiența fermei din Pantelimon în vederea formării în jurul Capitalei a unor așa-numite salbe de unități foarte productive de lapte și carne. În ce constă experiența despre care vorbeau cei din departament?

— Sint foarte multe lucruri de spus. Ele au fost nu o dată analizate și discutate. În momentul de față, după congres, ele se vor aplica în practică. S-o luăm pe rând. Ferma din Pantelimon este dotată cu o rasă de vaci de mare productivitate în ceea ce privește producția de lapte. Ele s-au adus în urmă cu nouă ani. O vacă matură costă în jur de 23 000. Desigur, cum este și normal, pe lângă producția de lapte s-a urmărit și formarea cu mijloace proprii, fără a se recurge la importuri, a unui tineret acomodat condițiilor noastre. În câțiva ani ferma din Pantelimon a vândut circa 1 000 de vitele și 150 de tauri. Cu un asemenea număr, fără exagerare, se puteau constitui trei ferme. Cred că despre asta este vorba. Acest număr mare de vaci s-au pierdut pur și simplu, izolate, prin diferite ferme și gospodării. Să fiu

bine înțeles, nu exclud și nu sint împotriva raselor tipice românești, dar, după părerea mea, rasele de vaci de mare productivitate trebuie să constituie, pe lângă marile orașe, ferme gen Pantelimon. Ferme de elită, ferme mixte, cu mare atenție în pregătirea furajului.

— Am auzit că și din acest punct de

incă foarte multe — nu-și culeg de pe suprafețele agricole palele și cocenii. Asta-i tristul adevăr. Apare o aglomerare la F.N.C.-uri, apar goluri în aprovizionare. Cu alte cuvinte, are de suferit zootehnia. De ani de zile se caută să se stabilească un regulament de funcționare a fermelor de vaci de mare productivitate

vedere aveți idei noi pe care le aplicați. Este adevărat?

— Nu știu cit de noi sint ele, dar sint bune și dau rezultate. Să vă spun în câteva cuvinte despre ce este vorba. Am câteva exemplare de vaci care în 305 zile, cit reprezintă o perioadă normală de lactație, dau până la 10 000 de litri de lapte. Asta înseamnă 50 de litri pe zi. Conform indicațiilor și normelor, eu trebuie să-i asigur zilnic 1,16 unități nutritive pe litru de lapte, ceea ce constituie un mare necesar de energie. Putem noi să le asigurăm această energie numai din furaje de volum? Hotărât că nu. Deci trebuie să apelăm la concentrate. Dar în același timp și alte ferme și gospodării care au vaci, dar care dau producții mai mici de lapte, alegă după concentrate. De ce? Fiindcă, zic ei, este mult mai eficient. Nu-i asta adevărul. Realitatea este că respectivele unități — și sint din păcate

în ceea ce privește producția de lapte, numite de noi ferme de elită. Fermele amintite nu pot intra în același regim de funcționare cu restul fermelor. Aici, după părerea mea, trebuie urgentă rezolvarea statutului de funcționare. Și încă un lucru. Trebuie cit mai repede găsite soluții de valorificare la maximum a producțiilor secundare de pe cimp. Este vorba despre pale și coceni. Noi, fiind fermă mixtă, avem și 220 de hectare pe care le cultivăm în așa măsură încit să se creeze un echilibru rației pentru animale. La ferma din Pantelimon, și asta o spun cu glas tare, n-o să găsiți niciodată pe cimpul nostru un pai necules. S-au obținut producții mari de lapte prin asigurarea a trei kilograme de concentrare pe cap de vacă/zi, iar restul de hrană a fost asigurată din palele și cocenii rămași din culturi.

— Cu ce vă mai ocupați la ferma din Pantelimon?

— Creștem porci, 7 000 pe serie. Dar baza o reprezintă producția de lapte. Anul trecut, pe cele 500 de vaci productive și cu oamenii de aici am dat Capitalei 240 de vagoane de lapte.

— Ați amintit de oameni. Ce ne puteți spune?

— Foarte multe. Cum sublinia și tovarășul Nicolae Ceaușescu la congres, revoluția agrară se poate face numai și numai cu oameni, acest fapt a fost verificat de mine de nenumărate ori. La Pantelimon lucrez cu 80 de oameni. Majoritatea locuiesc în fermă. S-au putut asigura condiții. Și mai mult decât atât. Cei care locuiesc în cadrul fermei cresc citeva găini și unul sau doi porci. Creșterea animalelor îi leagă pe oameni de loc. Dar ei nu pot să trăiască numai cu atât. Avind în vedere că pină în centrul de comună sint trei kilometri și pină în București sint zece, de multe ori ei sint nevoiți să-și intrerună activitatea și să se ducă să-și facă firguiele. Se pierde foarte mult timp. Am discutat de multe ori posibilitatea înflințării lângă fermă a unui magazin alimentar. Dar de fiecare dată mi s-a spus că nu este rentabil. N-am înțeles niciodată motivul, în ciuda faptului că nu departe s-a construit și s-a dat în folosință un restaurant. În vara aceasta nu mă las pină nu-i conving pe toți de necesitatea unui astfel de magazin. Ce să mai spun? Oamenii de aici cistigă între 2 000 și 4 500 de lei lunar. Dar se și muncește, nu glumă, de multe ori din zori pină în zorii celeilalte zile. Așa-i în zootehnie. Ce v-am spus este legat de oamenii care lucrează în fermă. Mai sint și alții care își bat joc de munca noastră. Zilnic am prins pe cite unul care ne fură din fin. Alții, tot din comună, aruncă cu gunoale pe culturi, iar alții, cu turme de oi, în trecere prin Pantelimon, ne distrug culturile. Acum citeva zile niste ciobani din Valdeeni, în drum spre baltă, ne-au distrus 13 hectare de orz. Si nu numai atât. Prinsi de paznici, ciobanii i-au bătut pină i-au băgat în spital. Cu astfel de mentalități și cu astfel de metode nu se poate face mare lucru.

— Ce planuri de viitor aveți?

— Să punem un mai mare accent pe creșterea tineretului, să ne modernizăm ferma și de ce să n-o spun, să ajutăm chiar cu forțele noastre la nașterea în jurul Capitalei la alte asemenea ferme zootehnice.

— O ultimă întrebare. Unde ați învățat meseria pe care o stăpâniți așa de bine?

— Meseria am învățat-o, cum este și normal, la facultatea pe care am terminat-o în urmă cu 15 ani. Dar dragostea pentru creșterea animalelor am prins-o de acasă. De la tata. Apoi anii au trecut și de această dragoste nu pot și nu cred că voi scăpa toată viața.

SORIN POSTOLACHE

„Bucureștiul ar putea deveni și o mare grădină cu legume și fructe”

Cu exact 20 de ani în urmă un inginer agronom din București se străduia să demonstreze, prin repetate memorii și demersuri, că incinta Capitalei cuprinde deopotrivă și un vast ogor, total ignorat și nefolosit la ora respectivă. Această virtuală grădină de legume a orașului, însumând mii de hectare de pământ de cea mai bună calitate, ar putea deveni o realitate — spune autorul proiectului — dacă edilii orașului, cu sprijinul larg al cetățenilor, ar inventaria și cultiva fiecare palmă de teren disponibil. Din păcate, toate aceste memorii, adresate mai ales municipalității și Ministerului Agriculturii și însoțite de fiecare dată de o bogată documentație, au rămas fără răsunet.

Nu e de mirare deci că autorul „descoperirii”, inginerul Haralambie Popescu, a fost nevoit să renunțe, consternat, la o serie alte acțiuni de atenționare și consiliere. Ideile sale au fost în schimb fructificate în mica grădină aflată în spatele casei sale de pe strada Drumul Sării (1) București. Pomicultur și grădinar de tradiție și în același timp autorul unor apreciate lucrări dedicate culturilor asociate și intercalate — inginerul Haralambie Popescu a demonstrat în mod practic că în chiar perimetrul unor aglomerări urbane orice oază de pământ poate fi transformată într-un veritabil paradis vegetal. De pe o suprafață ce nu depășește 400 metri pătrați (dar care a suferit numeroase și variate lucrări de fertilizare a solului), inginerul Popescu obține în ani medii, prin culturi intercalate și asociate, aproximativ 500 kilograme legume (200 kilograme numai roșii) și cam tot atâtea kilograme de fructe: mere, pere, vișine, cireșe, caise, gutui, prune, piersici, căpsuni. Ogorul mai cuprinde 100 de butuci de viță-de-vie cu o producție de citeva sute de kilograme de struguri. Mai notăm că într-un sponon din curte cresc citeva familii de nutrii. Într-un alt țarc trăiesc gălinoase și în mijlocul grădinii fac demonstrații de viață citadină șase colonii de albine. Nimeni din cei ai casei nu merge la piață sau în magazine pentru a cumpăra legume, fructe, miere, vin, ouă și păsări.

Considerațiile și recomandările formulate cu 20 de ani în urmă de către ingi-

nerul Haralambie Popescu (între timp ajuns în anii de pensie), precum și demonstrațiile sale de hortivicultură citadină ni se par astăzi deosebit de actuale. Le supunem atenției specialiștilor și publicului larg din două motive:

1. În condițiile în care cultivarea fiecărui metru de teren agricol a devenit o acțiune permanentă ce cuprinde deopotrivă și terenurile disponibile din incinta localităților urbane — lucrările inginerului Haralambie Popescu pot oferi în continuare sugestii prețioase, deoarece, așa cum vom arăta de îndată, interlocutorul nostru a cercetat judicios posibilitățile oferite în acest sens de municipiul București.

2. Privite din perspectiva timpului, propunerile inginerului Haralambie Popescu ne apar mai ales astăzi deosebit de judicioase și realiste. Si asta deoarece nu este deloc greu de înțeles cit de importantă s-ar fi dovedit folosirea pentru agricultură a unor terenuri libere din cuprinsul Capitalei (terenuri intravilane sau din incinta unor gospodării particulare). Chiar un început modest în această privință ar fi anticipat larga acțiune începută anul acesta și ar fi constituit un incurajator exemplu pentru cei chemați astăzi să participe la valorificarea fiecărui metru de teren cultivabil în mediul urban.

Acum două decenii, interlocutorul nostru a adresat memorii Direcției generale a producției vegetale din Ministerul Agriculturii, fostului Institut de cercetări hortiviticol, fostei secțiuni agricole a Sfatului popular al Capitalei și chiar fostei Asociații a inginerilor și tehnicienilor. Unul din aceste memorii, înregistrat la ASIT la 11 aprilie 1961, a ajuns într-un concurs de împrejurări, și pe biroul nostru. Așa s-a născut ideea articolului prezent și dorința de a-l cunoaște pe inginerul H. Popescu.

Bucureștiul — se arată în lucrarea ce însoțește amintitul memoriu — este lipsit de o bază legumicolă proprie. Legumele, multe dintre ele, se aduc de la sute de kilometri, deoarece în zona Capitalei se cultivă de preferință cereale. Acestea ocupă chiar și terenurile din interiorul liniei de centură. Or, arată în continuare

autorul memoriului, este mult mai costisitor să transporti de la distanță legume. Un hectar produce în medie 12 000 kg legume și numai 2 000—3 000 kg cereale, deci pentru transportul zarzavaturilor este nevoie de un număr de mijloace de transport de 5—6 ori mai mare.

Inginerul Haralambie Popescu ține să remarce apoi că, spre deosebire de alte centre urbane ale țării, cum sint Oradea, Cluj-Napoca, Timișoara și mai ales Aradul, în București grădinile cartierelor periferice ale orașului nu sint decit în mică măsură cultivate cu legume și pomi fructiferi. Numeroase terenuri extrem de potrivite pentru culturile de legume zac nefolosite sau sint utilizate doar parțial. Colindând orașul în lung și în lat, inginerul Popescu a elaborat chiar o situație estimativă, apreciind că pe raza municipiului București ar exista (e vorba de anul 1961) nu mai puțin de 100 000 grădini familiale, cu o suprafață medie de 100—200 metri pătrați. Si autorul ține să indice numeroase exemple, referindu-se în mod special la cartierele Giulești, București Noi, Băneasa, Colentina, Fundeni, Pantelimon, Apărătorii Patriei etc.

Apreciind că necesarul de legume pentru o populație de două milioane de locuitori ar fi de aproximativ 200 000 tone anual și scoțind producția medie la hectar de 12 000 kilograme, autorul ajunge la concluzia că ar fi necesare 25 000 hectare. Dar aceasta în cazul în care agricultura ar folosi numai metodele agrotehnice tradiționale. În situația în care s-ar întrebuința — așa cum recomandă inginerul Popescu — metoda culturilor intercalate și asociate, folosită cu mare succes în alte zone ale țării, atunci pentru aceeași cantitate de legume ar fi necesară o suprafață de numai 15 000 de hectare sau chiar mai puțin. La aceasta s-ar adăuga cele 100 000 de grădini familiale cu o suprafață de aproximativ 1 000 de hectare. Dar 1 000 de hectare, spune în continuare autorul memoriului, valorează cit 4 000 de hectare dacă sint cultivate după metode moderne. Culturile succesive și intercalate sint dealtfel prezentate pe larg în cadrul memoriului, autorul avind în a-

ceastă privință o practică de citeva decenii.

Fructificarea acestor oaze de pământ fertil, continuă inginerul Haralambie Popescu, ar oferi largi posibilități pentru creșterea în condiții urbane a păsărilor de curte. Si asta deoarece pentru stimularea ouatului se impune îmbogățirea hranei păsărilor cu adaos de nutrețuri vegetale. În mod special cu salată, spanac, ceapă, ridichi. Numai în aceste condiții, așa cum o dovedesc experiențele efectuate, 10 găini din rasa Rhodeisland, ținute într-un spațiu de 50 mp, pot produce anual peste 1 000 de ouă. Sau o situație care l-a îndemnat pe autorul memoriului să aprecieze că în cele 100 000 de posibile gospodării individuale ale Capitalei s-ar putea crește circa un milion de păsări care ar produce deci într-un an o sută de milioane de ouă, plus, evident, o însemnată cantitate de carne. În sfârșit, inginerul Popescu mai ține să arate că cele două activități, creșterea păsărilor și culturile asociate, se intercondiționează: grădina oferă păsărilor nutrețurile vegetale, iar gălinoasele cantitatea necesară de îngrășămintă.

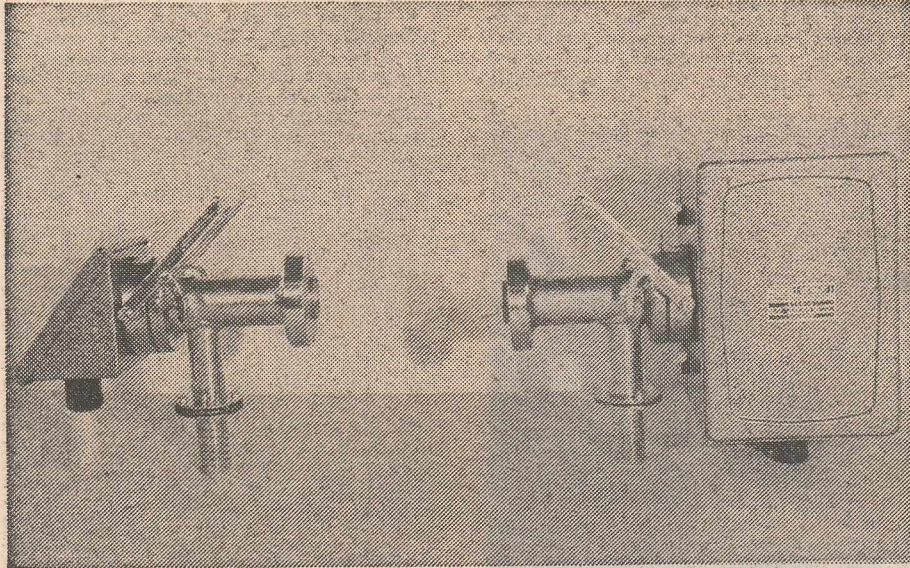
Lucrarea cuprinde, evident, și numeroase detalii și recomandări de specialitate. Dar ea poate fi înțeleasă tot atât de bine și de către publicul larg. De fapt, nimic extraordinar în a propune folosirea terenurilor libere pentru legumicultură și în a considera că lucrul acesta este perfect posibil și în incinta orașelor. Și totuși o asemenea idee, prezentată în mai multe rânduri forurilor de specialitate, a fost tratată cu indiferență vreme de două decenii.

În sfârșit, tot inginerului Haralambie Popescu îi revine și meritul de a fi propus utilizarea terenurilor libere din incinta parcurilor, instituțiilor și întreprinderilor din Capitală, pentru plantarea de arbori fructiferi. Demonstrând aceeași răbdare și pasiune gospodărească, autorul studiului a ajuns la concluzia că în București s-ar putea sădi într-o primă etapă 10 000 de nuci și 10 000 de vișini. Am prezentat această propunere într-un număr anterior al revistei noastre și sintem siguri că cineva, cindva, îi va aprecia caracterul realist și îi va cinsti importanța economică. Dar cit va trebui să treacă pină atunci? Din nou un car de ani?

LIVIU TIMBUS

P.S. Numeroși cititori ne-au cerut amănunte în legătură cu lucrările inginerului Haralambie Popescu. Îi sfătuim să se adreseze direct autorului: București, str. Drumul Sării 19, sect. 6, cod 76 318.

„OPACIMETRUL VĂRZARU“, un lucru făcut bine și la timp

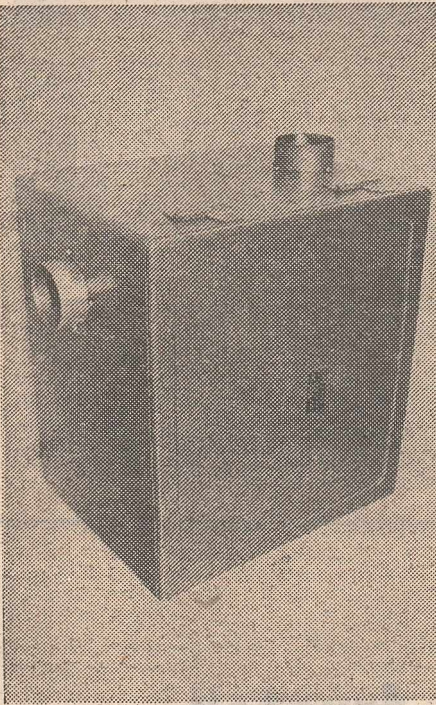

Îl găsim la etajul 5 al Institutului de cercetări și modernizări energetice plasat, nu doar la figurat, pe malul Dimboviței. Pe usa camerei 505, numele lui e trecut al doilea, Victor Vărzaru, ordine logică de vreme ce șeful colectivului în care lucrează, ca cercetător principal 3 la secția de energetică generală industrială și surse noi, se numește Constantin Popescu. Arafă vîrsta pe care o pretinde, 40 de ani, dar lucrul acesta se întîmplă mai ales datorită părului peste care parcă tocmai a nins. În altă ordine de idei, vorbește puțin. La fiecare frază, smulsă după multe ademeniri, lasă impresia că n-a spus tot, că a mai păstrat un secret, poate cel mai important.

Victor Vărzaru se află în institut de 12 ani, fiind repartizat aici la terminarea facultății. A absolvit politehnica, lesne de calculat, în urma generației sale, dar crede că n-are motive să-i pară rău. Explică și de ce. Cit a stat în producție, la „Electronica“, a avut prilejul să adune o sumedenie de pilde temeinice și, mai mult decît atît, a avut prilejul să se specializeze. Experiența aceea i-a fost și îi e de mare ajutor la Icemenerg, permițîndu-i să se miște cu ușurință pe teritoriul, încă nedestelenit, de la granița dintre electronică și termotehnică. Tot investigînd acest teren, adică măsurînd exact și electric mărimile neelectrice, a ajuns să breveteze mai multe invenții, una din ele, omologată și în străinătate, de importanță deosebită. Întrebat, zice că nu i-a fost greu chiar dacă, uneori, ziua lui de muncă a numărat și 16 ore. N-au lipsit, firește, poticnelile, dar n-a dezarmat. De cite ori a fost cazul, și a fost, a luat-o de la capăt, mai ambițios, mai perseverent, convins că pentru a face bine un lucru cel mai important e să-l faci la timp. Și l-a făcut.

Primele dintre invențiile sale, respectînd cronologia, s-au intitulat „Opacimetrul cu traductoare fotoelectrice termostatate“ și „Traductor pentru măsurarea continuă a punctului de rouă acidă“, ambele rămase în stadiul de uitate, des-

tinute lucrărilor de laborator și celor de service. A treia însă, „Opacimetrul pentru dispersii neuniforme“, s-a bucurat și se bucură de o atenție specială, brevetul respectiv fiind recunoscut și peste hotare,

în Elveția și, recent, în Austria, țări cu o îndelungată tradiție industrială. Așezat la loc de cinste și în Salonul național al invențiilor, organizat în ianuarie în Capitală, opacimetrul inginerului Vărzaru e, de fapt, un ansamblu de aparate, proiectat și receptor de lumină, bloc electronic,

filtru de aer etc.) destinat cazanelor energetice alimentate cu păcură. Rolul lui e dublu. Pe de o parte, opacimetrul supraveghează calitatea arderii din cazan, pe de alta, fără a intra în amănunte, ușurează operațiile de curățire a schimburilor de căldură prin suflare cu aburi și curățire cu alicie.

Și pînă acum, firește, arderea era controlată, oxidul de carbon și oxigenul fiind permanent măsurate în focar în ideea unei arderi ideale, cu maximum de randament. După tehnologia clasică însă, această sarcină revenea unor aparate complicate și greu de întreținut, cu o disponibilitate redusă și, cu puține excepții, procurate din import. Opacimetrul le înlocuiește și, implicit, aduce beneficii importante, între care reducerea importului și a consumului de combustibil. Anual, la fiecare cazan de 420 tone abur pe oră, cheltuiala de păcură scade cu 50 de mil de lei, în țară funcționînd cîteva zeci de asemenea instalații, unele din ele. La Palas, Brazi, Borzești etc., folosind deja opacimetrul inginerului Vărzaru sau fiind pe punctul de a-l aplica. La capitolul avantajelor, ar mai fi de adăugat simplificarea muncii operatorului și reducerea poluării, prin eliminarea fumului. Denumit industrial „Aparat pentru supravegherea continuă a transparenței gazelor de ardere“, opacimetrul se montează la ieșirea din cazan, înaintea ventilatorului. Pe un perete al canalului de evacuare se fixează proiectorul de lumină, iar în fața lui, pe peretele opus, receptorul, dotat cu o fotorezistență. În momentul în care gazele conțin particule opace (fum), ceea ce trădează o ardere incompletă, fasciculul de lumină ce traversează canalul își modifică traiectoria, transmitînd semnalul fotorezistenței. Acesta comunică pe un cadran și, implicit, avertizează sonor, punînd în alertă personalul de deservire. Operatorului nu-i rămîne altceva de făcut decît, urmînd semnalizările indicatorului, să regleze corespunzător excesul de aer. Cu alte cuvinte, simplu ca bună ziua.

Ideea, recunoaște inventatorul, nu e nouă, dar ea a fost tratată altfel decît pînă acum, dovadă că opacimetrul românesc a stîrnit un mare interes în străinătate. Intrînd în detalii, Victor Vărzaru a renunțat la componenta continuă a luminii, despre care crede că ridică probleme de stabilitate, putînd conduce la semnale false, reținînd-o pe cea alternativă. Altfel zis, a simplificat, obținînd un aparat mai puțin stufoș, dar mai sigur și mai ieftin. Durata lui de funcționare poate atinge 10 ani. După ce s-au efectuat, la C.E.T. Palas, probele de durată la prototip, inventatorul fiind ajutat de inginerul șef al unității amintite, Dumitru Zaharia, în octombrie 1980 s-a omologat seria 0 și aparatul a intrat, chiar la Icemenerg, în microproducție. Dată fiind eficiența opacimetrului, poate că ritmul ar fi trebuit grăbit. Imperturbabil, inginerul Vărzaru crede că nu „N-are nimic de reproșat din acest punct de vedere. Dar din altele?, îl încercăm. Pentru prima dată, după un ceas și jumătate de discuție, zîmbește, situație în care se simte parcă stînjinit. Cel mai rău, reia, e că, vrînd să inventezi ceva, trebuie să te ferești să nu superi pe nimeni. Ba nu, greșesc. Și mai rău e că, în loc să lucreze un colectiv la o temă, să i se dedice, cîteva dintre membrii lui sînt uneori puși să lucreze, în același timp, la mai multe teme. Spune asta și, gest ce riscă să devină tic, își rează cravata, asortată la culoarea ochilor. Albastră.

■ OVIDIU IOANIȚOIA

Din nou despre rezolvarea dozelor de spray-uri

Soluția există, aplicarea ei întîrzie?!

În urmă cu o jumătate de an, revista noastră scria cu îndreptătit entuziasm despre invenția maistrului Marin Neacșu de la întreprinderea de produse cosmetice „Miraj“, un dispozitiv pentru extragerea valvelor și umplerea dozelor în care au fost înglobate produse cosmetice, cosmetice-auto și chimico-casnice. Extragerea valvelor vechi, fără deteriorarea dozelor, permite recuperarea acestora. Aruncarea dozelor la gunoi duce la o pierdere de aproximativ 60 milioane lei pe an. Estimarea acestei cifre fusese făcută luîndu-se în calcul doar valoarea dozelor de la tuburile de cosmetice. Dacă adăugăm și produsele cosmetice auto și cele chimico-casnice, dacă ne gîndim că după operația de desertizare este posibilă și recuperarea capacului de protecție, a butonului de pulverizare, a tubului plonjor și a supapei de închidere, valoarea recuperării crește simțitor. În articolul nostru ne manifestăm dorința să consemnăm cît mai repede generalizarea dispozitivului maistrului Neacșu și, mai ales, organizarea sistemului de preluare a tuburilor de la populație.

Să vedem ce s-a mai întîmplat între timp.

Maistrul Marin Neacșu: „Constatînd că mașina trece neobservată, am automatizat-o. Este acum în fază de unicat și poate fi multiplicată în orice întreprindere care are un atelier mecanic. Cea din fața noastră, deocamdată singura, a fost făcută aici, prin autodotare, fără scule sau dispo-

zitive speciale. Numai și o mașină ca asta poate aduce o economie de 10 milioane pe an. Deși unii din colegii noștri de la „Nivea“ și-au manifestat nerăbdarea de a avea un asemenea dispozitiv, n-au găsit timpul necesar, într-un an, să se deplaseze pînă aici să-l vadă, măcar din curiozitate tehnică?! După părerea mea, demararea problemei este greoaie, deși rezultatele sînt certe“.

— Cine s-a interesat de dispozitiv?

— Am fost ajutat și încurajat de tovarășa directoare a „Mirajului“, ingineră Rozalia Speteanu. De la Centrala recuperării și valorificării materialelor refozabile s-au interesat îndeaproape de dispozitivul inginerii Floarea Stoilă și Sergiu Marinescu. În 19 ianuarie, în prezența celor amintiți și a șefului C.T.C., s-a făcut testarea a o sută de tuburi. S-au sertizat la banda rulantă după care, cu ajutorul dispozitivului, s-au desertizat, s-au umplut cu produs cosmetic și s-au sertizat din nou pentru a se vedea dacă nu pierd gaz și substanță în timp de 15 zile. Cîntărirea tuburilor a dat rezultate excelente. N-am avut nici o emoție, pentru că eu am făcut de nenumărate ori această experiență.

— De cite ori poate fi repetată experiența, de cite ori poate fi folosit un tub?

— De cel puțin două ori.

— Cît a costat această mașină?

— Zece mii, preț de unicat. Insist, ea poate fi făcută din materiale care se gă-

sesc în orice uzină și, evident, prețul ei scade.

— Cu cite mașini ca aceasta credeți că se poate rezolva problema recuperării tuburilor?

— Maximum douăzeci.

— O.S.I.M. și-a spus cuvîntul?

— Metoda este nouă. Formalitățile de brevetare vor mai dura o perioadă. Profit de această discuție să mai spun încă o dată că nu mă interesează nici o recompensă. Dorința mea este să văd mașina cît mai repede aducînd economii, mai ales că ele nu sînt deloc neglijabile.

Concluzii. Demararea trenează. Abia după un an s-a testat oficial o operație care nu necesita altceva decît stringerea unei comisii. Mașina este încă în faza de unicat și sperăm că, în cazul ei, se va face tot posibilul să se evite drumul obișnuit al avizelor, al omologării și introducerii în plan. Să nu uităm că este nevoie doar de 20 de mașini pentru recuperarea unor valori de zeci de milioane. După informațiile noastre, peste tot în lume tuburile de spray se aruncă după folosire. Cu atît mai mult trebuie să ne gîndim să exportăm această tehnologie. Sistemul de preluare a tuburilor de la populație nu a intrat în acțiune. Fiecare an întîrziere înseamnă pierderea unor bunuri în valoare de milioane. Pînă cînd se va face ceva în acest sens, propunem ca formula căzută în desuetudine: „A nu se găuri sau arunca în foc doza după golire“ să fie înlocuită cu: „A se păstra în vederea refolosirii“.

În orice caz, după discuția cu maistrul Marin Neacșu, ne permitem să vă sfătui să nu aruncați dozele după golire. Prind bine la casa omului.

■ OPREA GEORGESCU

De ce nu i s-a echivalat lui Gheorghe Pande titlul științific?

Scriem despre Gheorghe Pande din dorința de a nu da uitării prea devreme atît omul cît și activitatea lui și, mai ales, pentru a încerca, măcar parțial, să reparăm nedreptatea care, din motive neînțelese de noi, i s-a făcut.

A trăit între anii 1885 și 1965. Ca mulți intelectuali de frunte pe care i-a avut țara noastră, Gheorghe Pande a plecat la oraș să învețe carte dintr-o familie de țărani cu mulți copii.

Student eminent al Facultății de științe, secția chimie, a Universității București, obține, pe lângă bursa de stat cu care se întreține în timpul studiilor, și bursa Hilier pe care o trimite mamei sale.

În 1912, își ia licența în chimie. Pînă la primul război mondial, fulmicotonul, pulbere pentru infanterie și artilerie, se obținea prin nitrarea bambacului. În imposibilitate de a se mai aproviziona cu bambacul necesar fabricației, Ministerul de Război îi cere lui Gheorghe Pande să găsească o metodă de fabricare a fulmicotonului din materiale autohtone. În 1916, după doi ani de laborioase încercări, reușește să fabrice fulmicoton din vată de celuloză de lemn „Letea“. Prima șarjă de 3000 kilograme este gata și România intră în Războiul pentru Întregirea Neamului. Neexistînd în țară aparatura necesară fabricației, este trimis în Anglia să fabrice fulmicoton pentru nevoile armatei române. Englezii îi propun cetățenie, brevetarea invenției și direcția laboratorului de pulberi. Refuză. În 1918 se întoarce în țară unde activează ca inspector general și profesor la Școala politehnică. În 25 iunie 1924 susține una din primele teze de doctorat în chimie în țară. Cei cu posibilități materiale preferau să-și dea doctoratul la universități străine. Juriul Universității București, format din prof. dr. D. R. Hurmuzescu, prof. dr. G. G. Longinescu și prof. dr. N. Dănilă, îi acordă calificativul „foarte bine cu distincție“.

La Congresul de chimie industrială de la Paris din octombrie 1925 este publicată comunicarea privind noua metodă de fabricare a fulmicotonului. În 1926, în Chemisches Zentral Blatt se subliniază încă o dată prioritatea descoperirii lui Gheorghe Pande.

Pentru această descoperire primește în 1930 premiul „Gheorghe Lazăr“ al Academiei Române. Un an mai tîrziu, lucrarea este trimisă spre studiu juriului pentru decernarea Premiului Nobel.

În 1945 Gheorghe Pande lese la pensie. Pînă aproape de sfîrșitul vieții lucrează ca profesor consultant. Industria noastră chimică avea nevoie de experiența și cunoștințele unui chimist de talia lui. Și astăzi procedeul descoperit de el este folosit la fabricarea pulberilor explozive, a lacurilor și nitrolacurilor.

După 1952 face cerere de echivalare a titlului de doctor în chimie. Este susținut de A.S.I.T., asociația inginerilor și tehnicienilor. Profesorul de chimie tehnologică I.V. Niculescu, de la Universitatea București, referă favorabil.

În timpul vieții nu primește răspuns. Gheorghe Pande a murit la 1 septembrie 1965.

După mai bine de patru ani de la moartea lui, familia primește, în sfîrșit, un răspuns. Iată-l:

Ministerul Învățămîntului. Direcția: Comisia superioară de diplome.

Nr. 110 285/1963; 30 XII 1969

La cererea dvs. nr. 110 285/1963 privind echivalarea titlului de doctor obținut înainte de anul 1952, cu titlul științific de doctor în chimie, vă facem cunoscut că în urma examinării dosarului dvs. Comisia superioară de diplome prin p. v. nr. 1 394 din 30 XII 1969, respinge cererea dvs. de echivalare.

Secretariatul științific al Comisiei superioare de diplome.

Prof. C. Dinculescu
Prof. dr. Gheorghe Pande și-a trăit viața în cinste și muncă, cu credința că adevărul trebuie să triumfe. N-a mai trăit 5 ani pentru ca de Anul nou 1970 să deschidă emoționat plicul oficial și să citească răspunsul de mai sus.

Cei care l-au redactat au examinat dosarul prof. dr. Gheorghe Pande. În 1963 primiseră spre rezolvare o cerere de echivalare a unui titlu științific din partea unui coleg pe atunci în vîrstă de 78 de ani. După 7 ani trimiț cu seninătate un răspuns care nu conține nici o motivare a respingerii cererii și nici măcar scuzele de rigoare că ea vine cu atît de mare întîrziere.

Comisia superioară de diplome a infirmat, printr-un răspuns neglijent și nedrept, munca de o viață a unui om, a infirmat calificativul „foarte bine cu distincție“ al Universității București fără să aibă, se pare, nici cel mai mic complex.

Considerăm că în cazul prof. dr. Gheorghe Pande, în numele adevărului în știință și al respectării omului și muncii sale, cererea nr. 110 285/1963 adresată Ministerului Învățămîntului, Comisiei superioare de diplome, trebuie să primească un alt răspuns. Îl așteptăm cu răbdarea cu care l-a așteptat și prof. dr. Gheorghe Pande.

■ G. OPREA

O performanță care onorează chirurgia românească

(Urmare din pagina 1)

Faptele, așa cum s-au petrecut

Daniela și-a îndreptat pașii spre chimie chemată de o pasiune lăuntrică, motiv pentru care, atunci când în 1978, după ce și-a terminat studiile, a fost repartizată la Giurgiu, a înțeles să se stabilească aici din dorința de a căpăta o temeinică și serioasă pregătire. În mai puțin de doi ani, dragostea ei pentru meserie a fost remarcată de toți oamenii cu care muncea. Seriozitatea și conștiinciozitatea o caracterizau. Lucra în cadrul secției de electrofizică, la secția de dizolvat sare și avea sub directă ei conducere opt oameni. Viața și-o trăia normal, până în acea zi când a venit la lucru în schimb II, veselă și bine dispusă, ca de obicei. Ii plăcea să treacă pe lângă benzile transportoare pentru a vedea dacă totul e în regulă. La un moment dat, a constatat că la una din benzi cauciucul transportor face cute la un tambur, având tendința să sară de la locul lui. Alături de ea, muncitoarea Maria Dogaru. Din dorința de a fi cât mai operativă, Daniela Grozea se ajută cu coada unei măști pe care o avea în mână, încearcă să pună banda la loc pe circuit. Eroare, gravă eroare. Ceea ce sesizează în aceeași clipă și Maria Dogaru, care strigă: domnișoară, vă puteți prinde... Dar nu apucă să-și termine strigătul, că inevitabilul se și produsese.

Îngrozită de cele văzute, Maria Dogaru scoate un urlat de fiară atrăgând atenția celor din jur. Banda este oprită. Daniela își trage brațul, dar acesta cade inert la picioarele ei. Panica cuprinde imediat întreaga secție, primul care se apropie de accidentată este colegul ei, inginerul Damian Capac. Cu prezența de spirit caracteristică oamenilor dintr-o bucată, o ia în brațe, sare într-o mașină și nu se oprește decât la Spitalul unificat din Giurgiu.

În secția de electrofizică, unde Daniela își desfășura activitatea, în ziua aceea s-a petrecut un lucru grav, foarte grav, pe care Daniela nu l-a sesizat la timpul oportun, motiv pentru care a plătit atât de scump.

Toate benzile transportoare sînt prevăzute cu un lanț metalic protector; o simplă tragere de lanț și banda transportoare se oprește. Pentru oricine este clar că de important este acest lanț protector. Conducerea combinatului a constatat că de multe ori lanțurile dispăreau pentru simplul motiv că acestea pot fi folosite la scoaterea apei din fîntină. În ziua aceea lanțul fusese sustras. Un act, pur și simplu, criminal. Așa spune directorul întreprinderii, așa socotim și noi. Unul din acele momente de ireponsabilitate din partea nu știu cui care, iată, unde poate să ducă. Daniela era obligată ca la intrarea în schimb să oprească banda pentru a se pune un nou lanț. Această regretabilă omisiune a plătit-o foarte scump, pentru că, așa cum veți afla, marile dureri pentru ea abia începeau.

Imediat după accident, conducerea combinatului a deschis o anchetă în vederea identificării vinovatului. Din păcate, ancheta nu a dus la nici un rezultat. Din acest colț de gazetă ne întrebăm: cum se simte adevăratul vinovat? Oare de cite ori scoate apa din fîntină, nu aude strigătul de durere al acestei fete care multe zile s-a zbatut între viață și moarte? Știe el, omul care a luat lanțul, că apa lui este plină de singe nevinovat? De multe ori stai și te întrebi din ce sînt plămădiți unii oameni, care prin asemenea fapte ireponsabile pun în pericol viața celor din jur? Nimeni nu poate ști care ar fi fost soarta Danielei dacă s-ar fi aflat singură în acel moment și n-ar fi fost cineva care să dea alarma. Să furi de la o mașină tocmai echipamentul pus acolo pentru securitatea muncii, ce grozăvie!

Alertă la Spitalul de urgență

În acea după-amiază, la Secția de ortopedie era de gardă doctorul în științe medicale Panaitiu Petre, medic primar. Despre accidentul petrecut cu citeva ore în urmă la Giurgiu fusese anunțat de medi-

cii C. Dumitriu, șeful serviciului de protecție a muncii, și E. Popescu, inspector cu probleme de protecție a muncii și medicina muncii din cadrul Ministerului Industriei Chimice, care la rîndul lor au fost încunștințați, așa cum am mai arătat, de către directorul combinatului, Ștefan Manea.

Sîntem obligați, stimați cititori, să deschidem o paranteză pentru a arăta că, atunci când Daniela Grozea a fost dusă la Spitalul unificat din Giurgiu, membrul amputat a fost pur și simplu uitat la locul accidentului și că omul care a sesizat aceasta a fost chiar directorul combinatului. El l-a trimis cu o mașină de pompieri la spital, în vederea unei posibile reimplantării. Medicul chirurg de la spitalul din Giurgiu, C. Ionescu, după ce i-a dat pacientei primul ajutor, ezitînd, a hotărît totuși trimiterea odată cu bolnava și a membrului superior amputat la București, deși era foarte sceptic la ideea reimplantării. Știa din literatura de specialitate că acest lucru este posibil, în cazuri extrem de rare, nu totdeauna încunșinate de reușite, dar la noi în țară nu s-a făcut niciodată reimplantarea unui membru.

Ne întorcem la Spitalul de urgență. Doctorul Panaitiu așteaptă pacienta cu îngrijorare, realizînd gravitatea situației. Între timp, apare familia accidentatei care, disperată, se agață ca inecatul de un fir de lărbă și cere cu insistență în ciuda tuturor riscurilor posibile, reimplantarea membrului. Doctorul Panaitiu, și el îngrozit de cazul în speță, în ciuda faptului că în cel peste 22 de ani de cînd funcționează numai la acest spital a fost martorul a nenumărate mari tragedii, stă în cumpănă. Nu putem merge mai departe fără a sublinia calitățile umane ale doctorului Panaitiu care este adeptul teoriei că în chirurgia modernă totul trebuie încercat, mai ales cînd este vorba de un om atât de tînăr. Analizează cu simț de răspundere toate variantele posibile care nu exclud eșecul total printr-un eventual blocaj renal. Este conștient că o reușită ar însemna salvarea unei vieți tînere. Face o operație deosebită rezolvînd un caz deosebit. Iată esența nobilei meserii de chirurg. Nu se poate pronunța pînă nu examinează starea pacientei, și mai ales, pînă nu examinează membrul superior amputat. Fumează și se frămîntă. Putem spune că cea de-a doua șansă a Danielei se numește doctorul Panaitiu. Bine, dar care a fost prima șansă, vă veți întreba, stimați cititori? Prima a fost la Giurgiu. Medicul C. Ionescu a luat toate măsurile pentru conservarea perfectă a membrului amputat. Deci, se putea tenta reimplantarea. Hotărîrea a fost luată. Dar pentru a putea fi pusă în aplicare mai trebuiau doi doctori. Cea de-a treia șansă a Danielei s-a numit: Andrei Fîrică, doctor în științe medicale, medic primar ortoped, care cu totul intîmplător, era în spital. Dorim să subliniem faptul că doctorul Andrei Fîrică face parte dintr-o veritabilă dinastie a omeniei, tatăl său fiind renumitul profesor T. Fîrică, unul din pionierii înființării primului spital de urgență din Capitală. La solicitarea colegială a doctorului Panaitiu, actualul director al Spitalului de urgență răspunde prezent.

Dacă afirmăm că Spitalul de urgență se află într-un continuu război cu moartea, credem că nu exagerăm cu nimic. Spre mindria întregului colectiv de aici, în 10 minute se pot obține toate datele medicale necesare în vederea unei intervenții. Ceea

ce mai sîntem obligați să subliniem, chiar cu două linii, sînt condițiile speciale în care se operează. Diagnosticul și intervenția trebuie să fie foarte precise și rapide, medicul neavînd condițiile dintr-un spital normal, cînd de la internare și pînă la actul operator trec citeva zile bune.

Încep pregătirile. Se alege sala cea mai potrivită pentru o asemenea intervenție, evacuîndu-se chiar un bolnav, aflat în pragul operației. Nimeni nu vorbește. Fiecare știe precis ce are de făcut. Operația însă nu poate începe fără participarea celui de al treilea chirurg, care urmează să facă suturarea vaselor. Deși la Spitalul de urgență se practică curent suturarea vaselor, gravitatea cazului fiind deosebită, prezența unui chirurg specializat în chirurgia vasculară era imperios necesară. Spitalul de urgență neavînd un asemenea specialist, se apelează la Spitalul Fundeni, unde este de gardă doctorul Dan Făgărășanu, medic primar în chirurgie cardiovasculară, doctor în științe medicale, a patra șansă a Danielei Grozea. Acest trio de elită al medicinei românești și-a început munca, deloc ușoară, încununată pînă la urmă de succes. S-a realizat în premieră pe țară, reimplantarea membrului superior sting. Aproape cinci ore s-a lucrat într-o atmosferă de profesionalitate de prima mînă.

— Pensă, tampon, coagulare...

— Ace, catgut, pensă.

Iată singurele cuvinte care reverberau în liniștea înaltă a sălii de operație.

Între timp, vestea mării reușite medicale se răspîndește în tot spitalul. Toți colegii din spital vor să fie martorii ei. Printre aceștia menționăm pe conferențiarul M. Ciurel care, venind din altă operație, s-a alăturat echipei de chirurgi și pe doctorul P. Blidaru, datorită căruia această operație de excepție, de mare anvergură, a putut fi immortalizată pe film. Trebuie menționate echipele de anesteziști și reanimatori care au luptat cu toată dăruirea. Trebuie subliniat efortul deosebit al tînărului medic Ștefan Ichim, în anul III de secundariat, care a dat dovadă de înalt profesionalism. După operație, bolnava a fost transportată pentru citeva zile la serviciul de terapie intensivă condus cu înaltă competență de dr. docent Zorel Filipescu.

Prudenți, cei trei chirurgi nu au făcut cunoscută performanța decît atunci cînd au socotit că nici un accident nu mai poate fi posibil.

Totul e bine cînd se termină cu bine

Sîntem în cabinetul directorului Spitalului de urgență, deci față-n față cu doctorul Andrei Fîrică. Primum explicații.

— Cazul acesta nu a fost un caz prea simplu pentru noi, chirurgii, deoarece prin smulgere, atît bontul cit și membrul au avut de suferit. Ceea ce ne-a bucurat cel mai mult a fost faptul că membrul a fost bine conservat, permițînd o perfuzie rapidă, fără complicații ulterioare.

Aflăm, cu acest prilej, că teza de doctorat a excelentului specialist Andrei Fîrică a avut ca temă: „Conservarea membrului în vederea reimplantării”.

— Sigur că — își continuă șirul gîndurilor doctorul Fîrică — de la experiențele pe animale pînă la reușita de azi este un pas uriaș, pe care sînt mulțumit că l-am putut face împreună cu ceilalți colegi.

De statură athletică, doctorul Fîrică reușește să transmită mult calm, calmul caracteristic marilor chirurgi. Ideile sînt clare și penetrante încît este imposibil să nu-l înțelegi. Dar față de ceea ce doctorul Panaitiu care ne informează că acest prim timp al operației va fi urmat de încă două: transplantul de piele absolut necesar locului operat, după care, sub microscop, se va încerca refacerea nervilor. Din păcate, la Daniela situația este ceva mai complicată deoarece, odată cu smulgerea membrului superior s-a smuls și plexul nervos aflat în regiunea gîtului. Pentru această intervenție vor face apel la un specialist de la clinica de neurochirurgie a profesorului Arsene.

Pe doctorul Dan Făgărășanu l-am găsit

la Spitalul clinic Fundeni, acolo unde își desfășoară activitatea cotidiană. Cu toate că mi-am anunțat telefonic motivul venirii, doctorul Făgărășanu a ezitat să-mi dea unele amănunte fiind de părere că împlinirile meseriei pe care o practică nu trebuie făcute publice în gazetă. Dumnealui este de părere că cea mai bună propagandă a reușitelor chirurgicale o pot face și o fac bolnavii. A acceptat, pînă la urmă, să ne spună unele lucruri interesante, dat fiind că în cazul Danielei era vorba de o echipă de medici și deci trebuie să se supună bunăvoinței colegilor cu care am avut onoarea să stau de vorbă înainte.

Așa cum am mai spus, în ziua aceea era de gardă și cînd a primit telefonul de la Spitalul de urgență s-a grăbit să meargă acolo, pentru că ideea unui transplant era tentantă. Nu, nu poate fi chirurg acela care în fața unei situații deosebite dă înapoi. Doctorul Dan Făgărășanu subliniază marea sa spirit de echipă de la Spitalul de urgență. Medicii, laboranții, personalul mediu, toți într-adevăr la înălțimea evenimentului care urma să aibă loc.

În timp ce-și pregătea trusa cu care urma să meargă la Spitalul de urgență s-a gîndit la tehnica operatorie pe care trebuia cu precizie s-o urmeze. A căutat, cu alte cuvinte, o cale adecvată cazului respectiv. În mașină și-a imaginat sistemul de perfuzie izolată care trebuia făcut membrului superior pentru readucerea lui în viață. Dacă un corp poate trăi fără o mînă, o mînă amputată nu poate trăi prea multe ore fără un corp. Problema numărului unu era: mai există posibilitate de readucere în viață a membrului superior amputat?

Imediat ce a pătruns în sala de operație, doctorul Făgărășanu s-a alăturat echipei care se ocupa de tratarea membrului inert. Au căutat arterele și au introdus o compoziție din singe izogrup, bicarbonat de sodiu, Dextran, heparină și altele. Demararea imediată a perfuziei instalate a demonstrat, spre satisfacția medicilor operatorii, că sistemul vascular al membrului este permeabil, deci creșteau șansele de reușită a operației. Doctorul Făgărășanu a simțit un moment de mare satisfacție și și-a spus: va fi posibilă o reușită! S-a trecut apoi la operația propriu-zisă.

Cu emoție în glas, doctorul Făgărășanu ne mărturisește că cea mai mare mulțumire i-a produs-o faptul că oamenii care au trimis urgent pacienta și membrul superior la București au avut încredere în medicina românească. Și-a dat seama că segmentul amputat a fost conservat și transportat în condiții bune de către medicul chirurg de la Giurgiu. Nu este mai puțin adevărat că temeritatea medicilor de la Spitalul de urgență a fost salutară. Dar poate cel mai important lucru, pe care ține să-l sublinieze doctorul Făgărășanu, este țaria morală și organismul deosebit de sănătos al pacientei Daniela Grozea.

La etajul IV la camera 344, am găsit-o pe Daniela Grozea. Deasupra patului un număr: 311. Cînd am vizitat-o, durerile rămăseseră în urmă. Daniela s-a acomodat relativ ușor cu noua ei situație, se mișcă în pat cu ușurință, ca o felină. Ne arată mina complet dezumflată, normal colorată. Circulația este normală. Nu-și amintește sau mai curînd nu-i place să-și amintească nimic. Știe doar atît, că drumul de la Giurgiu pînă la București i s-a părut foarte lung. În „Salvare” nu avea dureri. Crede că nu a vorbit cu nimeni. Realizează cu precizie un lucru: „tot timpul drumului ochii închiși pe din afară erau deschiși pe dinăuntru, o priveau adînc în suflet și o întrebau: ce va fi cu tine Daniela? O întrebare sfîșietoare, care ca un ciocan pneumatic revenea tot timpul, dar fără răspuns. La București i-a văzut pe tata și pe unchiul Victor, pe care i-a rugat să nu se uite. Știa ea de ce... Apoi, a urmat operația. S-a trezit la reanimare, pradă unor dureri atroce. Îi venea să sfîșie totul cu singura ei mînă validă. Din nou întrebarea fără răspuns: Ce-o să fie cu mine?”

Doctorul Panaitiu i-a răspuns la întrebare. Cu glasul lui cald și calm, cu privirea blîndă și înțeleghătoare, i-a șoptit: „o să fie bine, Daniela”. Pentru cuvintele lui și pentru tot, îl iubesc pe doctorul Panaitiu, spune Daniela.

„O atmosferă unică în felul ei...”

Cu o discreție de care i-am suspectat totdeauna, matematicienii au serbat nu demult un eveniment ce nu este doar al lor. „Gazeta matematică” — revista așteptată cu sufletul la gură de orice școlar cu poftă de cifre, amator să renunțe la film în favoarea gimnasticii pe portativul cu ecuații — a împlinit 85 de ani.

Primul număr al „Gazetei matematice” a apărut în 1895, a doua zi după inaugurarea podului de peste Dunăre de la Cernavoda, fiind ca vechime plan internațional, ni se spune, a doua din lume. Între fondatorii revistei găsim nume de marcă — inginerii Vasile Cristescu — colaborator al lui Saligny la realizarea podului, inginerii Andrei Ioachimescu și Ion Ionescu, profesorul Gheorghe Țițeica. Cineva i-a numit „cei patru stâlpi ai Gazetei matematice”, expresie consacrată pentru a sublinia pasiunea acestora, dar ceva și din importanța edificiului care de vreme ce avea nevoie de pilăștri însemna ceva în epocă și își propunea să dureze.

A reușit să traverseze timpul, chiar și atunci cînd nimeni nu spera și oricum numai la asta nu te puteai aștepta. În primul război mondial, revista despre care Spiru Haret menționa că „a contribuit mai mult decît orice altă instituție pentru dezvoltarea și întărirea învățămîntului matematicii”, a apărut temporar la Iași, cu sprijinul lui Ion Ionescu, Traian Lalescu și al profesorului Vasile Teodoreanu și era trimisă și pe front... În 1903 primise Medalia de aur la Expoziția Asociației pentru Răspîndirea și Înaintarea Științelor în România.

La timona gazetei s-au aflat în dunga vremii oameni distinși, cu autoritate larg recunoscută în lumea matematicii. Să mai amintim și noi, cu venerația cu care o fac cei ce semnează în numărul omagial (acad. Nicolae Teodorescu, acad. Gheorghe Mihoc, prof. univ. Ioan Barbălaș și Aurelian Stan, conf. univ. Gh. D. Simionescu) pe Ovidiu N. Țino, Constantin Ionescu-Bujor, Haralambie P. Ionescu, Con-

stantin Ionescu-Țiu. Despre revistă, cînd aceasta împlinise patru decenii de muncă, profesorul Gheorghe Țițeica ținea să sublinieze: „În jurul Gazetei matematice s-a desfășurat o activitate extraordinară, cu un ritm regulat și cu un caracter diferit de al oricărei publicații periodice. Încetul cu încetul s-a format o atmosferă unică în felul ei, nu numai științifică, dar și morală, cu aspecte neașteptate”. Traian Lalescu scria și el, în 1909: „Gazeta matematică este o operă românească. Izbinda unei asemenea opere serioase trebuie să ne umple inima de bucurie și să ne întărească încrederea în energia complexă a Neamului nostru”.

Gazeta și-a făcut o glorie din a întări apetitul pentru matematici în rîndul tinerilor la o vîrstă la care nimeni nu putea ști ce va scrie, finalmente, pe diploma de licență a elevului pasionat. De aceea și spuneam că sărbătoarea revistei este a matematicienilor, dar nu numai a lor, știut fiind numărul mare de împătîmiți ai ecuațiilor în rîndul inginerilor, al tehnicienilor militari. Să aruncăm o privire pe lista concursurilor Gazetei matematice și vom realiza coeficientul de succes al unei acțiuni demne de laudă: Nicolae Profiri, Cristea Mateescu, Dan Barbălaș, Al. Po-

pescu, C. Miteșcu, Mihai Sarian, Miron Nicolescu, N. Georgescu-Roegen, Nicolae Ciorănescu, I. S. Antoniu, Grigore Moisil, C. Ionescu-Bujor, nume ilustre ale învățămîntului nostru superior, cărora li s-au adăugat mai aproape de noi I. Șabac, M. Roșculeț, Paul Constantinescu, Radu Voinea, Silviu Guiașu.

Gazeta își continuă mersul prin ani ca și dorința de a se ști folositoare. Comitetul de redacție are în frunte pe academicianul N. Teodorescu, care onorează funcția de redactor șef, avînd alături colaboratori cu state îndelungate în materie: neostenitul Constantin Ionescu-Țiu, D. M. Băneșu, Ilie Iliescu, Liviu Pișșan, Elifiterie Rojai, Liliana Balaci. Un nou concurs cu o foarte largă bază de masă a aruncat mînușă elevilor din toată țara, în maniera în care îl definea profesorul Țițeica cu ani în urmă, asemănîndu-l cu vîntul aspru al iernii din care răzbat cei mai puternici, ciștigător fiind de fapt orice participant, prin rezultatele de durată ce le asigură exercițiul matematic.

Este și acesta un semn de tinerețe al Gazetei matematice.

NEAGU UDROIU

CALITATEA ȘI EFICIENȚA ASISTENȚEI MEDICALE

Marti seara la televizor s-a transmis un fragment din viața unui medic tânăr repartizat într-o comună îndepărtată. Filmul a avut marele merit de a stârni discuții printre medicii din circumscripțiile medicale din zonele rurale. Dincolo de criteriile estetice, filmul a atras atenția publicului, mai bine zis opiniei publice asupra muncii unei categorii de medici hotărâți să treacă peste comoditatea mediului familial (sau familiar) și să îndeplinească o misiune de înalt umanism, de înaltă competență, uneori în condiții de sacrificiu și de eroism cotidian.

Intimplarea a făcut ca inițiativa noastră gazetărească să fie paralelă cu emisiunea televiziunii care era rezultatul unei ficțiuni. Noi aveam să ne convingem la fața locului, în cel mai profund plan real, de viața medicilor de circumscripție și de starea dispensarelor medicale rurale.

Frumoși, modești, competenți la locurile lor albe de muncă

Iată-ne deci în județul Caraș-Severin, pe drumuri de țară.

Printre medicii aflați în aceste zile la post zi și noapte a fost Marian Gheorghe, locuitor al comunei Brebu, în vîrstă de... „mai am 6 ani pînă la pensie“.

Medicul Marian Gheorghe duce o viață liniștită în aparență, fără „disconfortul civilizației“ (expresia îi aparține), dar, de fapt, permanent în alertă, permanent de gardă. Verificat într-o noapte de o comisie a Ministerului Sănătății dacă răspunde prompt solicitărilor cetățenilor el s-a prezentat la „caz“ în 15 minute! Cabinetul său este exemplar întreținut, în condiții de ordine și curățenie demne de cel mai asptic spital din lume. Pentru că medicul Marian Gheorghe își respectă meseria și crede în misiunea sa nobilă de tămăduitor al suferințelor omenești. De aceea face de toate în circumscripție: consultă, tratează, operează, moșește (pentru că deocamdată nu are moașe), face și extracții dentare în cazuri de urgență și de mari dureri, se îngrijește de educația sanitară în comună și urmărește din cînd în cînd cum sint respectate indicațiile sale de igienă. L-am condus prin zăpadă preț de 8 kilometri pînă în satul Apatia și l-am urmărit consultînd și „administrînd tratamente“, cum barbar se spune în limbajul medical — de cale după limbajul de uz conștopist! Calm, meticulos, nu din poză că ne aflăm acolo și îl priveam cu ochi de gazetar ci din obișnuință, din delicatețe sufletească, din bun simț și din caracter.

Medicul Marian Gheorghe, pe care l-am lăsat într-un sat de podiș, în plină ninsoare, parcă undeva la capătul lumii pentru că nu se mai vedea țipeni de om în jurul nostru, își încheie misiunea de medic peste 6 ani cu conștiința împăcată: și-a realizat visul și poate trece la pensie convins că a făcut bine tuturor nu dintr-o exaltare pravoslavnică ci din onestitate și cinste.

În comuna Obreja am întîlnit trei medici tineri, frumoși, gravi, puși pe treabă, care și-au transformat dispensarul într-o mică policlinică de țară, într-o clădire renovată din inițiativa lor și cu sprijinul consiliului popular. Bine dotat cu instrumentar și cu medicamente, inclusiv cu gratuități pentru copii, frecventat de oamenii din comună cu încredere pentru că au văzut că se află în fața unor specialiști bine pregătiți, atent îndrumați și numai în caz de urgență sau de verificare de diagnostic spre policlinicile și spitalele urbane din apropiere, dispensarul comunal din Obreja acoperă un perimetru mic dar foarte populat de așezări aruncate în spatele dealurilor înzăpezite, de o parte și de alta a drumurilor asfaltate dar mai ales neasfaltate: Iazu, Cînta, Var.

Medicii Constantinescu Rodica, pediatru, Ionescu Ileana, stomatolog, Margan Marius, generalist, veghează asupra stării de sănătate a 4120 de locuitori. Salo-nul de așteptare e plin. Bolile anotimpului: virozele respiratorii cu nenumăratele lor complicații. Pînă de curînd circumscripția avea și un aparat röntgen de campanie, vechi, pe care comisiile de specialiști l-au recomandat pentru casare. Devenise „iradiant“! Dar oamenii, cu mentalități bizare, prizonierii ai fetișizării unor aparate de investigație, impresionați încă de misterul citirii în propriul lor organism, tot mai vin cu mari și fierbinți rugăminți să fie consultați la „raze“, convinși că acest lucru îi va face bine! N-ar fi rău ca aparatul să fie trimis la casare într-adevăr, așa cum s-a promis. Ca să nu rămînă o sursă de speculații și exhibiții! De asemenea, n-ar fi rău ca problema alimentării cu apă a dispensarului, atît de bine dotat și întreținut, să se urgelizeze, pentru că, din cîte am fost informați, s-a și achiziționat aparatura necesară acestei instalații. Pînă la inaugurarea alimentării canalizate cu apă sint bine puse la punct instalațiile aspetice de dispensar medical rural funcționînd pe principiile forței de gravitație și vase-lor comunicante. Dincolo de toate acestea, cei trei medici din circumscripția Obreja, care trăiesc la 9 kilometri distanță de dispensar (!), sint foarte bine pregătiți și apti să rezolve cele mai dificile probleme medicale dar și psihologice.

Medicul Constantinescu Rodica ne rela-

tează o intimplare care acoperă în aur cele afirmate mai sus. În urmă cu o săptămîna, de pildă, unei femei cu sarcină în luna a 9-a i s-a făcut brusc rău din cauza unei crize de ulcer netratat în po-fida sfaturilor medicale din ultimii ani. Intimplarea se petrecea în satul Var. Pînă să ajungă medicul la fața locului, femeile din preajma pacientei, rudele apropiate sau îndepărtate începuseră să o jelească, îi aprinseseră luminări. Intraseră aproape în doliu. Primul lucru pe care l-a făcut Constantinescu Rodica a fost să alunge cîrdul de cobitoare care, desigur, împingeau pacienta la o cădere psihică, la un șoc, dincolo de durerile crizei de ulcer și de durerile facerii care tocmai se declan-saseră. „M-am recules, singură cu bolnava care se afla pradă disperării, i-am administrat antispastice și m-am îngrijit să o duc la spital. Acum femeia trăiește, a născut un copil frumos, e în afara ori-cărui pericol dar bineînțeles că va trebui să-și trateze ulcerul“. Ce s-ar fi putut intimpla dacă medicul Constantinescu Rodica nu se afla la post în acel moment? „În meseria aceasta, ne spune medicul Margan Marius, e necesar să nu suferi de inhibiții, să fii stăpîn pe cunoștințele tale de medic, să fii curajos, să nu te pierzi. Altfel, omul din fața ta te simte. Ca să nu mai vorbim că, uneori, personalul me-diu sanitar aproape te pîndește ca nu cumva să greșești pentru a difuza ideea că nu te pricepi. Cu noi nu e cazul să se intimplă astfel de situații penibile. Am fost studenți buni și avem deja experiență practică bogată efectuată în spitalele ju-dețene sau orașenești“.

În comuna Zăvoi există un medic pe-diatru celebru în județ: e vorba de Clara Zelenek. Ea are în grijă cîteva sute de copii din comuna Zăvoi și satele Valea Bistrei, Voislova, Măgura, Măru, Poiana Mărului, Colonia 23 August (colonie de muncitori forestieri). Circumscripția face corp comun cu poșta și serviciul de telefoane. Uneori se lucrează într-un vacarm de nedescris. Dar se lucrează. Deocam-dată nu există alte posibilități de incarti-ruire a personalului medico-sanitar al circumscripției, de amenajare a instru-mentarului în mod civilizat. Clădirea în care se află dispensarul e spațioasă, în-tr-adevăr, dar zgomoasă. Medicul Clara Zelenek ne asigură însă că nu aude nimic cînd consultă. Intreaga atenție îi e concentrată asupra micuților ei pacienți, speriați, mofturoși, puri și fragili.

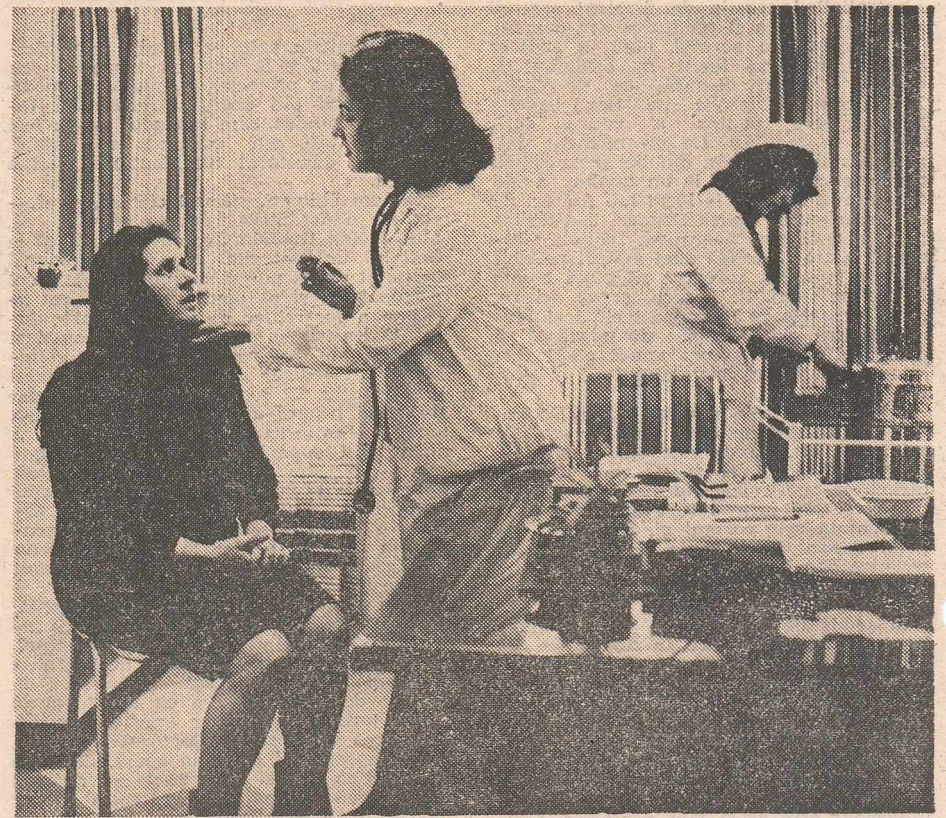
Medicul Clara Zelenek se află aici de cîteva luni. Ea a coborît dintr-o comună cu un dispensar pe care l-a găsit inițial în paragină și pe care, printr-o activitate ambițioasă și cu forță de convingere în fața forurilor locale, l-a transformat, pînă la urmă, într-un dispensar model. Comu-na aceea se numește Lăpușnicel și cetă-tenii de acolo o regretă profund pe „doc-torița lor de copii“. Ea le-a redat încre-derea în forța medicinei de a salva copiii și chiar oamenii mari de la boală, de a-i face din nou apti de studiu, de muncă și de viață socială. Pînă la venirea ei în Lăpușnicel oamenii nici nu treceau pe la dispensar. Și cum să treacă din moment ce acoperișul era gata să se prăbușească? Acum oamenii cunosc drumul, pînă la dispensar, își duc copiii la dispensar, îi consultă periodic, îi tratează după indica-țiile medicului. Pentru că Clara Zelenek urmărea cu o perseverență blindă, cu persuasiune, ca indicațiile ei privind igie-na și profilaxia să fie respectate întoc-mai. Treccrea sa prin comuna Lăpușnicel a avut un efect tonic, am putea spune chiar civilizator dacă nu ne-ar speria cuvîntul folosit în împrejurări mai festive.

În comuna Zăvoi, unde a fost transfe-rată acum, Clara Zelenek face același lu-cru.

Zilele petrecute printre medicii de cir-cumscripție din județul Caraș-Severin au fost obositoare datorită deplasărilor neaș-teptate pe un itinerar necunoscut, dar reconfortante prin prisma oamenilor fru-moși pe care i-am cunoscut și care își fac datoria modești, competenți, vizionari la locurile lor de muncă nu întotdeauna comode.

ADRIAN DOHOTARU ■

Mai e posibil, și chiar necesar, apostolatul medical

O stare de spirit aparte ne încearcă, re-venind la Cuca. Tot într-o iarnă aspră, acum 5 ani, poposeam printre intelectua-lii acestui sat aruncat în inima cîmpului, la 36 km de capitala județului — Galați — și la 5 km de cea mai apropiată localitate. Cu toate acestea — scriam atunci — la Cuca intelectualii vin ca să rămînă, vin cu gîndul statorniciei și al împămînteni-rii. A verifica, la o jumătate de deceniu, un astfel de adevăr răscolește resorturile cele mai intime de gînd și conștiință. Deși afară e viscol năprasnic și un vînt aspru de pustă zvîrcolește trimbe de zăpadă, în-văluind în neguri totul, deslușim, cu ui-mire, un alt sat. Centrul civic a devenit de nerecunoscut. E dominat, ca un mic orașel, de clădiri cochete cu etaj. În cea mai frumoasă, cu fațada din placaj ceram-ic, în culori calde ocru și galben, cu ferestre largi inundate de albul imaculat al perdelelor de dincolo, se află dispensa-rul comunal. Înăuntru, pe un culoar, în fața unei uși pe care scrie „cabinet de consultații“, țărani de toate vîrstele, tă-cuți — cum numai țărani pot fi, respec-tînd liniștea gîndului, cu grijă să nu tul-bure treburile altuia — stau în picioare ca niște statui vii. (O primă reflecție pe care o facem: de ce oare — cum am con-statat și în alte locuri — prin dispensa-rele comunale se uilă acest „amănunt“ pentru respectul omului: scaunele, băncile, și de ce nu, chiar fotoliile?!). În cabinet, o tînără cochetă, fardată cu discreție, în-tr-un halat scrobit și sclipînd de alb, foarte plăcută ochiului, își face datoria cu se-riozitate. Medicul Costina Axente, absol-ventă la Cluj-Napoca în 1977, a ales dia-tru început Circumscripția medicală Cuca, aflată la 9 km de comuna ei natală — Băleni. Reîntorcerea acasă, printre ai săi, visul copilăriei și dorința nestrămutată a tatălui — țăranel, apoi tehnicianul, apoi președintele cooperativei agricole de pro-ducție din Băleni — atinge sublimul ca gest social, dar mai presus de toate sus-ține resorturile biruinței. A face medicină de cea mai bună calitate, a te realiza ca medic, la țară, e perfect posibil azi, este credința doctoriței, pe care încearcă — și reușește — să o demonstreze în fiecare zi. Deși în schema dispensarului se află 3 posturi de medici — unul de medicină ge-nerală, un pediatru și un stomatolog — n-a avut pînă acum, alături, pe nici unul din acești confrăți. Muncește singură, stră-duindu-se să-i suplinească pe primii doi. Pe stomatolog îi este imposibil, prin pre-gătirea sa. Ne deschide ușa cabinetului de stomatologie, pe care l-ar învidia mulți medici din orașe, a cărui dotare a costat peste 100 000 lei (cu puțin sub o treime din costul total al întregii clădiri), 100 000 lei care n-au adus nici un beneficiu sîna-tății măcar a unui singur om. Niciodată n-a stat cu ușa descuiată, niciodată n-a primit pacienți, deoarece niciodată n-a avut medic.

— Sînteți ultima promoție de absolvenți repartizați ca medici stagiați în circumscripțiile rurale. V-ați simțit în vreun fel handicapați?

— Dimpotrivă, invers m-aș fi simțit han-dicapată. Aici a trebuit să fiu cu adevărat medic, să port responsabilitatea profesiei pentru care m-am pregătit 8 ani în facul-

tate. Repartizată într-un spital orașeneș sau într-o clinică — așa cum s-au petrecut lucrurile cu promoțiile ulterioare — m-aș fi simțit în continuare un fel de stu-dent, medic neterminat, scriînd fișe, re-țete dictate și înregistrînd diagnostice puse de alții. În schimb, pot să vă spun că am resimțit și resimt nevoia efectuării unor stagii scurte a cite 2-3 luni într-un spital mare — în cel județean ori într-o clinică universitară — pentru perfecționare și reciclare în domeniul unor boli cu mare incidență azi, cum ar fi cardiologia, bolile interne și mai ales gastroenterologia, reumatologia (la țară nu e zi să nu-ți intre în cabinet un reumatic). Pentru a fi cit mai bine pregătită să rezolv problemele bolnavilor — diagnostic și tratament — aici, la ei acasă, nu să-l port pe drum, prin spitalele și policlinicile din orașe. Dese-ori, medicul din mediul rural este privit și chiar determinat să fie, nu medic, ci dispecer.

— Și ce i-ar mai trebui să nu îndrep-tățească această condiție, calitatea și efi-ciența asistenței sanitare în mediul rural să fie la nivelul cerințelor?

— În primul rînd, un minimum de do-tare pentru analize uzuale, să nu-l trimiț pe om, de multe ori cînd sint campanii, neapărat într-un oraș, pentru un VSH, o leucogramă, un sumar de urină... Absolut necesare pentru diagnostic. Cele mai la îndemînă și mai puțin costisitoare ar fi microtezele. O rondelă de hîrtie special tratată, o picătură de singe, și am rezul-tatul! Ar fi extraordinar! Am aflat că la Institutul de virusologie din București s-ar fi pus la punct microteste de concep-ție românească, nu știu de ce ajung așa de greu în rețea! Astfel, aș putea să diag-nosticez, să tratez și să urmăresc diabeti-cii, suspecții de hepatită virală, pe cei cu insuficiență renală..., și cite alte boli și bolnavi cronici. De asemenea, un electro-cardiograf, care și el există — cum am citit — creat în țară, dar neîntreg în pro-ducție. Știți ce-ar însemna să-l avem, noi, medicii din sate? O enormă economie pen-tru țară. Cite mașini de „Salvare“ n-ar mai bate drumurile de pomană, consumînd carburanți! Și un enorm avantaj pentru bolnav. (Gîndiți-vă, că pe o vreme ca asta, „Salvarea“ nici nu poate să pătrun-dă.) Cîți oameni n-ar putea fi salvați de infarct, și recuperați la timp pentru muncă, fără a mai aglomera spitalele, fără a se mai plăti concedii medicale, medicamente și toate cheltuielile recuperării... Nu vă mai spun că, în plus, și medicul din mediul rural s-ar simți medic și s-ar simți mai obligat, mai responsabil față de pregătirea sa. Și atunci, sint convinsă, vor fi mai mulți medici dispuși să rămînă în sate, să facă apostolat medical, însă de tip mo-dern, în consens cu epoca. Altfel, aflat în fața unei deprofesionalizări organizate, si-gur că își caută porțile — concursuri de secundariat, de multe ori într-o speciali-tate pentru care nu are chemare —, trans-feruri etc. Nu i se poate lua nimănu dreptul uman, și legal, la autodepășire, la realizare profesională!

— De acord cu dumneavoastră, dr. Cos-tina Axente.

CICI IORDACHE ■

ÎN DISPENSARUL COMUNAL

„Cînd oamenii satului sînt în pauză, noi lucrăm“

Zi de duminică. La dispensarul comunal Perșor din județul Dolj, pînă la orele 11,00 se perindaseră deja aproape 30 de pacienți prin cabinetul dr. Ana Andrei. Tot cam atîția își așteptau cuminiți rîndul, trecînd în revistă, în acest timp, noutățile din comună. Vorbeau în șoaptă, se întrebau de sănătate, parte din ei recunoșteau că nu mare lucru îl aduseseră la dispensar — un junghi colo sau dincolo, o durere de cap, un început de guturai, să-și mai ia tensiunea și, mai ales, să mai stea de vorbă unul cu altul, să mai afle ce se mai petrece în lume. Era doar duminică! Doctorița, fată de-a lor din sat, o știau de mică, mulți îi urmăriseră creșterea. Se bucurau că se întorsese în sat.

Dincolo de ușa cabinetului, în fața căreia se rîndiseră pacienții, dr. Ana Andrei, după înfățișare o fetișcană, își făcea meseria cu calm și blîndețe, cu competență. Se interesează de fetița Ani-căi Buță (care abia împlinise 6 săptămîni), în vreme ce-l completează mamei certificatul medical de lehozie. Știa că fetița se dezvoltă normal, dar un sfat în plus pentru o tină mamă este oricînd binevenit. Școala mamei în comuna Perșor și-a arătat roadele: în 1980, în acest teritoriu mortalitatea infantilă a fost zero. Și, cum nu există medic pediatru în acest dispensar, tot ea, dr. Ana Andrei, are în grijă copiii de toate vîrstele. Pentru copiii-problemă a organizat o bucătărie de distribuție a laptelui praf — o cămăruță curată ca o farmacie. Dealtfel, întregul dispensar scilicet de curățenie. Ni se dă de înțeles că dacă se poate azi vorbi despre o funcționalitate în circuit a acestui dispensar — fiecare din cele 3 cabinete avînd circuite corespunzătoare, pre-

zența unui nucleu de laborator în care medicul execută analizele curente completînd imaginea acestei funcționalități — de aceste transformări în bine nu este străin însuși directorul spitalului coordonator din Băilești, Gh. Ciobanu. După cum, la depistarea unor cazuri mai deosebite, la adîncirea educației sanitare în teritoriu, brigada de îndrumare și control a aceluiași spital a avut un cuvînt greu de spus. Ar mai fi de adăugat că nici consiliul popular nu rămîne în afara acestei colaborări care a reușit să cimenteze încrederea localnicilor în tinărul colectiv — venirea lor la dispensar în număr atît de mare, nu neapărat împinși de boală ci, mai degrabă, să vadă cum mai stau cu sănătatea, fiind un ciștig cert.

Iată însă și o situație pe care o supunem atenției Direcției sanitare a județului Dolj. În 3 comune — Perșor, Giubega și Galicea Mare (cu dispensare foarte bine puse la punct) — există un singur stomatolog, dirijat de la Craiova cite două zile în fiecare comună. Lucrurile ar fi multumitoare și așa dacă detașarea ar dura mai mult de o lună de zile. Or, 30 de zile, oamenii din comună abia au timp să-și cunoască medicul. Și invers, starea de sănătate stomatologică a populației. Dacă vor să înceapă o lucrare, se lasă păgubași, deoarece nu le convine varlanta să ia drumul Craiovei (40—50 km), după medic — pentru a-și termina lucrarea. Emilia Magla venise de la 1 februarie. În două săptămîni nu a contractat nici o lucrare. Dacă are cite 2—3 pacienți pe zi este mare lucru. Situația, credem noi, nu reușește nici pe departe să acopere nevoile populației. Poate doar statistic, undeva acolo, la județ, lucrurile par multumitoare!

„Poate să mă cheme oricine, dacă nu am cheie, nu vin!“

Iată-ne, incognito, și printre pacienții dispensarului comunal Piscul Vechi din teritoriul spitalului Calafat. Sala de așteptare, mică și înghețată, este ticsită de lume. Pînă la ora dezbaterii identității noastre — 11,30 — dr. Aurica Rîșniță consultase doar doi tineri ce urmau să se căsătorească — luați peste rîndul ce se formase de la orele 7,00 — și pofțise în cabinet două mame cu copii în brate. Le lăsase acolo și se retrăsese în sala de tratament, pentru „a rezolva“, prin telefon, un caz: decedase un bălat de 16 ani, se zice că din senin, după ce jucase mingea. Cum familia se opunea autopsiei, doctorița trebuia „să caute“ un diagnostic plauzibil. L-a găsit, după sfatul primit prin telefon de la directorul spitalului din Calafat...

În vremea asta, în sala de așteptare oamenii își depănau nemulțumirile. Vin din 4 sate aflate la distanță mare de dispensar, de multe ori vin degeaba, neajungînd a fi primiți la consultație. Există două puncte sanitare — la Ghidici și la Pisculeț — unde medicul ar trebui să vină să dea consultații, dar nu mai vine. Stau sub lacăt atîtea camere, în vreme ce ei, bolnavii, bat drumurile. Pentru o injecție cei mai mulți se deplasează, tot aici, la dispensar, pierzîndu-și o zi cel puțin. După ce i-am ascultat — nu aveau nici o rezervă, eram, la rîndul nostru, tot pacienți — i-am părăsit, pentru un moment și am intrat în celălalt corp de clădire al dispensarului. Ne-a întîmpinat o sală de așteptare goală; dincolo de ea — cabinetul de pediatrie cu ușile larg deschise. Și aici, nimeni. Ne-am învîrtit vreun sfert de oră prin această „stină fără stăpin“, am răsfoit registre, fișe ale bolnavilor, lăsate în totală dezordine pe mesele pline de praf, la îndemîna oricui. O altă sală de așteptare — și ea pustie! Aici ar fi trebuit să găsim pacienții de la stomatologie. Veniseră cîțiva de dimineață, dar cum dr. Veronica Roșu pierduse cheia de la cabinet, plecaseră. După cum, plecase și doctorița la gazda ei. Cînd mai tîrziu a fost solicitată prin telefon să vină la dispensar, deranjată vădit de gest a răspuns „Poate să mă cheme oricine, dacă nu am cheie, nu vin!“ Bizară solicitare!

Iată și alte aspecte care vădesc o totală lipsă de gospodărire și de interes. Există în acest dispensar mult spațiu nefolosit, cu toate că de nevoi în acest sens nu duc lipsă. Două camere, deasupra căroră stă

scris „Casă de nașteri“, sînt lăsate în părăsire. S-ar putea face aici, de exemplu, un staționar pentru copiii pînă la 1 an, mai ales că dispensarul nu are medic pediatru, că în acest teritoriu mortalitatea infantilă este de 46,29%, mai ales că există chiar sate-problemă. Lipită de dispensar — o clădire gata ridicată, din cărămidă, dar lăsată neterminată de consiliul popular. În fața ei, un puț forat și surpat între timp, care ar fi trebuit să asigure apa curentă în dispensar. Suspiciunii există destule și în privința sterilizării instrumentarului medical.

Ar fi multe de spus despre dezordinea și lipsa de răspundere care domnesc aici. Am căutat cauzele unui asemenea fapt și le-am descoperit în lipsa de colaborare între dispensar-spitalul popular, și chiar între dispensar-consiliul coordonator. Medicul șef de circumscripție, dr. Aurica Rîșniță, arată acuzator spre consiliu care nu a făcut și nu a dres; primarul Ștefan Pomacu arată, la rîndul său, cu același deget al acuzării, spre colectivul dispensarului care, zice, nu-și face datoria. Doctorița face naveta într-o comună vecină, vine la 9,00 sau la 10,00 pleacă la 12,00, cel mai tîrziu la 13,00. Oamenii vin peste el, peste primar să se plîngă. Nîci asistenții, tîne să precizeze, nu-și fac datoria. De multe ori refuză să facă oamenilor injecții, la ei acasă. Punctele sanitare stau închise de mai bine de un an. În sfîrșit, depășește zona locală și arată spre Calafat. Nimeni de acolo nu l-a întrebabil cum merge dispensarul. Lanțul acuzațiilor se încinge într-un briu care, în ultimă instanță, strângulează populația. Mai poate oare să ne convingă dr. Aurica Rîșniță că a depus eforturi pentru repunerea pe picioare a dispensarului cînd am văzut cum își face datoria? Poate să ne convingă primarul comunei că tonul vehement folosit împotriva neregulilor din dispensar are un suport cu adevărat echitabil cită vreme nu a ridicat un deget pentru reîntrirea în normal a lucrurilor, mai ales că avea și obligația să o facă? Întrebări ar mai fi destule. Așteptăm însă să și le pună și să le rezolve, în sfîrșit, cel în drept să o facă, printr-o strînsă colaborare, nu printr-o dezbinare de pe urma căreia suferă populația și în spatele căreia se ascunde, de fapt, încălcarea normelor de etică profesională și a răspun-derilor.

GEORGETA BLANARU ■

Cronica șoselei

Pentru ca să vezi zăpada, n-ai nevoie de ochelari!

Totul a început de la o coliziune banală. Un autoturism cu număr de Prahova derapează pe șoseaua acoperită de zăpadă bătătorită, transformată în gheață și se infinge cu botul în șanțul șoselei, partea din spate ocupînd o jumătate de drum. Spre punctul cu pricina (situat la cîteva sute de metri de stația PECO Dirste — Brașov, spre Timiș) se îndreaptă în aceeași direcție un autocamion de București încărcat, care reduce viteza, dar, cu toată pricepera șoferului, nu mai poate urca panta ușoară, dar alunecoasă ca sticla. Mașina se oprește și rămîne cuminte în așteptare pe dreapta. În spatele autocamionului se oprește apoi, din aceleași motive, un tractor și șirul mașinilor învinse de gheața de pe drum continuă să crească. O coloană avînd o formă nu tocmai regulată, asemănătoare cu o pirție de slalom. Din sens contrar (Ploiești spre Brașov) apare la un moment dat o autospecială aparținînd unei unități din Cîmpina.

Concomitent cu tractoristul, coboară din cabină și șoferul autocamionului acroșat. El se îndreaptă glonț spre pilotul autospecială și începe să se războiască la el. Și uite așa, în loc ca fiecare să pună mîna pentru deblocarea șoselei, începe cearta. Pasagerii coboară din mașini și privesc la cei doi șoferi gata să pună mîna pe manivele. Unul din ei încep să facă fel de fel de presupuneri în legătură cu cauzele carambolajului. Între timp, din direcția Predeal se apropie de locul zonei blocate alte două autoturisme — unul de București și celălalt înmatriculat la Dimbovița. Atenți, șoferii reușesc să oprească la timp mașinile pe dreapta șoselei.

Imediat după oprirea celor două autoturisme își face apariția tot dinspre Ploiești un „convoi rutier“ format dintr-o autobetonieră mastodont care remorchează un autovehicul de același tip. T. I., aflat la volanul autovehiculului remorcher, obosit și nervos, sesizează cu întîrziere drumul complet blocat. Apasă pe frînă — cea mai contraindicată manevră — un asemenea carosabil. La fel procedează și șoferul mașinii remorcate. „Convoiul“ intră într-un puternic derapaj șerpuitor și rado cît ai zice pește cele două autoturisme pe care le face zob și le proiectează pe cîmp.

Curios, „convoiul“ nu se mulțumește

VICTOR BEDA ■

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Două cazuri de conștiință

...Un bărbat face semne cu mîna tuturor mașinilor, tuturor autoturismelor, numeroase la acea oră, care circulau pe Șoseaua Iancului, în vecinătatea Stadionului „23 August“. La un moment dat, oprește un conducător-elev, pe o „Dacie-scoală“. Bărbatul dă să se apropie. bucuos, de mașina oprită, să-și spună necazul, dar nu apucă să facă trei pași că-l aude pe instructorul elevului, pe omul de lingă conducătorul mașinii, pe „profesor“, strîgîndu-i învîțelului său: „Dă-i înainte! N-avem timp de astea!“ Conducătorul se supune, firește, și mașina demarează, înainte ca bărbatul de pe marginea șoselei să înțeleagă de ce, și înainte ca să fi apucat să-și spună măcar un cuvînt. Aceeași scenă se repetă de două ori, de trei ori, cu autori asemănători, cu mașini-scoală. Elevii opresc, iar profesorii le cer să continue drumul... Explicația frecvenței circulației a numeroase mașini-scoală pe această șosea este situarea în zonă, undeva prin apropiere, a școlii de șoferi amatori. Explicația opririi elevilor la apel una singură: omenia omului obișnuit, care se gîndește că și el poate ajunge oricînd în aceeași situație pe o stradă, în ipostaza de a ruga pe un șofer să oprească pentru a-l ajuta la un necaz, un accident, o situație care reclamă o intervenție urgentă, o situație în care oameni cer ajutor oamenilor. Chiar și fără să-l cunoască. Explicația anulării impulsului omenesc, impulsului de solidaritate umană al elevului de către „in-

structorii“, de către „profesorii“, viitorilor șoferi ne scapă însă. Comenzi de genul „n-avem timp de astea!“ le socotim de-a dreptul antiprofesorale prin lipsa lor de omenie. Nu minimalizăm — dimpotrivă! — necesitatea învățării temeinice a folosirii ambreiajului și a frinei de motor, dar socotim cel puțin la fel de importantă atitudinea DE OM (față de semenii săi) a oricărui conducător de mașină. Este, poate, prima lecție pe care trebuie să o predea un instructor auto viitorului șofer. Dar pentru ca să o predea, trebuie s-o știe. S-o înțeleagă. Să fie el, instructorul, — înainte de toate — om

...Alt caz, perfect real, ca și cel de mai sus. Cunosce un om minunat care a făcut, de curînd, unul dintre acele gesturi care ne emoționează profund pe toți la simpla lor povestire. A înfiat un copil. De la una dintre instituțiile de inimă și conștiință ale țării noastre, instituții care au în grijă și cresc copiii fără părinți, copii orfani, copii părăsiți, copii încredințați lor din cine știe ce motive. L-am văzut pe acest om fericit că a înfiat copilul, o fetiță minunată de vreo 2—3 anișori care-i spunea, mai zilele trecute: „tăticule, nu-i așa că eu sînt o domnișoară?“ „Sigur că ești!“ — i-a răspuns vădit tulburat, gîtuț de emoție, tăticul pe care i l-a adus în cale norocul...

Iată însă că în calea a două fericiri, cea a noilor părinți și a fetiței, apare — subumană — pretenția mamei naturale a copilului, care pretinde pentru a semna actul de înfiere (e nevoie de această semnătură) o importantă sumă de bani. În loc să se bucure că nimeni altul de șansa fetiței sale de a crește în căldura unui cămin familial, iubită de doi oameni care o socotesc de pe acum fiica lor cea dragă, o femeie se tirguită și vrea un preț cît mai mare pentru fericirea asigurată de alții copilului căruia i-a dat naștere.

Mare e, citeodată, lipsa de omenie a oamenilor...

MARIUS POPESCU ■

REÎNTOARCEREA LA ROSTURI

Cîndva în umbra cetății de scaun a Tirgoviștei, astăzi lingă umărul unui puternic centru industrial, cei din Aninoasa s-au străduit să rămînă și chiar au rămas ei înșiși, o comunitate de oameni pentru care măsura tuturor lucrurilor s-a limpezit și se limpezește abia aici, în vatra satelor lor. Peste toate înnoirile aduse de vremuri, fie mai demult, fie mai aproape de noi, avuțiile mari ale celor din Aninoasa, Săteni și Viforita s-au vrut, ca în toate satele românești, dreptatea, pămîntul, munca și cinstea. La neștirirea acestor avuții au vegheat, pentru împlinirea lor s-au zbatut și se zbat, cu o vajnică neosteneală, sub soarele lumii.

Cînd dreptatea le-a fost de lipsă, s-a rupt dintre ai lor un Mihalache Gîmbă, s-a așezat în fruntea unei cete de săteni, nemulțumiți ca și el de rînduielele strămoșilor, și s-au amestecat laolaltă, viforosi, în răscoala ce cuprinsese, în primăvara lui 1907, Răzvadul de peste deal. Prin anii treizeci ai veacului, pădurile de sonde au început să se întindă și asupra pămîntului lor, dezlegîndu-l peste noapte de menirea ce i-o hărăziseră înaintașii, ademenindu-l cu altfel de avuții decît cele închise în bobul auriu al cerealelor și nu au mai avut altceva de făcut decît să se aplece cu o îndoiță sirgînță asupra a ceea ce le-a rămas. Și la o nouă răsărire a vremurilor, între zarea fumegîndă a Doiceștilor, devenită un simbol al bătaiei românești pentru energie, și brîul industriilor țirgoviștene, departe de a se pîti timorată la poalele dealurilor subcarpatice, comuna a mizat pe curaj și, păs-trîndu-și structura, revigorînd-o întruna, își întemeiază dreptatea mai nouă pe o înțelegere nouă a cinstei.

Și acum, înaintea zilei de mine, cei din Aninoasa rotunjesc socotelile satelor prin ce este sau ar putea fi, nicidecum prin ce nu este și nici n-ar putea să fie. Suprafața totală a cooperativei lor agricole de producție, condusă de președintele Dumitru Oproiu, măsoară 799 ha, dintre care numai 434 sînt arabile. Ceea ce, desigur, înseamnă destul de puțin pentru 6700 locuitori. Cu alte cuvinte, nu întîmplător pe aceste meleaguri lupta pentru recuperarea oricărui petec de pămînt, pentru reîntegrarea tuturor suprafețelor disponibile în circuitul agricol rămîne primordială și decisivă. Cînd o sondă sau alta își încetează activitatea, lanul crește și el, cu un val, ca un triumf al destinației adevărate a brazdei. Alte cîteva zeci de hectare s-au recîștigat pentru agricultură prin defăcarea unei fabrici de cărămidă, prin nivelarea gropilor de gunoi, prin defrișarea vegetației inutile din lunca apropiată a Ialomiței sau de pe versanții unui deal fără nume, dar întins în privirile satelor ca o nădejde și ca un temei. Și primarul Nicolae Ivan chiar este convins că ei, cei din Aninoasa, din acest punct de vedere, nu au epuizat încă toate posibilitățile. Într-adevăr, iată, reîntorcîndu-ne la dealul despre care dinadins am adus vorba, nici nu trebuie să scormonim prea adînc în memoria sătenilor pentru a-i determina să-și aducă aminte că în urmă cu numai trei decenii, pe coastele lui repezi, din creștet și pînă la poale, șiroiau viile peste răcoarea unor crame intrate nefiresc în paragină.

Dar nu este mai puțin adevărat că înaintea acestui pămînt puțin, ca și înaintea celor 450 bovine și 1600 oi ale cooperativei agricole de producție din Aninoasa, stau oameni și mai puțini. O statistică nu demult adusă la capăt a constatat un fapt semnificativ pentru satul românesc de astăzi, dar în același timp intrucivă menit să le provoace gînduri celor ce nu au încetat să exprime o grijă pentru soarta pămîntului: 97 la sută din forța de muncă a satelor o reprezintă lucrătorii întreprinderilor din Tirgoviște, ai terocentralei din Doicești sau ai schelei petrolere din imediata vecinătate. Și numai vreo 400 de

oameni mai stau, ca să zicem așa, zidiți de cît cu temeinicie în muncile cîmpului și în truda creșterii animalelor. Puținătatea lor o compensează doar hărnicia lor. Ioana Ciocan și Teodora Sitaru au împlinit nu mai puțin decît 600 de norme în anul trecut; printre mulți alți cooperatori pe care se poate conta se numără și Vasile Gorea, și Ioana Popa, și Ion Boceanu. Grijă creșterii animalelor și-au asumat-o șefa de fermă Costica Domnescu împreună cu Victor Oprea sau Eugenia și Alexandru Iancu. Uneori, o dată cu defăcarea sondelor, revin la rosturile înaintașilor lor și sondașii, cum s-a întîmplat cu trei dintre Constantinii Aninoasei. Stanca, Ilie și Păunescu, care cred de cuviință că o pensie nu te scutește de datoria de a munci cînd și unde se poate. Iar pentru oile satelor, cînd nu au mai avut încotro, cei din Aninoasa nu s-au sfiit să-și aducă ciobani de aiurea, din Riul Alb sau din Ilfov și Argeș. Din Argeș au venit aici Ștefan Babarobu și Gheorghe Neagoe. Din Slobozia a venit aici Gheorghe Florică. Din Riul Alb au descins aici Gheorghe, Viorel și Constantin Preda, sau Nicolae, Ion, Iosif și Gheorghe Zepeș, și descălecatul lor se cunoaște ca ziua bună, din dimineață. Numai Nicolae Zepeș a izbutit în turma lui, iată, vreo 60 de fătări duble. Și dacă au descălecat aici, tot aici și-au reșezat și gospodăriile, au devenit ai locului, nu numai cu munca, ci și cu sufletul, nimeni nu-i mai deoscheste de celelalte neamuri mari și tari ale Aninoasei de Dimbovița.

E plină de tilcuri această reîntoarcere la ciobănie a unei comune în care înlesnirile vieții de zi cu zi nu se mărginesc doar la vatra încălzită cu gaze și lefuri peste lefuri, de-a-dreptul nenumărate. Și nu este vorba doar de o reîntoarcere la ciobănie, ci de o răsucire esențială a satelor spre muncile cîmpului și ale grădinilor, din care, deja, au rezultat și cele dintîi izbinzi care își merită numele. În cincinalul recent încheiat, Aninoasa a produs cu 200 litri de lapte mai mult pe cap de vacă decît își propusese prin planuri. A depășit și planurile producției de grîu, cu 48 tone, și planurile producției de porumb, cu 620 tone, ceea ce înseamnă foarte mult în raport cu puținătatea pămînturilor arabile ale comunei. Și în spatele acestor izbinzi, care plasează Aninoasa în fruntea consiliului unic agroindustrial din care face parte, întrezărim înaintea de toate o rînduială mai înțeleaptă a muncii tuturor, o măsură mai dreaptă a răsplatii cooperativatorilor. Mai mult decît pe alte meleaguri, aici este vădită emulația muncii desfășurate în acord global; și secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, Mihai Păunescu, chiar recunoaște că în absența acestui instrument de valorificare a resurselor de abnegație umană ale sătenilor, fără doar și poate, asupra viitorului agriculturii din Aninoasa ar fi plutit un mare semn de întrebare. Mai mult decît pe alte meleaguri, aici sînt vădite și avantajele sistemului creșterii animalelor prin contract individual și nici un alt exemplu, din acest punct de vedere, nu poate fi mai grăitor decît cel al gospodăriei lui Ion Scirtoaje din Viforita, chiflă cu un nesăț tonic pe acest izvor nescăcat de bunăstare.

Într-adevăr, este plină de tilcuri această reîntoarcere la rosturi a unei vetre de oameni, amenințată o vreme să se piardă în virtutea industriilor de jur-împrejur, reîntăcî acum în grijile ei mai vechi, dar fără să renunțe, bineînțeles, la cîștigurile adjuocate prin prefacerea vremurilor. Și totul nu este decît un semn în plus al unei încapăținări statornice. Cîndva, în umbra cetății de scaun a Tirgoviștei, astăzi lingă umărul unui puternic centru industrial, cei din Aninoasa s-au străduit să rămînă și chiar au rămas ceea ce știu ei că trebuie să fie.

MIHAI PELIN ■

Poem

despre oameni
în virful muntelui

Despre Rodica Amariei, ciobănița de douăzeci de ani de pe Obcioara, din bazi-nul Dornelor, s-a scris în urmă cu doi ani în revista „Flacăra” și s-au făcut cîteva filme la televiziune. Anii au trecut. Dintr-o curiozitate reportericească, într-una din zilele acestei ierni, bogate în zăpadă, pașii ne-au purtat din nou către colțul de munte în care trăiește, muncește și iubește Rodica și întreaga ei familie.

Dimineață de iarnă. Ninge cu soare. Ca să ajungi la stîna Rodicăi trebuie, mai întîi, să mergi pînă în comuna Dorna Arini.

De acolo, un drum, ce șerpuieste discret pe lingă pîrul Ionitei, te poartă discret, preț de vreo treisprezece kilometri, pînă la poalele dintelui de munte unde își are

gospodăria Rodica. Dar pînă acolo, nu mai trebuie să mergi pe o cărare făcută de oi, lată cît palma, și care taie nămele de zăpadă înălți cît omul.

Pe Rodica am găsit-o așasă. Și maid Paraschiva, în vîrstă de 65 de ani, era a casă. Curăța grajdul vacilor. Și nea Tănase Amariei, care nu demult a împlinit 80 de ani, era acasă. Tocmai se întorsese de jos, din comună.

— Ce mai faci, Rodica? Nu mai cunoști? — Ce mai fac? Tot cu oile, cu vacile și caii. Știi că m-am măritat? După ce ar apărut la ziar și la televizor, am primit mulțime de scrisori. N-o să mă credeți, poate, dar foarte mulți mă cereau de nevastă. Au fost cîteva, uitați aici, și străinătate. Și pînă la urmă a fost fi

Dacă despre vin pare să se fi spus totul, există un loc al vinului despre care totul stă încă de spus. Deși, la drept vorbind, povestitorii acestui loc nu obosesc să-și zică iubirea cu verbul cel mai tandru, deși dealurile lui au devenit aproape o știință și țărani de pe dealuri doctori în vin și oenologi de spîță mare.

Facerea vinului e o meserie și ușoară și grea. E ușoară fiindcă în casa unui gospodar strugurele trece în vin parcă de la sine. Nu-i trebuie decît binecuvîntarea miinilor de om muncitor și puțină răbdare. Dar e meserie grea fiindcă la niște mii de hectare de vie osînda miinii și răbdarea nu ajung. E nevoie doar de un dram de imaginație ca să pricepi că la recolta unor mii de vagoane de struguri prelucrarea — adică vinificarea, condiționarea, imbutelierea acestora, prepararea șampaniei și a rachiurilor, în fine, valorificarea inteligentă a subproduselor — e chimie pură și o foarte gîngășă tehnologie. Se face vin de cînd lumea, tot de cînd lumea storce țărani strugurii și le alintă zeama; rar fruct mai descîntat ca strugurele, rar lucru al naturii mai binecunoscut și mai omenit. Stînd atîta cu ființa omenească și cu simțămintele ei, la durere și la veselie, vinul a deprins și el un suflet. Din același strugure iese o licoare zească ori o acreală de necoșat mințile. Să ne închipuim numai ce sămîntă și ce pielită s-ar aduna din storsul unor mii de vagoane de struguri, să avem înaintea ochilor muntele de boască grea ce-ar rămîne la urma tuturor urmelor și să ne gîndim că e și el un dar al pămîntului, plin de sucuri și substanțe utile. Chimia strugurelui, cînd e pe mina unor devotați, e știința unde nimic nu se pierde, unde totul se transformă și se cîștigă.

Avînd via un suflet, el trebuie ocrotit de cînd e prunc și tot ca pruncul scos cu grijă și neodîhnă la maturitate. Și cum legăturile cu înlăuntrul sînt cele ce adevărat importante, facerea vinului se trece îndeobște din tată în fiu cu o seamă de priceperi tainice și măsuri și rosturi ce ating ideea de destin.

Ridicat între podgorii și cu siguranță un dar al lor, orașul viticol Panciu număra (la 1 iulie 1979) 7614 locuitori.

Unul dintre ei se cheamă Ion Pușcă, este doctor inginer în agronomie și șeful complexului de vinificație de la I.A.S. Panciu. Părinții, moșii și strămoșii lui Ion Pușcă s-au îndeletnicit cu vinăritul, ca mai toți cei de pe aici. Vin se face prin zonă dintotdeauna, numele satelor sună a marcă depusă și a renume de cînd se știe, la Panciu zilele anului au un tipic înțeles probabil pentru veșnicie în obișnuințele omului. Ce fel de țaran e orășeanul din Panciu oricît de orășeni au devenit agricultorii urbei, e greu de spus. Cît timp va împărăți strugurele, Panciu va fi ce este și ce i-e dat să fie. Fiindcă viile-i sînt un dat.

Altitudinea e de 265 m, inima podgorii

ilor vîrcene stă la 45°55' latitudine și 27°05' longitudine estică; un mai sus ori mai jos, cum probabil nu-i, schimbă datele problemei și s vinului, orașul nu-i altceva decît ce economic și administrativ al podgorii același nume. Podgoria stăpînește ha cu vie și e cea mai mare din țară din aceste hectare au parte com Străoane, Movilița, Fitionești, Tîfestești, unești, Pufești, Ruginești precum și șele Mărășești și Panciu. Relieful cum scriu cărțile de geografie — piemontan, cu interfluvii și înclinări nu depășesc 25° și „cu expoziția sud-sud-estică și sud-vestică de natură fluvență extinderea culturii vitei-de-coacerea strugurilor și, în consecință, litatea vinurilor”, nu există paragraf geografic regiunii care să nu interese direct și cu anume urmări pe produsul de vin, dealurile au nume groca-n paginile lui Sadoveanu, N Boul roșu, Chicera, Curățuș, Trotușanu, Pelinu, Muncelu, și tir apele se cheamă Carecna, Susita, brăuț, Putna, Trotuș, clima e tempero-continentală și numai bună pentru teasca albă și Fetească regală, pe Aligoté, Riesling italian (la vinurile și și Băbeasca neagră (la cele roșii), pe acele soluri ce dau vinuri acide din iată minune, se naște șampania.

Ca să fie șampanie dintr-un vin, e voie de, un om învățat să pună în băta condițiile și, cum se scrie în toate ragrafele cărților de geografie regională „consecințele”, un om care să aibă g lucrului cu preț și al tuturor cîte de mai apoi de el.

Euimitor cîtă învățătură a și să încapă în fiul de podgorie Ion Pușcă și ce ambiții lucr într-un om, altfel nu deo de ai săi: arată ca toți de Panciu, vinjos, iute, colțuros, vorbește miez, suferă cînd cuvîntul nu dezi tot gîndul, privește în ochii celui cu stă de vorbă, e în tot locul și mereu lo unde trebuie să fie, pare copleșit treburi și totuși nu lasă nici o treabă jumătate, e prietenos, dar cu o fină pătare, deoarece pentru el vinul e pize, previziune și cumpătare, e inginer doctor în științe — primul doctorat șampanie al unui specialist lucrînd în producția de vinuri! — dar miin sînt de muncitor.

Sînt mulți ca Ion Pușcă pe aici acesta este, se înțelege, și portretul Frumusețea înfățișării lor constă în ea că e proprie, mersul și privirea și birea nu-s de împrumut, tot ce știu știu atît de bine încît nici un adevăr trebuie rostit de două ori ca să pricea te valoare are.

Ion Pușcă are treizeci și nouă de A făcut liceul la Panciu și o școală liceală de petrol chimie, unde a învățat carte temeinic, cum le face pe toate, absolvit Facultatea de horticultură la și în 1966 vine inginer oenolog la I. Panciu. A revenit însă cu o idee. Ca

EUGEN BARĂU — Obiceiri

m mi-a dictat inima. M-am căsătorit băiat din părțile mele, Valerica de pe un deal vecin cu noi, dealul Ia. Este un băiat bun. Are dragoste male și de munte. Avem o fetiță luni. Ah, de-abia aștept să se facă și să mă ajute la gospodărie. Am uc așa cum am fost și eu educată. Și părăsească niciodată locul nostru Obcioarei. Cite animale mai Șapte vaci pe lapte, șase juninci, și treizeci de oi. Dar anul ăsta vom numărul lor. Aștept să se ducă zăși să inverzească muntele. Dar pină sint multe de făcut pe lângă gosc-e. Trebuie să ieșim din iarnă. stat o zi întreagă la gospodăria din Obcioarei. Cerul părea mult mai de noi. La plecare un ciine cio- ne-a condus o bună bucată de Foșnetul zăpezii părea o melodie a or. „La mulți ani!, Rodica“.

portaj de SORIN POSTOLACHE ■

Iată, vom încerca să descriem doar câteva din probele la care au fost supuse cele șase echipe ce au participat la cea de-a treia ediție a **Serbărilor zăpezii**, ediție organizată în cadrul cochetei stațiuni de la Izvoru Mureșului. Precizând că echipele înscrise în concurs au reprezentat județele **Cluj, Sibiu, Suceava, Harghita, Brașov și Mureș**, plus faptul că **Serbările** au cuprins numeroase puncte de atracție ce n-au figurat pe foile de concurs, cum ar fi, ca să dăm doar un exemplu, seara cultural-distractivă de la Sala sportului din Odorheiu Secuiesc, să purcedem la ceea ce ne-am propus, adică la descrierea probelor. Așadar, simbătă, 21 februarie, cu o întârziere de numai două ore, adică la ora 11, după ce o fanfară a intonat imnul **Serbărilor**, acest imn nefiind altceva decît cunoscuta și săltăreața melodie „Sanie cu zurgălăi“, a fost înălțat la catarg drapelul întrecerilor, un drapel alb pe care era desenată o sanie cu 5 zurgălăi, aluzie evidentă la cele 5 cercuri olimpice. A fost rostit apoi, la stația de amplificare, să audă toată lumea, jurământul. Un sportiv, de exemplu, și-a luat angajamentul de a respecta spiritul concursului, de a se conforma dezei **VENI, VIDI, RISI și de a nu precupeți nici un efort pentru ca toți concurenții, inclusiv adversarii, să fie învingători**. Unul din arbitri a jurat să nu petreacă seara cu nici un concurent și a promis că judecata sa va fi limpede, nepărtinitoare și nepătată ca albul imaculat al zăpezii. Unul dintre organizatori a promis solemn, prin jurământ, că toți concurenții vor avea asigurate calorile necesare susținerii probelor și că la masa festivă va oferi cite o bere de căciulă fiecărui concurent iar unul dintre spectatori a promis că nu va vociferă decît în situații extreme de rare și că nu va consuma decît băuturile mai mult sau mai puțin răcoritoare aduse pe pirtie de conducerea complexului.

Să recunoaștem că, prin jurămintele susținute cu o seriozitate demnă de toată lauda, hazul s-a instaurat încă de la bun început, iar cele citeva mii de spectatori au știut să-l preia, să-l amplifice și să-l mențină ca pe bunul cel mai de preț al **Serbărilor** ce au durat pină duminică după-amiază, epuizînd întreaga energie a organizatorilor.

Intre probele ce au urmat, ne-a atras atenția cea intitulată „Săniuța I.T.B.“, din al cărei comentariu am reținut că ar trebui să se studieze posibilitatea ca în iernile viitoare să se atașeze, mai ales în orele de vîrf, cite o săniuță în spatele unor autobuze cum ar fi 34, 31, 105 și altele al căror număr nu-l mai înșirăm acum.

Bucuria tinerilor turiști

Așadar, cite cel puțin patru membri din fiecare județ, fiecare cu cite un bagaj minim obligatoriu, adică un geamantan, un bidon plin, o găină sau cu cite o piine, dacă nu chiar și două, trebuia să traverseze cu săniuța drumul de jos al platoului. Simplu, sigur că da, numai că traseul se cerea parcurs cu ajutorul a două sănii suprapuse și pierdere unei sănii sau a bagajului era penalizată cu un număr important de puncte.

O altă probă care a cucerit și a încălzit publicul a fost dresaajul lui Dănilă Prepeleac, probă în care concurentul, îmbrăcat în costum de Dănilă Prepeleac, cu cite trei gîste sau rațe trebuia să se prezinte la start, unde urma să elibereze respectivele păsări. Apoi, înarmat cu două crose de hochei, trebuia să le îndemne pe păsări să parcurgă un anume traseu lung de 20 de metri și lat de 5 metri, traseu care se termina cu un fel

de coteț, adică un cerc prin care gîstele musai trebuiau să treacă. Nu numai că gîstele sau rațele măcăiau de mama focului și, eliberate, au luat-o fiecare care încotro, iar concurenții, conform regulamentului, nici nu aveau voie să le atingă cu crosele. Pină la urmă, într-un haz nebun, cei șase concurenți și-au făcut datoria acumulînd totuși un număr imens de penalizări, intrucît gîstele n-au apucat să citească regulamentele.

Dar a descrie în continuare cele citeva zeci de probe ce au fost cîștigate pină la urmă, prin adițiune de puncte, de către absolut toți concurenții, iar prin adițiune de vioioșie și sănătate au fost cîștigate de către absolut toți participanții, a se citi spectatorii, ar însemna să ne întindem la vorbă, ceea ce, deocamdată, nu e cazul, deoarece, iată, mai vrem să notăm că **Serbările zăpezii** s-au bucurat la această ediție și de participarea unor actori ca Florian Pittiș, George Mihăiță și Radu Gheorghe, sau a unor interpreți de muzică folk precum Maria Naghi, Mihaela Buzdughină, ori interpreți de muzică ușoară ca Gil Dobrică și Cornel Constantin, acestora adăugîndu-li-se formațiile Cristal, Savoy, Grupul 5 T. orchestra de muzică populară a Ansamblului artistic al U.T.C., această adevărată armată artistică susținînd un spectacol de neuitat în moderna sală a sporturilor din Odorheiu Secuiesc.

Pentru a se întregi imaginea de ansamblu de pină acum, să precizăm că ambele zile au beneficiat de un timp primăvărat, soarele arzînd ca în mijlocul lunii aprilie, fapt care însă n-a reușit să topească zăpada de pe pirtia de schi, zăpadă care, prin albul ei imaculat, a secondat bucuria tinerilor turiști sosiți la Izvoru Mureșului.

În concluzie deci B.T.T-ul are toate motivele să-și intituleze acțiunea de la Izvoru Mureșului prin înșeși inițialele sale care pot suna, așa cum se și indica pe o uriașă pancartă, **Bucurie, Turism, Tinerețe**.

VICTOR NIȚA ■

lent, într-o excursie de învățătură prin fabricile de șampanie „Zarea“ și de Jidvei, în podgoriile Tirnavelor, a întrevăzut posibilitatea de-a se produce șampanie la Panciu. Toate condițiile erau, cum

rural al copilăriei și al adolescenței sale, Ion Pușcă a început să studieze sistematic vinurile din Panciu. Studiu care avea să aibă mai multe efecte. Mai întii „vinul spumant de Panciu“, care-i numele

spumantelor de înaltă calitate“. O definiție mai aproape de înțelesul nostru ne-ar lămuri că distanța de la vin la șampania aceluiși vin ar fi distanța dintre o femeie ce se poartă cum se întimplă și după cum a înzestrat-o natura și aceeași femeie rafinat îmbrăcată, stilată, cultivîndu-și prezența cu toată subtilitatea biologiei ei plină de mistere. Să nu uităm că, pină a ajunge băutura de sărbătoare a tuturor, vinul spumant a fost șampania regiilor Franței.

Pe 18 aprilie 1968, Ion Pușcă și cei citeva oameni de început ai viitoarei industrie obțineau „primul tiraj“ de „alb“ și „rozé“. În 1969 se putea vorbi cu toate argumentele de acest „rozé spumant“ ca de o creație intrucît tehnologiile trebuie, practic, puse la punct în funcție de datele soiurilor folosite. Că nu poate oricine să producă șampanie o probează și faptul că nu obține oricine șampanie. În hrubele moldovene, reame-najate pentru șarje industriale, se prepară în prezent aproape 800 000 de sticle de vin spumant de Panciu anual, cu speranța că prin extindere și cunoaștere a posibilităților proprii să se implinească în 1985 pină în cinci milioane de sticle.

În anul 1969 „rozé-ul de Panciu“ primește medalia de aur la concursul județean al vinurilor — și știți doar că nu-s de colea vinurile de Panciu — iar din 1971 merg la export, în U.R.S.S. și R.F. Germania, primele partizi de șampanie rozé românească fabricată în chiar podgoria ce-a dat vinul. Apoi în Belgia, R.D.G., Siria, Liban etc.

Suneam ceva mai înainte că totul a început prin studiul intens și nuanțat al vinurilor locale. Ion Pușcă face parte din acei oameni în stare să muncescă douăzeci și cinci de ore din douăzeci și patru. Iată cum: între anii 1970 și 1975 urmează, la fără frecvență, a doua facultate, de comerț, timp în care își pregătește și doctoratul. Îl va obține efectiv în 1977, cu distinsul universitar craiovean prof. dr. Ștefan Teodorescu („Studiul tehnologiei de obținere a vinurilor spumante în podgoria Panciu“). Și ce mai face inginerul Ion Pușcă în vreme ce marele complex de vinificație din I.A.S. capătă puterea unei veritabile întreprinderi? Mergă la specializare în Franța cu o bursă oferită de A.C.T.I.M., absolvă un curs postuniversitar la Iași, învață engleza într-un curs de perfecționare, socotind la patru numărul limbilor pe care le cunoaște bine, studiază în Italia și Ungaria în probleme de vinificație, scrie cărți și le și publică, din călătorii publice sumedenie de articole interesînd, firește, sub raport profesional, și dacă toate acestea nu impresionează, să spunem că, de fapt, majoritatea timpului i-a luat-o punerea la punct a unor noi tehnologii, procedee și metode, fapt care a dus în fiecare an la depășirea substanțială a beneficiilor planificate. Ingerul Ion Pușcă, om de familie cu realizări remarcabile și în această privin-

ță — trei copii frumoși și cuminți, cum zice Creangă, să aibă românul de ce trăi — omul care nu-i în stare să stea fără să facă nimic e „Degustător de vinuri autorizat în Republica Socialistă România“ gradul I — degustător expert și membru în juriul național de degustători, află timp să-și citească spaltul unei cărți în curs de apariție și, mai ales, să se gîndească la viitor. „Potențialul productiv al podgoriei este, practic, nelimitat. Multe, spune el, se pot întimpla, lumea învață și se perfecționează. Complexul de vinificație are peste 200 de oameni. Dînd dintr-un început garanții de rentabilitate sîntem sprijiniți de către județ și de primarul orașului, Nicolae Socaci, în tot ce întreprindem.

De la recoltare pină la îmbuteliere vinul suportă mai bine de douăzeci de trepte tehnologice și fiecare treaptă cere știința unei biblioteci întregi. Directorul I.A.S.-ului, ing. Vasile Popa, dăruiț efortului de defrișare a plantațiilor vechi de-acum neproductive și crearea de plantații noi, modernizate, e unul din specialiștii despre care se poate afirma că sfințește locul prin sirguința lui. Nu faci șampanie de interes pe piața lumii dacă nu pleci de la struguri de soi. Oamenii cu care s-a pornit la drum — Bălașa Gurău, Adriana Topală, Eugenia Pieptăruș, Gheorghe Ștefan, economistul complexului, Cristea Cicerone, inginerul Ilie Bugreanu sint și azi cadre de nădejde; e foarte-foarte important să lucrezi cu un contabil cu inițiativă precum important e să fii tu însuși bun comerciant“.

Sîntem tentați să considerăm cu oarecare săgălnicie munca la vin, ideea degustatului ne duce către zîmbet, trecînd arareori prin halele combinatului de vinificație gîndul ne întoarce la butoiul din pivnița țaranului și la felurile petreceri cu vin, nu ne e prea simplu să ne închipuim că vinăritul industrial e totuși o treabă subtilă și grea, cu responsabilități foarte mari. O nepricepere pe o treaptă tehnologică poate să compromită o cantitate homerică de vin. Cînd te-ai hotărît să dublezi lungimea hrubelor la secția de șampanie trebuie să întrevezi un indice de rentabilitate mai mult decît anagajant. În 1980, podgoriile I.A.S. Panciu au dat 1700 de vagoane de struguri, asta e cantitate, nu glumă. E genul acela de cantitate care obligă la calitate cu orice preț. Și prețul nu-i altul decît știința și devotamentul marilor meseriași ai vinului, de la doctorii în horticultură la bunii agricultori. Facerea vinului seamănă în esență cu facerea lumii, toate trebuie cumpănite și puse într-o ordine sublimă fiindcă e păcat să trăiești pe un pămînt ce crește de milenii struguri și să nu te ambiționezi la recunoașterea acestor milenii de hărnicie și peste granițele țării. Să nu uităm că un vin și o șampanie cu rasă în singele lor sint aducătoare de stimă și bucurie.

TUDOR OCTAVIAN ■

Facerea vinului,

precum facerea lumii

se spune, coapte, sub pămînt așteptau de reacuri aproape doi kilometri de hrube ocmai din vremea lui Ștefan cel Mare și oarele strălucia anual 2053 de ore, cu o durată efectivă de strălucire în perioada le vegetație activă de 1499 de ore.

Venînd stagiari la I.A.S.-ul din orașul

autohton al băuturii obținute după metoda champenoise, o licoare „cu însușiri olfactogustative — cum foarte savant e prezentată între specialiști — ce marchează o pronunțată fructuozitate și vinozitate, admirabil puse în valoare de energia excitatoare a CO₂ caracteristică doar

Exploatarea transport electric, București răspunde lui Trancu Horia, care sesiza cazul de indisziplină comis de conducătoarea troleibuzului nr. 5310, de pe linia 93, în ziua de 4 decembrie 1980, următoarele: Comisia de disciplină a Depoului București Noi a analizat cazul și a hotărât sancționarea șoferitei Dumitru Ioana cu reținerea a 5 la sută din retribuție, pe timp de o lună, conform Legii nr. 1/1970. S-a prelucrat materialul cu întregul personal de mișcare spre a se evita în viitor astfel de abateri.

Comitetul județean P.C.R. Dimbovița. În urma verificărilor reiese că cetățeanul Ion A. Gogu din comuna Vișinești nu a putut intra în posesia unui metru cub lemn de esență moale. Aceasta se datorează, printre altele, și fostului pădurar comunal Ion Negut care pentru pagubele produse a fost trimis în fața instanței de judecată. S-a stabilit în biroul executiv al Consiliului popular al comunei Vișinești ca restanța de un metru cub să-i fie dată lui Ion A. Gogu din posibilitățile de exploatare ale anului 1981.

Bulevardul Metalurgiei a fost dotat cu un frumos spațiu verde plantat cu trandafiri. Acesta riscă însă să fie distrus (o parte din el au fost distruse) de oamenii care, mai ales după deschiderea magazinelor de la parterul blocurilor recent construite, au brăzdat cu zeci de cărări, aproape 60, întreg spațiul destinat trandafirilor, deși există locuri special amenajate pentru pietoni. Cineva ar trebui să se gîndească la florile care au fost plantate spre a înfrumuseța și nu pentru a face mai plăcută traversarea peste răsăduri. (Aurora Roman, București)

Comitetul municipal P.C.R. Drobeta-Turnu Severin. Analizînd aspectele relatate de Sebastian Veghea, om al muncii din cadrul I.J.C.M. Mehedintii, care solicită repartizarea unei locuințe, vă informăm că, existînd posibilități prin darea în folosință a unui nou bloc de locuințe, s-a soluționat favorabil cererea tovarășului Sebastian Veghea căruia i s-a repartizat un spațiu de locuit corespunzător.

G.I.G.C.L. a județului Constanța. În sezonul de vară al anului 1980 debitul de apă captat din puțurile forate nu a putut satisface cerințele, din care cauză unele locuințe din satul Dulcești nu au avut apă. Pentru rezolvarea definitivă a problemei alimentării cu apă a satului respectiv am propus realizarea, în cadrul planului de investiții al anului 1981, a unor amenajări la puțuri, precum și executarea unei noi conducte care să fie în măsură a transporta debitul de apă necesar localității.

Pină la deschiderea sezonului de vară al anului 1981 vom realiza, cu ajutorul oamenilor muncii din cadrul exploatarei apă canal și al locuitorilor din sat, unele adaptări care să îmbunătățească alimentarea cu apă a localității.

Mă numesc Mercea Minodora, sint din București și vreau să vă spun cum se face o comandă de covoare. Pe 4 ianuarie 1980 am comandat la Cooperativa „Arta populară”, cu sediul în strada Blănari, nr. 19, două covoare tip „Dorna”, cu bonul de comandă nr. 004/4.01.1980. Termenul de ridicare a lor a fost august 1980. Începînd din luna august a anului trecut și pînă acum împreună cu soțul meu am bătut de neumarate ori drumul la această unitate, dar fără succes. Am solicitat să mi se restituie acotul și mi s-a răspuns că nu se poate, deoarece comanda este în lucru. Sistem în luna februarie și încă nu am covoarele comandate. A trecut mai bine de un an!

Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii din județul Brăila. Accidentul suferit de Zoia Matei a fost cercetat de către organele competente locale, stabilîndu-se în final responsabilități precise și aplicîndu-se amenzi în valoare de 8.300 lei. Am solicitat, totodată, începerea urmăririi penale. A fost condamnat conducătorul motostivitorului și obligat la plata

sumei de 3.124 lei pentru cheltuieli de spitalizare. În urma expertizării medicale, prin decizia 764/1980, i s-a stabilit tovarășului Zoia Matei gradul II de invaliditate și o pensie lunară de 702 lei.

Procuratura județeană Olț. Ca urmare a sesizării tov. Angela Ciora s-a luat legătura cu conducerea Consiliului popular al comunei Pîrșcoveni, astfel că începînd cu 1 ianuarie 1981 a fost pusă în executare hotărîrea judecătorească prin poprire, reținînd, la 5 februarie 1981, de la debitorul Traian Bădescu, suma de 1.000 lei, sumă care a fost expediată creditoarei Angela Ciora.

În blocul 7 din str. Balcului nr. 3, sector 5 — București, locuiesc 66 de familii. De aproximativ 3 ani, subsolul acestui bloc se află în apă datorită unei defecțiuni a canalului colector. La început, I.C.A.B. evacua apa din subsol din 3 în 3 zile, apoi am fost abandonată, deoarece era necesară înlocuirea tubului avariât. La insistențele noastre, I.C.A.B. a trimis o echipă pentru a executa reparația. Au săpat oamenii 2 zile cu excavatorul apoi au plecat. Ce se întîmplă cu inundația? Apa a atins 2 metri producînd și igrasie în apartamentele aflate la parter. (Comitetul asociației de locatari)

Direcția județeană de poștă și telecomunicații — Galați. Răspunde tov. Elisabeta Selin din Galați, care aducea la cunoștință neajungerea la destinație a două telegrame expediate pe 25 oct. 1980 din Galați și a scrisorilor recomandate depuse în data de 6 dec. 1980: De această situație se face vinovat factorul postal din localitatea de destinație (Herăstrău). El a fost sancționat cu diminuarea retribuției pe luna februarie cu 10 la sută.

Procuratura județeană Bistrița-Năsăud. Urmare scrisorii cetățenei Firuța Gălățan din satul Agrașul de Jos vă comunicăm următoarele. După efectuarea cercetărilor, prin rechizitoriul din 17 decembrie 1980 al Procuraturii locale Bistrița, Gheorghiță Gălățan a fost trimis în judecată, iar prin sentința penală din 7 ianuarie 1981 a Judecătorei Bistrița a fost condamnat la un an închisoare, cu obligare la muncă corecțională pentru infracțiunea de abandon de familie.

Uniunea județeană a cooperativelor de consum — Prahova. În legătură cu cererea tovarășei Ioana Oprescu din comuna Cepura vă informăm: Înterupînd serviciul pentru îngrijirea copilului, Ioana Oprescu poate re-lua activitatea la altă unitate, cu condiția obținerii negației de la vechea unitate. În cazul încadrării la altă unitate, se menține continuitatea în muncă și toate drepturile ce derivă din aceasta, nemaifiind oportun transferul solicitat.

Inspectoratul de miliție al municipiului București. În urma verificării scrisorii cetățeanului Victor Demetriade, s-au stabilit următoarele: Sint în curs de amenajare poligoane destinate examinării candidaților pentru obținerea permisului de conducere auto, marcate după noul sistem de examinare. Pînă acum a fost dat în folosință poligonul din comuna Popești-Leordeni. Asemenea poligoane se vor amenaja în toate sectoarele Capitalei, spre a asigura condiții optime de pregătire tuturor candidaților.

Ne scrie un grup de locatari ai blocului BC 2, alea Murelor nr. 14, cartier Grăniceri, din Constanta. Blocul nostru a fost dat în folosință în iunie 1979, dar tot de atunci nu funcționează liftul care, deși montat, stă. „Dacă am fi pus cap la cap toate ascensunile locatarilor — se scrie în amintita scrisoare — în acest timp, de un an și opt luni, puse pe orizontală, am fi ajuns pe jos la București și înapoi. Doar așa am fi putut obține avizul de a porni liftul din partea Întreprinderii „Ascensorul” București”.

Consiliul popular al sectorului 4 al Capitalei. Ca urmare a

scrisorii lui Constantin Cristea, adresată revistei Flacăra, vă facem cunoscut că sus-amintitului i s-a repartizat de către Uzina de reparații București locuința din str. Grădiștei nr. 12, bloc 48, ap. 82, formată din 2 camere și dependințe.

Consiliul popular al municipiului București. Cele sesizate de Elena Oprescu din București au fost analizate la fața locului împreună cu conducerea I.C.L. Universal și s-a stabilit că Ion Iancu, șeful unității Bazar-Obor, și gestionara Irina Dinache, șefa raionului ciorapi, să fie sancționați cu mustrare (conform deciziilor de sancționare nr. 41 și 42, din 24.01.1981). Cazul a fost prelucrat cu tot colectivul magazinului.

Inspectoratul silvic al județului Hunedoara. La scrisoarea lui Ion Ciur din Petroșani, publicată în revista Flacăra din 01.01.1981, răspundem: Materialul lemnos care face obiectul sesizării nu corespunde normelor stas in vigoare pentru a fi transformat în lemn de derulaj și celuloză, el fiind apt doar pentru foc. Vinzarea materialului lemnos de care se amintește (226 mc) este în curs de desfășurare și se face în funcție de solicitările cetățenilor și aprobările date de Consiliul popular al municipiului Petroșani.

În ziua de 12 ianuarie 1981, fiica mea, pe nume Adriana Alexandru, în vîrstă de 15 ani, elevă în clasa a X-a la liceul de chimie de pe bd. Ion Șulea nr. 5, a plecat de acasă în jurul orei 14 și nu s-a mai întors

nici pînă în prezent. Este de statură înaltă, tunsă scurt, blondă. Apelez la opinia publică pentru a o regăsi, pentru a fi din nou în sinul familiei care o așteaptă îngrijorată, pentru a-și continua studiile. (Nicolae Alexandru, București, str. Iancu Căpitanu nr. 7, telefon 35 12 10)

În iulie 1979 am cumpărat un frigider FRAM 112, dar după numai trei luni s-a defectat. Cooperativa Tehnocasnica din Brăila a intervenit de 9 (nouă) ori pentru a-l repara, iar la ultima intervenție, din 19.07.1980, mi s-a scris în certificatul de garanție să mă adresez fabricii constructoare pentru eliberarea unei negații care să-mi permită obținerea unui nou frigider. M-am adresat fabricii prin trei scrisori, s-a prezentat un delegat care nu mi-a putut da negația deoarece nu avea ștampilă. Și nici semnăturile trebuitoare nu le-am obținut pe document. Am acceptat să-mi fie trimisă negația prin poștă și, iată, nici pînă astăzi n-am primit nimic, iar frigiderul... e mort. (Niculina Tudorache, Brăila)

Consiliul popular al municipiului Slatina. Analizînd situația prezentată de cetățeanul Floarea Chintescu din Slatina, în legătură cu amenda stabilită de organele financiare, s-au constatat următoarele: Motivația înscrisă în procesul verbal de contravenție nr. 3, din 6 noiembrie 1980, nu corespunde prevederilor legale. Pentru aceasta s-a dispus anularea procesului verbal și, respectiv, a amenzii.

Consiliul popular al municipiului București, Direcția domeniului public. Cele menționate de Gheorghe Achim din București, alea Mozaicului nr. 2, sint conforme cu realitatea. Grupul nr. 3 șantier și I.C.E.D. nu au luat toate măsurile pentru refacerea și întreținerea pavajelor afectate de utilajele de

construcții și mijloacele de transport.

Administrația domeniului public sector 2 a sancționat Grupul nr. 3 șantier și I.C.E.D. De asemenea, s-a intervenit la I.C.A.B. care a executat desfundarea și curățirea gurilor de scurgere a rețelei de canalizare din zonă. N.R. Cum rămîne însă cu starea deplorabilă a pavajelor, cine va plăti refacerea lor, și mai ales, cînd vor arăta ele ca înainte?

În numele unui grup de naviganți ne scrie Ion Ghețu din satul Măriața, sat ce aparține de comuna Belciugatele, județul Ilfov. Ei reclamă faptul că sint nevoiți să parcurgă distanța de 14 km pe jos, pînă la București, unde lucrează, datorită faptului că autogara Pantelimon nu mai trimite autobuze în comuna amintită. Sint unii șoferi care ar fi dispuși să vină, dar numai dacă nu pretindem bilete. Noi ne întrebăm: Cu mașinile cui circulăm oare? Benzina cui o consumăm? Oare autobaza Pantelimon nu este proprietatea statului? Este proprietatea altcuiva? Dacă da, a cui?

Miliția județeană Dimbovița. Din verificările efectuate de organele noastre reiese că aspectele semnalate de Vasilica Dima din Găești s-au confirmat. În parte, S-a făcut cunoscut conducătorului locului de muncă unde cei avizati lucrează, pentru a fi puși în discuția colectivului și a lua împotriva lor măsuri administrative.

N.R. Intrucit cele relatate în scrisoarea tovarășei Vasilica Dima sint destul de grave, așteptăm din partea Cooperativei de consum Găești un răspuns detaliat asupra măsurilor concrete luate în urma cercetărilor.

O situație neplăcută ne aduce la cunoștință și Ilie Teodorescu, tot din București, de data aceasta în legătură cu două garnituri de mobilă. Cităm din scrisoare: „În luna mai 1980 am cumpărat cu plata în rate, o sufragerie „Argeș” (furnizată de Fabrica de mobilă Argeș) și un dormitor „Romanta” (produs de Fabrica din Alexandria). Imediat după instalarea lor am observat că ambele prezintă defecțiuni care le fac aproape inutilizabile. Astfel, usile de la piesele sufrageriei sint supradimensionate, neputîndu-se închide. Toate piesele prezintă rupturi profunde și zgîrțieturi laterale ce nu se pot remedia. La dormitor nu se potrivește diferite subsansamble între ele, cuiele ies în afară, iar vopsseaua este deteriorată”. Fîind inutilizabilă, familia Teodorescu solicită schimbarea cit mai urgentă a celor două garnituri de mobilă.

Panin realizată de
GEORGE CUȘNARENCO

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Costache Barac — București: Tichetele de combustibil pentru cetățeni pe anii 1981—1982 se vor elibera începînd cu data de 1 martie 1981 ● Ana Miloșcan — comuna Șăulia de Cimpie (Mureș): Din cercetarea făcută a reieșit că sint intrunite condițiile prevăzute de legislația în vigoare pentru încadrarea accidentului în categoria celor de muncă ● Ioan Ungur — comuna Lovrin (Timiș): Intrucit dumneavoastră nu v-ați re-luat activitatea cu jumătate din durata normală a programului de lucru, nu puteți beneficia de pensie de invaliditate și nici nu puteți fi revizuit medical ● Constantin Ceapraz — comuna Merenii de Sus (Teleorman): Valoarea autoturismului Trabant Hycomat se achită integral la data livrării. Autoturismele din import nu se acordă gratuit invalizilor și nici cu reducere de preț ● Dănuț Scurtu — Tg. Jiu: Înstrăinarea aparta-

mentului proprietate personală se poate face numai pe baza autorizației eliberate de către comitetul executiv al consiliului popular. Pentru obținerea acesteia trebuie să prezentați actele de proprietate, indicînd și cumpărătorul ● Dumitru Baltag — Mangalia: După ce vă veți rezolva problema mutației stabile în Mangalia, puteți cere la serviciul financiar al consiliului popular orășenesc luarea în evidență și aducerea de la Boțoșani a dosarului mașinii.

MARGA NEDELEA

SOCIAL

R.I.M. — Giurgiu: Lipsesc date: numărul școlii, adresa. Reveniți ● Ioana Stelian — București: Solicitați în recurs să fie fixate zilele și orele între care copilul poate fi vizitat ● Ion Bratu — București: Relatarea fiului nu corespunde cu depozitiile martorilor. Dv. credeți în fiu. Noi — în toți ● Frunțașu Dan — Vilcea: Confuzie: veniturile au rezultat din muncă, nu din concubinaj ● Gheorghiță Valentin — Vilcea: Calea scurtă incumbă riscuri. Drumul fără riscuri e lung. Pînă la urmă înțeleg că nu atît distanțele vă neliniștesc, ci riscurile. Vi le asumăm sau nu? ● Lungan Ioan — București: După 10 ani de șicane și chemări în instanță, dreptul nu mai e drept, ci abuz de drept ● Popescu Magdalena — Bacău: Logica mi se pare ușor birocratizată. Divorțul este o stare mai mult decît un drept ● Ungureanu Enache — București: Interpretarea este corectă: acceptarea succesiunii urma să fie făcută după decesul unchiului și fratelui dv. ● Floarea Petre — București: Acțiunea s-a stins prin moartea reclamantului ● Cornelia Ispas — București: Nu eliberăm duplicate ● Elena Paraschiu — București: În fața instanței bătaia nu mai e ruptă din rai ● Siliste Virgil — Sălaj: La transferul în interesul serviciului acordul persoanei nu este obligatoriu ● Zenghe Ilie — București: E frumos că vă apărați prietenul. Din păcate, cunoașteți numai versiunea lui ● Stroie I., Stroie A. — București: Nu avem nici un motiv să nu credem că ați făcut tot ce a depins de dv. Omiteti două lucruri: Nu v-a obligat nimeni să vă asumați răspunderea. Bani sint ai bătrînilui ● Căuș Simion — Iași: În cazuri mult mai grave decît al dv. divorțul a fost pronunțat. Au fost desfăcute căsătorii după 20 de ani, iar dv., după trei luni, nu. Răbdare. Nu mai aveți de așteptat decît 19 ani și 9 luni.

NICOLAE CRISTACHE

INVATAMINT

Petru Tepeș — comuna Voșlobeni, Harghita: În conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic și ale normelor pentru stabilirea vechimii (stagiului) în învățămînt, aprobate prin ordinul M.E.I. nr. 954/1966, timpul lucrat în aparatul de partid constituie vechime în învățămînt ● Elena Ginsac — Piatra Neamț: Ne pare rău, dar nu vă putem ajuta; adresați-vă la Centrul de librării al județului ● Nicolae Stavriescu — Tirgoviste: După publicarea posturilor didactice vacante pentru transferări, șefia dv. va putea să solicite înscrierea la concurs, la Inspectoratul școlar al județului Dimbovița ● Maria Ionci: București: Transferarea dv. la o unitate școlară din municipiul București se poate face numai prin concurs pe bază de probe scrise, iar în mediul rural prin concurs pe bază de acte ● Müller Gonță — Timișoara: Adresa solicitată este — I.T.B. Dinicu Golescu nr. 1, București, cod 77 111 ● Daniela Mares și Gicu Dumbravă — Craiova: Veți primi răspunsul acasă ● Mircea Mariciuc — Reșița: Dacă aveți argumente concrete în sensul celor afirmate, reveniți cu un nou memoriu.

HORIA PĂTRAȘCU

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

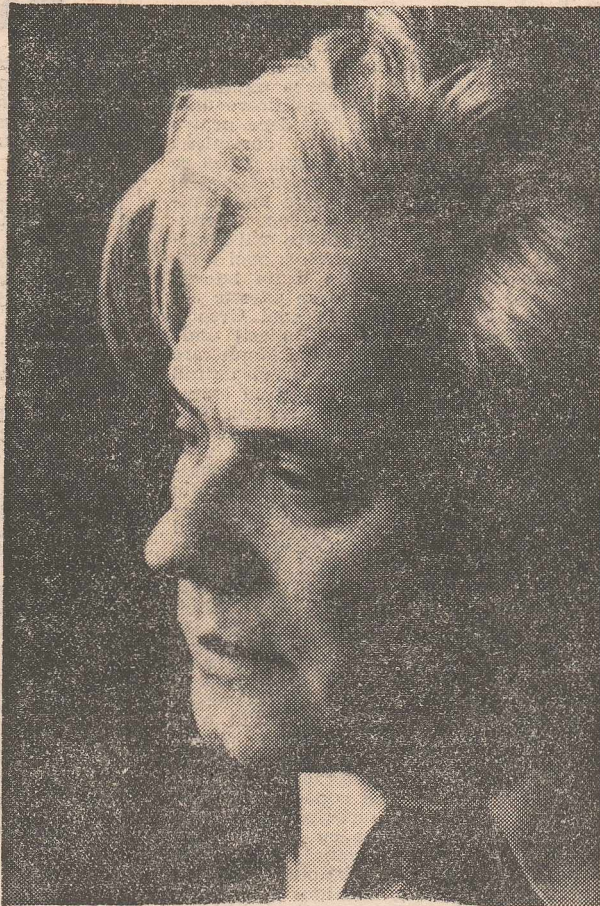
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Cura jul este o formă a demnității“

Vasile Nicolescu s-a născut la 1 noiembrie 1929 în Podenii Vechi — Prahova. În 1953 termină studiile filosofice la București. A fost șeful secției de poezie și critică-literară la Editura pentru literatură, director al Editurii pentru literatură universală. A lucrat în cadrul aparatului C.C. al P.C.R. În prezent este director la Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

Bibliografie: Liturghii negre (1946), Enescu, Suită lirică (1958), Poeme (1953), Parabola focului (1967), Clopotul nins (1971), Secțiunea de aur (1973), Poeme (1974), Starea lirică (1975), Intilnire în oglindă, Lumea diafană (1977), Salonul olandez (1980).

ATELIER
VASILE
NICOLESCU

Fotografie de ION MICLEA

— Vă invit, mai întâi, să risipim o legendă: aceea că ai fi un poet livresc, că hrana scrisului dumneavoastră n-ar fi realitatea ci lumea culturii.

— Credeam că legenda s-a risipit de mult dar faptul că dumneavoastră vreți s-o mai risipim încă o dată nu poate decât să mă bucure. În ceea ce mă privește, eticheta de care vorbim, în accepția comună, nu mi s-a potrivit niciodată. (Deși, în taină, nu mi-ar fi displicut, cu toate consecințele care derivă de aici.) Nici chiar când am scris un poem ca Oedip, prezent în „suita Enescu“. Aveam la îndemână — eram în perioada când pregăteam, mai mult imaginat, un „Dicționar mitologic universal“ — sursele mitologice, sofocleiene și simboliste (Edmond Fleg). Mi-a plăcut atunci să „atac“ motivul într-o viziune mai apropiată de tragismul timpurilor moderne când omul, trestia gânditoare, cum s-a spus, devine hrană pentru crematoriul sau căzuze victimă în lanț a glontelui în ceață. E mai tragică moartea Ifigeniei, ca să luăm alt exemplu, decât crima de neînchipuit a deportărilor naziste? Decît crima minciunilor istoriei și asasinatelor în numele unor idealuri-himeră? Am scris Enescu în 1956 și a apărut în 1958. Așa ceva pare o erezie atunci, mai ales că opera Oedip nu se juca. Moartea lui Enescu mă electrocutase ființial, într-un fel, interdicția operei deopotrivă. Ce mai putea fi livresc în faptul că am reacționat atât de prompt la real scriind cartea respectivă? Cartea intenționa să fie mai degrabă și o meditație asupra destinului culturii noastre încăpută în acea perioadă pe mina unor, eufemistic spus, amatori de muzică de fanfară. Cum ar fi posibil să nu ai, trăind printre cărți, nostalgia livrescului? Cunoașteți probabil parabola crincenă a lui Ray Bradbury (după care Truffaut a făcut un film-mento).

— Riscind să fii și cu catalogul livresc, mărturisesc că nu cunosc decât cartea.

— Ea are un moto cutremurător și este mai mult decât un avertisment: „Fahrenheit 451, temperatura la care se aprinde o carte și se mistuie“. Cu această sugestie și groaza cutremurului din 1977 — analogie plauzibilă poetică — am scris poemul Seisme, un avertisment împotriva celor care urăsc cartea sau cartea umanismului și adevărilor acestei lumi, împotriva alienărilor sau doctrinelor închise, mortificate, incapabile de a sesiza primele reflexe care amenință spiritul și dimensiunile răului. Mai poate fi livresc un asemenea reflex la neliniștea lumii? Așa că oricum ne-am răsuci imaginația, ne întoarcem tot la nevoia supremă a cărții.

— Dar cartea este ea însăși un sublimat al realului, al existenței.

— Bineînțeles! Cine a investigat mai eficient realul decât cei care s-au contopit și confruntat cu marea înțelepciune a lumii, cu doctrinele, sistemele de gândire, ipotezele înaintașilor sau chiar ale contemporanilor? Mutînd discuția în abstract așa spune că un poet, cu cit este mai instruit, cu cit este mai avertizat asupra istoriei, filozofiei sau diferitelor arte, cu

atît demersul său sună mai adevărat și are acuitatea realului. Sintagma „cunoașterea vieții“ trebuie înțeleasă spre binele creației, într-o viziune mult mai complexă. Prejudecata livrescului, alta decât la Montaigne care a lansat în cu totul alt sens termenul, maschează o primejdioasă absență de intelectualitate, de curiozitate, o deghizată fugă din fata realului însuși și a cunoașterii. Ignarul fabulos înecat în sevele realului îmi repungna ca și spiritul strepezit, compus din citate ca piesele unui puzzle.

— Ce este cultura pentru dumneavoastră?

— Înainte de toate este o altitudine din zenitul căreia poți îmbrățișa simultan cu privirea toate orizonturile existenței și ale spiritului. Înțelegea ca succesiune de trepte ascensionale, de stadii și stări ale spiritului (pentru a nu mai repeta cunoscutul paradox după care cultura înseamnă ceea ce rămîne după ce ai uitat tot ce ai citit) înțelegea deci ca o formă neîntreruptă de acumulări convergente ale actului de creație (științifică, literară, artistică), cultura, în stadiile avansate ale umanității, devine o necesitate supremă, o necesitate de ordinul aerului și hranei. Cred cu toată ființa în puterea modelatoare a culturii. Mitul tebanului Amphion sau al Meșterului Manole — cu echivalente în mai toate mitos-urile lumii: incase, hinduse, africane, tibetane, maore — legat simbolic de puterea transfiguratoare a cîntecului sau sacrificiului, sînt foarte grăitoare. Dacă nu acceptăm ipoteza psiho-poetică, de un animism fermecător, a flămândului Maeterlinck privind inteligența florilor, e obligatoriu însă să dăm crezare concluziilor unor experiențe privind influența binefăcătoare a muzicii asupra plantelor. Or, dacă și plantele, biete pilpirii vegetale în întunericul verde sau roz al unui calicului sau petiol, sînt receptacole de frumusețe, cum să nu crezi că armonia pithagoreică a Flautului fermecat de Mozart, Lacrimosa din Requiemul aceluiași, cvartetele sau sonatele lui Beethoven, viorile lui Valdi, Bach sau Enescu nu ne pot mîntui de uritul singurătății cosmice, de conștiința limitelor, de impulsurile care ne smulg creionul din mînă și amenință să ni-l facă stilet ucigaș împotriva aproapelui. Vorbind despre Bach într-un aforism de neuitat și demn de a fi imprimat pe peretii unor seminii care mai conservă reflexele cavernei, Blaga spunea că marele creator era un vrăjitor din negura vremurilor care avea obiceiul să transforme oamenii din animale în catedrale. Cum vedeți, muzica e un pretext sublim de a vorbi mai mult despre cultură și vocația ei.

— Cultura însă nu înseamnă numai acumulare de multe cunoștințe.

— Cultura nu trebuie confundată cu beția informațională. Faptul că știi în amănunt componentele revoltei husite, tehnica Mandalei sau exercițiile extazului samanice, faptul că te pricepi la tarot sau bridge sau dezlegi ecuații imposibile, că ai reprezentări exacte despre cultura

Chimă sau Parasca-Nasca, că distingi fonetica reuchliniană de cea erasmică, sau știi tot ce se poate ști despre particula neutrino sau relațiile de indeterminare ale lui Heisenberg, încă nu înseamnă cultură. Este în cel mai fericit caz o cultură strict informațională, computerizată. Nu mi se pare cult excursionistul febril care, descoperind instrumente medievale de tortură într-un muzeu occidental sau atingînd o cărămidă sumeriană bifează fericit: văzut. Ce să mai spun de cultura unui erudit care contemplînd-o pe Venera „ciuntă“ (Arghezi) la Luvru își punea întrebarea dacă întîlnind-o în carne și oase pe Calea Victoriei și-ar fi întors măcar capul după ea? Ce ziceți de acest delî aruncat marmurei? Sînt ereziile ale unei cecități funciare, greu de vindecate.

Asimilare solară la scara umanului, conștinse selective și sensibilă a informației, trăire intens subiectivă a acesteia, cultura înseamnă și altitudine, stare morală care se cristalizează în funcție de viziunea și concepția filozofică integratoare de care dispunem și cu care aplicăm grila axiologică. Filozofia umanismului revoluționar a partidului nostru oferă generoase perspective de formare și dezvoltare complexă a personalității. Cultura mai este și acel liant misterios al ființei noastre lăuntrice, acea forță inefabilă care ne face invincibili în fața haosului sau neprevăzutului. În sensul acesta vorbeam de cultură și ca altitudine.

— Ea poate fi și un mijloc de investi-gare a realității.

— Cultura este un instrument de foarte mare finete în explorarea și aprofundarea realului, fie el psihologic, social, material etc. Mă gîndesc la Balzac, Thomas Mann, Călinescu, Camus, romancierii la care pot prevala, de la caz la caz, acuități psiho-economice, muzicale, vizionare-contemplative sau filozofice. Meditația și elementul caracteriologic capătă prin sensibilitatea culturală uriașă a autorilor și profunzime și autenticitate.

— Ați stat în preajma unor mari cărturari de-ai noștri. Ce-ați învățat de la ei?

— Privilegiu rarissim, am stat în preajma lui G. Călinescu. Ca să scriu despre Călinescu mi-ar trebui condeiul lui scriind despre Pârvan, al lui Papini din „un om sfîrșit“ vorbind despre marii poeți, al lui Carlyle despre Dante sau al lui Emerson despre Platon. Neavînd și nici măcar năzuind să am vreunul din aceste condeie îmi exprim simplu doar nescăta admirație pentru geniul lui intelectual și patriotic, constructor de colonne uriașe ale spiritualității românești. Spectacolul dat de unii detractori în jurul personalității și creației călinesciene nu m-a întristat mai mult decât „lepădările“ zgomotoase ale unor foști discipoli avizi de a ronțai laurii maestrului în primul rînd prin sacrificarea modelului. Inimitabil în toate, Călinescu sugera nevoia unui stil intel-

(Continuare în pagina 17)

GEORGE ARION ■

Cuget, deci exist

Idealuri

Ne-am întrebat vreodată asupra mî-cuții, în care cărțile de literatură și filozofie creează tînarului idealuri sau, mai precis, educă tînarul pentru anumite idealuri? Marii scriitori s-au întrebat. Educația prin cărți a constituit tema a două mari romane ale literaturii universale: Don Quijote al lui Cervantes și Doamna Bovary al lui Flaubert. Fundamental, modul de a fi al celor doi eroi s-a format prin intensă lectură. Don Quijote devorează cărți cu aventuri cavalești, iar Emma cărți cu iubiri romantice. Aruncați în viață, protagoniștii se găsesc deodată în violență contradicție cu cerințele ei. E aici intuiția unor mari artiști că astfel de idealuri livresci, făurite în spațiul închis al lecturii, pînă la care nu răzbate ecoul lumii adevărate sînt, oricît de frumoase ar fi, catastrofale pentru individ. De proporții asemănător de neliniștitoare e pusă problema la Camil Petrescu. Eroii săi, ca și autorul, sînt oameni educați prin cărți, după idealuri livresci. Intransigența tăioasă, tăria de a nu face compromisuri, nostalgia femeii ideale, autoanaliza aproape dureroasă, iată cîteva caracteristici ale eroilor camilpetrescieni care-i fac să fie nesiguri, stînjeșiți în larma vieții. Aici, ca și la Cervantes și Flaubert, se petrece un caz interesant. Ca oamenii ai unor idealuri, scriitorii de mai sus fac din personajele lor autentice personalități, adevărate monumente către care să se îndrepte fascinația cititorului. Dar intuiția artistică, experiența de viață le spun că astfel de oameni modelați după idealuri livresci sînt incapabili să trăiască, nu sînt deci reali. Camil Petrescu are, în acest sens, o metaforă excepțională cînd spune despre Lădima că era asemenea acelor insecte născute cu picioarele prea lungi ca să se poată adapta mersului pe pămînt. Chiar un mare poet ca Eminescu a putut să scrie: „nu e carte să înveți / ca viața să aibă preț“, luînd deci partea vieții împotriva cărții, în modelarea idealurilor de viață. A. Huxley considera idealurile din cărți periculoase și dintr-un alt motiv: „Adevărul pur e nefiresc, e o abstracție fără corespondent în lumea reală. În natură întîlnești permanent o mulțime de impurități amestecate cu adevărul esențial. Arta emoționează tocmai fiindcă respinge impuritățile vieții adevărate. Nimeni nu sughește, nimănui nu-i miroase gura, nimeni nu-i obosit, plictisit, nimeni nu-și amintește bruse de facturi neachitate sau de scrisori de afaceri rămase fără răspuns ca să interrupă astfel clipele de mare fericire“. Alături de cărți, o altă sursă a idealului este filozofia pe dimensiunea ei de înțelepciune, acea filozofie care-și propune să răspundă la întrebarea: cum să acționezi, ce drum să-mi aleg în viață. Camus se alia polemic acestei dimensiuni a filozofiei spunînd că singura problemă a filozofiei e sinuciderea, afirmație care trebuie înțeleasă în sensul că singura mare problemă este problema: cum să acționezi. Dar și aici,

— așa cum demonstrează istoria gîndirii, ne putem întîlni cu idealuri livresci, incompatibile cu viața adevărată. E vorba mai ales de acele idealuri propuse prin care se face abstracție de social, de luptă pentru transformarea lui. Pentru stoici, liniștea sufletească se naște din abstragere și Sfîntu Augustin propune un ideal livresc condamînd astfel viața: „În spațiu, obiectele ne tentează dorințele, timpul ne fură ceea ce iubim și ne lasă în suflet o tulburare de fantome vagi, care-l excită și-l aruncă în toate părțile. Atunci el devine neliniștit și în van căută să posede ceea ce de fapt îl posedă“. Unde se găsește dreapta cumpănire între idealurile formate prin cărți și idealurile formate prin viață? Marxismul a dat unul dintre cele mai profunde răspunsuri: idealul de viață al individului se făurește în lupta pentru transpunerea în viață a idealurilor din cărți.

ION CRISTOIU ■

Starea de veghe asupra monumentelor

Atestate ale ființei noastre istorice

Iubindu-ne țara, iubind istoria ei este firesc să ne respectăm monumentele care ne reprezintă printre civilizațiile lumii. N-am ridicat de-a lungul vremurilor monumente impunătoare, monumente care să zdrobească prin grandoare, care să umilească, să înfricoșeze: istoria noastră nu se leagă de cuceriri și agresiuni, ci de instinct de apărare, de curaj în protejarea ființei noastre naționale, de eroism în luptele de neafirmare, de iluminare prin cultură și artă. Din acest punct de vedere țara întreagă este un monument. Străbătând drumurile ei întinim nenumărate mărturii ale trecutului nostru, unele aflate în atenția specialiștilor, altele rămase deocamdată în afara interesului lor, dar pretutindeni pământul acesta ivese semnele unei istorii mai mult sau mai puțin îndepărtate pe care nu avem dreptul să le uităm. Despre această nevoie de a păstra și de a restaura tot ceea ce se leagă fundamental de ființa noastră istorică, desore modul în care trebuie să acționăm, în perspectivă imediată, pentru salvarea unor monumente de la prăbușire și dezinteres, am stat de vorbă cu profesorul VASILE DRĂGUT, rectorul Institutului de Arte Plastice din București, om de elevată tinută intelectuală, specialist renumit în activitatea de cercetare, de conservare și de restaurare a patrimoniului nostru cultural și artistic.

— Monumentele istorice, mărturiile trecerii noastre prin vremuri, trebuie să intre în circuitul societății contemporane cu o destinație precisă, cu o funcționalitate meticuloasă antecalculată. Un monument istoric nu poate fi pus în valoare dacă rămâne în afara circuitului firesc al lucrurilor, în afara drumurilor oamenilor, în afara interesului lor spiritual. Ele trebuie puternic ancorate în prezent, ele trebuie să devină puncte de atracție și de meditație, locuri de popas și de interes turistic, într-o „industrie” atent diversificată a organizării și petrecerii timpului liber: ele pot deveni sedii ale unor unități productive specifice care să nu trădeze pînă la negare caracterul unei clădiri sau al unui ansamblu arhitectonic, ci să completeze farmecul lor uneori inefabil. Nu ne-am gândit niciodată să transformăm activitatea de restaurare într-o rețetă rece în trecut. Considerăm că trebuie să asigurăm monumentelor o limpede și firească existență dinspre trecut spre viitor, o reincadrare a elementelor trecutului nostru în societatea modernă, care implică alte existențe. Astfel, sînt nenumărate castele sau conace care pot fi restituite interesului public prin transformarea lor în muzee combinate cu hanuri și locuri de popas agreabile, cu tot confortul modern care să reprezinte o experiență inedită pentru generațiile de azi, într-un peisaj istoric încărcat de semnificații multiole pentru biografia noastră comună. Castele precum cele de la Sînpaul (jud. Mureș), de la Ineu (jud. Arad), sau conace ca acelea de la Budești (jud. Giurgiu), Maia (jud. Ialomița) Cotofeni, Neogiesi (jud. Dolj), cu o reală valoare istorică, pot deveni baze hoteliere extrem de căutate de turiști. Ca să nu mai vorbim despre hanurile, construite de cele mai multe ori în zone turburătoare ca peisaj și ca interes turistic, prin locuri de trecere și de întâlnire dintre oameni aparținând altor arii geografice și care pot fi restituite, prin restaurare, industriei noastre hoteliere. (În acest sens e demn de reținut, de pildă, Hanul de la Rușinoasa, aflat la câteva sute de metri de

castelul lui Alexandru Ioan Cuza, și care ar putea redeveni cu adevărat han, precum cel al Ancutei sau al lui Manuc, printr-o investiție deloc costisitoare.) Să ne amintim că sînt țări în Europa care și-au îmbogățit rețeaua de restaurante și de hoteluri prin restaurarea vechilor castele și hanuri devenite puncte de mare atracție pentru turiști.

Ca să vă dați seama cât de bogate sînt drumurile noastre în asemenea puncte de atracție, să luăm spre exemplificare unul din circuitele mai puțin populare pentru zilele noastre de simțată și duminică: itinerarul spre Oltenia. Primul popas se poate face în comuna Popești-Leordeni unde se află patru monumente interesante din secolele 17 și 18, mai departe citeva bălți care pot fi valorificate mai inspirat din punct de vedere turistic, apoi Lunca Călnăului și, printr-un drum lateral, se ajunge la Heresti unde se găsește conacul lui Udriste Năsturel, apoi Greaca, zonă viticolă și de pește. Budești unde există două conace ale familiei Manu care pot fi restaurate împreună cu dispărutul lor parc de liliac, și în general cu amintirea revoluționarilor de la 1848; urmează localitatea Neogiesi, cu o mănăstire rămasă de la Matei Basarab și cu ultimele ruine ale casei domnești — admirabil exemplar de arhitectură civilă din secolul 16 (care poate fi restaurat cu spații de recepție), avanpost față de capul de pod al turcilor de la Oltenița; de la Budești drumul nostru poate trece prin Popești cu amintirea lui Vodă Antonie de la Popești, prin Tinșanu unde întinim ruinele fostei mănăstiri a lui Radu cel Frumos, apoi prin Cernica, cu marele său ansamblu arhitectonic, prin Pantelimon, cu a sa veche așezare pe malul lacului, și apoi la București. După un asemenea drum putem spune că am petrecut o zi minunată, plină de semnificații pentru propria noastră biografie, o zi încărcată de evenimente unde la tot pasul am putea întîlni, prin vechile conace și hanuri, unități comerciale și turistice cu specific local care să exploateze cu interes și cu imaginație vechea arhitectură românească. Și acesta e numai un exemplu. Pentru că Bucureștii sînt punct terminus pentru nenumărate drumuri flancate de monumente care își pot regăsi valoarea printr-o restaurare programată și printr-o ancorare a monumentelor în cel mai strict prezent.

În ce privește cadrele didactice și studenții Institutului de Arte Plastice, încercăm să ne facem datoria la cea mai înaltă cotă de exigență, avînd în vedere că pregătăm specialiști în restaurări de artă monumentală, sculptură, pictură de sevalet, hirtie și textile. De aceea, în institut a fost înființat un „studio”-atelier de proiectare și restaurare în cadrul căruia avem deja citeva realizări: salvarea monumentelor de pe Valea Oltului, beneficiar fiind Trustul de construcții hidrotehnice. Tot aici se fac proiecte pentru asanarea centrului istoric al orașului Drobeta-Turnu Severin și, de curînd, Consiliul Culturii și Educației Socialiste ne-a comandat restaurarea frescelor de la Curtea de Argeș, de la Voroneț și de la Strei-Singorghiu. Toate aceste lucrări le executăm în cadrul programului nostru de integrare a învățămîntului cu producția. În acest scop, am adus în institut pe cei mai buni restauratori de monumente care se ocupă de pregătirea studenților.

ADRIAN DOHOTARU

O expoziție de caricatură social-politică

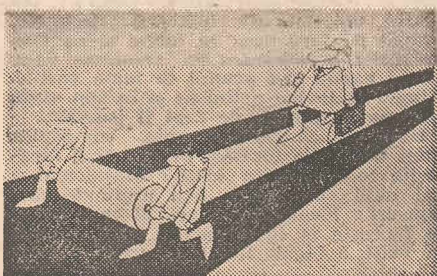
Teatrul Foarte Mic continuă o frumoasă inițiativă, pusă aici în practică încă de la înființarea lui, de a găzdui în holul teatrului diferite expoziții de afișe, de pictură, scenografie etc. Astăzi, această inițiativă a căpătat rangul unei tradiții laudabile pe care conducerea teatrului o onorează cu toată responsabilitatea, dar și cu destule eforturi. Să nu uităm primele expoziții găzduite aici care s-au axat pe o tematică bine conturată, legată de viața teatrală. Să ne reamintim astfel de expoziția cu afișele de teatru, sau de aceea despre teatrul politic în lume (afișe, pliante, reviste, fotografii etc.) expoziții tematice ce subliniază încă o dată mesajul angajat pe care îl propune colectivul acestui teatru.

Din seria acestor acțiuni prima Expoziție de caricatură social-politică din București, dar și din țară, organizată în colaborare cu Oficiul de expoziții, face o elocventă demonstrație de ceea ce poate să însemne arta cu mesaj politic, educa-

tiv. În expoziție au fost selecționate caricaturi axate pe ilustrarea citorva probleme social-politice ce se află în atenția omenirii, ca de exemplu: dezarmarea (admirabile lucrările semnate de Cristian Popescu Ialomița, Ion Barbu, Sorin Postolache, Cristian Mihăilescu), importanța rezolvării pașnice, pe calea tratativelor a problemelor politice (Nicolaie Ioniță, Horațiu Mălae, Octavian Bour, Cristian Popescu), poluarea, lupta pentru supraviețuire, criza de energie, munca, linguseala, prostia etc. (Pinzaru PIM, Rudi Schmueckle, Anton Dragoș, Ștefan Alexandrescu). Desigur, cu toată exigența celor ce au pregătit expoziția s-au mai strecurat și citeva lucrări mai slabe, ce fac notă discordantă față de restul lucrărilor expuse aici, atacînd neinspirat probleme mărunte, explicîndu-le excesiv. O caricatură cu prea multe lămuriri scrise la subsolul ei nu aduce nici un serviciu mesajului conținut în ea, căci, trebuie să recunoaștem, o caricatură se prezintă prin însăși conținutul de idei cuprinse în desen. Așa încît, ne întrebăm de exemplu, cum de a fost „aprobată favorabil” și cererea lui Traian Furnea?! Dar, în ansamblu, expoziția de la Teatrul Foarte Mic se reține ca un act de cultură valoros.

CORNELIA BARBU

În numărul trecut al revistei noastre, în articolul „Centenarul Enescu la televiziune”, numele muzicologului Romeo Drăghici a fost transcris greșit. Facem aici cuvenită îndreptare.

Aproponturi

Un palmares mamut

...Citesc în revista „Cinema” lista premiilor acordate de Asociația cineaștilor pe anul 1979 și (om cu gustul arhivei) mă grăbesc s-o rescriu pentru cei ce n-o cunosc încă.

Au primit premii: Ion Cosma, Gheorghe Vitanidis, Manole Marcus, Șerban Creangă, Ion Băieșu, Călin Ghibu, Vasile Vivi Drăgan, Catrinel (dar) Dumitrescu, Gheorghe Cozorici, Ion Dichiseanu, Nicolae Edulescu, Ștefan Antonescu, Ileana Oroveanu, Richard Oschanitzky, (post mortem), Nicolae Mărgineanu, Andrei Papp, Iolanda Mintulescu, Florian Potra, Elena Albu, Remus Mărgineanu, Alexandru Marian, Ion Bostan, Al. Drăgulescu, Constantin Vaeni, Dinu Cocea, Ilie Sterian, Mirel Ilieșu, Boris Ciobanu, Doru Cheșu, Paul Cojocaru, Pantelie Tuțuleasa, Cornel Diaconu, Doru Segal, Aurel Tripou, Nichita Stănescu, Mircea Sintimbreanu, Ion Popescu Gogo, Sabin Bălașa, Bob Călinescu, Horia Ștefănescu, Nell Cobar, Szilagy Zoltan, Adrian Istrățescu, Constantin Chelba, Aristide Buhoiu, Cornel Cristian, Ștefan Anastasiu, Mihai Bucur, Mircea Gherghinescu, Nicolae Holban, Frida Labancz, Paul Mateescu, Aurel Miheles, Ion Moscu, Paul Orza, Popescu Pitt, Zinca Spincescu și Ion Visu (61 de nume, dacă am numărat bine).

Cei 61 și-au disputat: Marele premiu, Premiul pentru regie, premiul special al juriului, premiul pentru scenariu, premiul pentru imagine, premiul pentru interpretarea feminină, premiul pentru interpretare masculină, premiul pen-

tru costume, premiul pentru muzică, premiul pentru coloana sonoră, premiul opera prima, premiul pentru montaj, premiul de critică... cinematografică, diploma de onoare (de trei ori), toate acestea pentru filme de lung metraj și Marele premiu, premiul pentru film documentar, premiul pentru scurt metraj cu actori, premiul pentru film de artă, premiul pentru film științific, premiul pentru reportaj, premiul pentru imagine, premiul pentru scenariu, premiul pentru film de animație, premiul pentru plastica de animație, premiul pentru animație, premiul opera prima, premiul special al juriului și premiul special (17 bucați!) pentru filme de scurt metraj.

Ca iubitor de film mă bucur, fi-rește, de acest palmares-mamut dar în naivitatea mea ajung să-mi spun că poate n-am înțeles eu bine. Să fie o listă a spectatorilor de film din fericitul an 1979? Să fie un fragment din cartea de telefon a Bucureștilor? Să fi avut eu în față distribuția unui nou serial românesc, dintre acelea care ne bucură nouă serile de simțată?

Și totuși... acestor generoase premii acordate cu atita promptitudine (oremi din 1979 anunțate doar în 1981) s-ar zice că li se puteau adăuga (logic) și altele, a căror absență n-o înțeleg. Unde e premiul pentru cel mai frumos titlu de film, premiul pentru cel mai ingenios generic, premiul pentru cel mai teafăr cascadeur, premiul pentru cel mai reușit figurant și — sacrilegiu! — unde e acea opera prima în stare să încununeze evoluția vreunui cal din filmele istorice, premiul pentru cel mai sugestiv pom filmat etc., etc., etc.

Se pare că vinovatul sînt numai eu (să fie oare vorba de stuporea încercată năvăzîndu-mă laureat deși am vizionat cel puțin 3 din producțiile 1979?) eu, fost criticor de cinema care nu realizez la ce desăvîrșire au ajuns creațiile caselor noastre de film atit de ingenios botezate Unu, Trei, Patru și Cinci...

GHEORGHE TOMOZEI

Merită să încerci!

Teatrul „Al. Davila” din Pitești ne invită la o inedită întâlnire cu opera lui Cervantes: „Propunerea scenică pe motive din Don Quijote”. Merită să încerci! Semnată de actorul Ovidiu Moldovan — debutant astfel în dramaturgie — este o temerară tentativă de a pătrunde în universul uneia din cele mai fascinante cărți din literatura universală. Încercarea în bună parte izbutită și care — fără să ne înfățișeze întreaga complexitate a celebrului erou — ne dezvăluie totuși citeva din trăsăturile personalității sale. Pe scenă se derulează citeva din binecunoscutele episoade ale romanului — plecarea lui Don Quijote și Sancho Panza în lumea largă în căutarea de aventuri cit mai palpitate, lupta iscusitului cavaler cu morile de vînt, eliberarea de către acesta a unor robi etc. Serventele spectacolului se succed într-o creștere gradată astfel încît rezolvarea din final a conflictului să aibă o motivare logică, plauzibilă. Ca și în cartea care i-a inspirat tînărului dramaturg scenariul — deseori plin de vervă și umor, dar și plin de gravitate — peripețiile eroului sînt provocate nu de rătăcirile unei minți bolnave ci de o conștiință lucidă care își creează tot felul de obstacole pentru a le depăși și a oferi un model de

urmat. Din biblioteca sa care adăpostea numai bucoavne ce preamăreau isprăvile cavalerilor rătăcitori Don Quijote descinde în virtutea existenței rivnind s-o domine cu ajutorul experienței sale ilivrești. În aparență, eroul iese înfrînt din confruntarea cu o realitate al cărei mecanism nu-l poate sesiza și stăpîni. Autorul „propunerii scenice” a intuit însă bine cînd ne-a oferit o lectură a textului din care, pînă la urmă, Don Quijote apare prezentat ca un biruitor, impunînd celorlalți din preajma sa un stil de viață demn și eroic.

În decorul inspirat și funcțional realizat de Irina Georgescu au evoluat bine și uneori foarte bine Valeriu Buciu (Sancho), Eugen Ungureanu (Don Quijote), Julieta Weigel (Chelăreasa), Mioara Iatan Scarlat (Nepoata), Marin Alexandrescu (Licențiatul), Radu Coriolan (bărbierul). Regizorul Dorin Moldovan — probabil și datorită experienței sale din cinematografie — a imprimat spectacolului mult dinamism și tensiune, astfel încît ceea ce se petrece pe scenă menține toț timpul trează atenția publicului. Credem că pentru cariera tînărului regizor ca și pentru colectivul teatrului A. Davila, reprezentăția cu Merită să încerci! se reține ca o frumoasă reușită.

ION NEAGU

Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire...

ADORMITELE: nume dat dediteilor, pentru că florile acestei plante se închid la apusul soarelui, pârind ca și când ar adormi.

Inventivitatea și gingașia puse în derivarea acestui cuvânt mi se par a fi cu totul deosebite. Cuvânt tipic din categoria celor ce răsplătesc efortul de a cotrobâi prin dicționare. Căci altundeva, bunăoară la vreunul dintre scriitorii noștri, cuvântul adormite nu e de găsit.

A ADUMBRI. Județul n-are păduri care să-l adumbrească. Copaciul sub care se adumbrise era măret. Sens figurat: a se așeza la adăpost, a se da de-o parte: O eroi, care-n trecut de măriri vă adumbriseți, Ați ajuns acum de modă, de vă scot din letopiseși!

adumbrire, adumbrit, adumbritor. Băiatul rămase adumbrit într-un cring verde. Apă adumbrită de dealuri. Adumbrit de gânduri.

AFION = opium. Atita era de strasnio (Racoviță Vodă), că minca afion dimineața și la vreme de chindii bea pelin cu ulciorul. Macul, din care se extrage afionul: Frunză verde de-afion.

AFUND. Adverb, arată o stare la fund, dar mai ales o mișcare spre fund, a (se) da afund = a (se) cufunda. Leșițele speriate se da afund și se ascundeau în stuf și în papura de pe mal (Odobescu). Banul te bagă afund, banul te scoate din unde. Expresia: trage afund: Volbura îl trage afund.

Cu timpul afund devine sinonim cu adine: El cu armașul său pătrunsesse afund printre dușmani.

Folosit și ca substantiv: Norul trece și dispore în afundul cerului (Alecsandri). El a venit / Dintr-un afund de răsărit (Coșbuc). Mai des folosit a fost verbul derivat: a afunda: M-a făcut mama bătat, Să scot fetele din iad. Nu știu scoate-le-oi, Ori mai tare afunda-le-oi sau Mere nora la finlină, Cu cămașa soacrii-n mină, Și-o afundă-odată în baftă. Și o țipă peste poartă: „Na-o soacră, că-i curată!” Sărind pe-al său cal, în văzduh s-au afundat (Alecsandri). Ajuns acasă mă afundai în cugetări (Negruzzi).

Va trebui deosebit cu grijă de a (se) cufunda care înseamnă a dispărea sub unde, fără a se preciza cât de departe. În a (se) afunda această precizare se face: „pină la fund, pină la capăt, cit se poate de departe”, deci. Derivatul afundiș are șanse bune de a intra în atenția poetilor: Măsurai afundișul codrilor gândindu-mă la tine (Delavrancea).

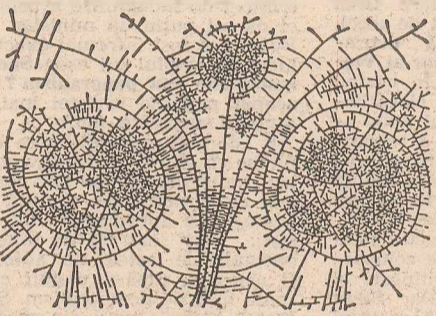
AGARICI: ciupercă de copaci, agaricus quercinus. Nu e rău să știm și ce înseamnă propriu-zis acest cuvânt.

A AGERI: „a face ager”. „Ne ascute mîntea, ne agerește duhul” (Mumulean). Mi s-a agerit ochiul de cind sint vinător. Un cuvânt util, ușor de reținut datorită lui ager. Cu ani în urmă, neștiind de acest verb, dar simțindu-i nevoia, am zis i-a sporit acuitatea spiritului, azi așa zice i-a agerit spiritul.

A AGIMBA. Cuvîntul latinesc gamba, cunoscut în mai toate limbile romanice, în română s-a păstrat numai dialectal în acest verb derivat de la substantivul care s-a pierdut: a agimba = a umbla pe jos pe urmele cuiva, a-l prinde: De l-aș putea agimba pe cel ce mi-a furat oia. Agimbat-ai pe cutare? În Moldova se zice și numai a gimba cu sensul „a apuca, a prinde, a pune mina”, amintindu-ne, ca evoluție semantică, a înțelesului, cuvîntul francez talonner derivat de la talon („călcîi”) și care ajunge să însemne „a urmări îndeaproape”. Mai are și sensul de „a călca” în unele formule imprecative: agimba-te-ar să te agimbe. Acest sens explică semnificația derivatei agimbală — epilepsie și agimbat „călcat de rele, ajuns de nenorociri, nenorocit”. Cuvînt foneticeste expresiv.

ION COJA ■

P.S. La redacție se află depusă, de mai multă vreme, o lucrare deosebit de interesantă despre originea ceangăilor din Moldova. Cum autorul ei, profesor Dumitru Mărtinaș, nu ne-a lăsat și adresa sa, îl rugăm pe această cale să ne-o comunice.

„Curajul este o formă a demnității”

(Urmare din pagina 15)

tual pasionat, exprimarea unei atitudini proprii față de actul sau evenimentele de cultură, participarea euforică, eliadescă aproape, la întemeierea umanismului societății românești postbelice. Călinescu venea el însuși spre noi, nu era tras de minecă și nu cultiva expectativa sau circumstanța favorabilă. Gest de la care, civic, se poate învăța mult și temeinic. Dați-mi voie să parafrazez un pasaj călinescian foarte cunoscut: „ape vor seca... structuralisme, semiotici, fenomenologii și altele altele chei analitice ne vor zăngăni în urechi dar sufletul lui cu siluetă de soim al țăriiilor va arde mereu lângă Luceafăr dăinuind adoma crinilor stelari și acestui cer răsfrint peste Carpați”. Cam exaltat, nu?

— Dumneavoastră ați spus-o.
— A te identifica cu idealul călinescian de umanitate, a aspira spre lumea vjeliilor lui Iulian și e o piatră de încercare pentru partea cea mai bună a lucidității noastre critice.

— Prin ce credeți că se deosebeste cărturarul acestei epoci de cel al unor perioade anterioare?

— În această privință nu cred că trebuie operată o distincție radicală. Cărturarul adevărat al acestei epoci seamănă enorm cu cărturarul adevărat al unor epoci anterioare. Este adevărat, cel de astăzi, mai puțin poate enciclopedist și mai mult poate specialist într-un domeniu sau altul are de înfruntat informația gigantică a timpului nostru. Iar informațiile înseamnă pentru un cărturar și spor de tensiune interioară, invitație la participare și trăire directă a istoriei. Deosebirea, atita cită apare, se exprimă în planul condiției cărturarului de astăzi, supus unei solicitări mai ample, cu un ethos profesional mai dinamic, derivat din conștiința implicării și responsabilității sale. Vizez la un moment al istoriei — și nu mi se pare o utopie deșartă — cind umanitatea însăși va fi, dincolo de diversitatea infinită a preocupărilor și gustului de absolut, o sumă de cărturari.

— Cum credeți că se poate împăca dorința de a rămâne în mirajul unei biblioteci cu chemarea existenței?

— Avem un exemplu nepieritor — Eminescu, poet care a împăcat într-un stil „nepereche” perfect cele două chemări. Elementele de gramatică sanscrită sau încercările de a transpune în românește estetica transcendențială kantiană nu pot fi înțelese și explicate fără mirajul bibliotecii. Dar acest miraj s-a armonizat

perfect și cu participarea poetului la real. Dovadă publicistica uriașă, febrilă și agitată de un temperament și o gândire neobisnuite. Eminescu manifesta un fel de furie sacră a cititului, a cunoașterii, ceea ce să recunoaștem, depășeste cu ani lumină vocația pluri-sportivă a unora dintre confrății noștri atrași neferosimil de voluptatea unor interminabile gilcevi și exerciții cu floarea otrăvită, profesionalizată de timpuriu și confundind chemarea existenței cu un bal mascat al vendetei.

— În ce măsură poezia dumneavoastră este contemporană cu epoca noastră?

— Depinde de maniera în care săvârșiți lectura. Ca autor însă e mai greu să stabilești această proporție. Oricît te-ai dedubla. Sint cărți în care mă simt foarte contemporan cu epoca noastră. În altele (Salonul olandez) am încercat să fiu contemporan cu mai multe epoci deodată. Am scris și unele poeme care, cel puțin ca intenție, sper să fie contemporane și cu viitorul, un viitor în care omenirea, sint convins, va depăși convențiile demagogice ale minciunii și utopiei nu mai puțin tragice care au mutilat, umilit și amenințat mai mult ca oricind în istorie ființa morală a umanității.

— Ați avut mereu tot felul de responsabilități. Cum ați reușit să vă găsiți timp și pentru scris?

— N-am scris niciodată, nici măcar un vers în perimetrul clădirilor unde am lucrat sau lucrez. De multe ori scriu în gînd ziua și transcriu seara sau noaptea în liniștea camerei mele. Mă inhibă și mă intimidă enorm condiția orgolios tenace a colegului de vise care se scoală de dimineață și se apucă în tihnă de scris obligînd solia de taină a poemului să intre în cameră odată cu ceaiul. Rareori, foarte rar, sub presiunea unei muzici lăuntrice dimineața, intrerup pentru câteva minute drumul și transcriu stînd pe o bancă, în marginea Herăstrăului, o frîntură de vers sau schița unui poem, mobilizat de iluzia că îl voi desăvîrși cîndva. Restul, duminică. Dar duminică resimt amplificate discontinuitățile și scriu adesea fără bucurie. Mă consolez traducînd din poezi care îmi sint foarte dragi sau continui meditațiile în jurul citorva pictori pe care îi suspectez de a-mi fi furat sufletul într-o existență anterioară: Turner, Monet ș.a.

— Care sint criteriile după care vă ghidați în munca desfășurată acum?

— Ați citit mă ajută imaginația și experiența încerc să-mi cultiv continuu, într-o stare de urgență existențială, ideea

Dorul unor vremuri eroice

Concertele extraordinare susținute de Alexandru Mica — al doilea, dedicat cîntecelor țărănești și cîntecelor lăutărești de țară (1877—1944) — au calitatea de a fi rod al unei nobile pasiuni în căutarea „inimii cîntătoare” a poporului. Cîntările acestui într-adevăr extraordinar concert au transmis vibrant „oful” și „dorul” unor vremuri eroice trezite la o nouă viață de trăirea autentică, de harul și dăruirea cercetătorului interpret. Alexandru Mica transportă aurul care a vibrat în plămîni țărănilor de atunci făcîndu-l să sune cald în auzul nostru de acum. Pelicula vocii lui Mica face să vedem trecînd prin fața noastră umbra ostașilor români de la 1877, furia țărănilor scoși din lungile lor răbdări și din imposibila obidă pentru a vesti lumii „în Tiliorman ce s-a-ntimplat”, ca apoi fără a-si vindeca cele unsprezece mii de răni mortale aflînd că „s-a aprins focul pã lume” și că în țară „a început luptii multe”, să vedem convoiul de martiri punînd mina pe armă. Se creează adevărate imagini vizuale evocatoare și astfel baladele Războiului de Independență, cîntările eroilor fără arme din 1907 capătă un nou dramatism în încetările pe viață și pe moarte ale războiului pentru unirea cea mare din 1918 și

apoi în tragica înclrestare a celui de-al doilea război mondial. Un repertoriu bogat, minunat ales, un adevărat scenariu cu eroi și întîmplări eroice punînd într-o inedită lumină evenimentele istoriei patriei.

Avînd girul prestigiosului etnomuzicolog Harry Brauner care prefațează cu binecunoscuta s-a erudiție și exigență dar și cu atență și entuziasță îndrumare aceste concerte, adevărate acte de cultură care merită și trebuie susținute cu o deplină convingere.

Un public numeros a umplut sala Ateneului Român pentru a asculta și trăi împreună cu interpretul sentimentele înălțătoare ale unei profunde simțiri patriotice. O sală plină la Ateneul Român pentru audiența unor cîntece patriotice, lată un fapt! Cercetarea documentelor, selecția și înțelegerea unor semne în spatele cărora se află istorie, destine, viață și moarte, contopirea simțirii noastre cu simțirea celor din care venim cere nu numai talent și gust, dar și nopți nedormite, chin și ardere. Dar bucuria descoperirii unui tezaur îngropat sub straturi de documente și uitare nu poate avea egal decît ascultînd cîntările lui Alexandru Mica.

COMAN ȘOVA ■

Monotip

Fără a avea aerul solemn al unei aniversări, numărul 7 al săptămînalului ieșan *Cronica* consemnează împlinirea a 15 ani de existență a revistei. Momentul prilejuieste emoționante aduceri aminte și tentative de a se defini rostul și profilul publicației. „Cronica, scrie, printre altele, Const. Ciopraga, e, în sensul cel mai bun, un complement al *Convorbirilor literare*, după cum acestea sint un complement al *Cronicii*. Față de ritmul mai spațiat de la *Convorbirile literare*, noua publicație a adus în climatul ieșean, acomodată aparițiilor lunare, o cadență alertă, în pas cu evenimentele; — prezenta săptămînală e mai în măsură să surprindă pulsul viu al actualității, liniile de forță ale prezentului”. ● Presa culturală a aplaudat, pe bună dreptate, apariția insolită, în felul ei, a unei publicații: *Spec-*

tator. Dinamic și totuși organizat machetată, rubricată divers fără însă a fi haotică fărîmițată, întocmită cu irezistibil nerv publicistic, dar neafîșînd ostentativ falsă vioiciune, astfel ni se înfățișează „foaia-program a Teatrului Mic”: *Spectator* (anul 1 — nr. 1). De fapt „foaia” vie, directă, informativă și, în același timp, substanțială, poate foarte bine purta titlul de revistă. Parcurendu-i paginile, am simțit insinuîndu-se în noi nostalgia unei săptămînale publicații de teatru... ● Consemnăm din numărul 4 al publicației *Studii vilcene* pertinente contribuții la istoria culturii: „Tipografia de la Rimnic” de Daniela Poenaru, „Tipărituri românești vechi rimnicene în Biblioteca Academiei filiala Cluj-Napoca” de Titus Furdul, „Vilcenii în dicționare și enciclopedii” de Horia Nestorescu-Bălești și fișele de istorie literară semnate de Traian Cantemir, Veronica Tamaș și Petre Petria.

TRAIAN STOICA ■

de respect pentru opera autentică, pentru creatia care exprimă cit mai mult adevăr și frumusețe. Am respins, atît cit mi-a fost cu putință, tot ceea ce printr-o înțelegere îngustă și unilaterală risca să devină obstacol sau restricție în calea afirmării unor valori. Sint multumit de a fi participat într-o implicare directă la debuturile citorva dintre cei mai valoroși poeți contemporani ca și la debuturile unor critici astăzi prestigioși. Mă bucură de asemenea să-mi amintesc de „obsedanul” meu an 1969 cînd, ca director al Editurii „Univers” am proiectat, ajutat de un foarte entuziast grup de redactori și graficieni, citeva colecții de poezie, eseuri, roman care și-au dovedit vitalitatea. Cu toate aceste satisfacții, lista reproșurilor pe care mi le-aș putea face este nesfîrșită. Cite nu-ți poți repropo, mai ales într-o sferă de activitate în care perfecțiunea este aproape o iluzie?

— Funcția pe care o aveți presupune și curaj?

— Să-l citez pe Bernard Grasset care spunea că „un bun editor este cel care știe mai întii să respingă”? A spune nu însă nu este întotdeauna o formă de curaj. Nu înseamnă că ai curaj nici dacă pîndesti ca o reptilă sîreată numai circumstanța exterior favorabilă producerii unui eveniment. Acest tip de curaj este mai curînd lasitate, fiindcă timpul nu așteaptă. Curajul stă în afirmație, în stimularea cu competență și profesionalitate a tot ceea ce se opune inertei, sclerozei și habitudinilor leneviei și iresponsabilității. Curaj mai înseamnă să gîndești, riscînd cele mai variate soluții, pentru a sprijini faptul demn de a fi sprijinit. Curaj înseamnă deopotrivă să trăiești mental mult mai acut dialectica perspectivei, s-o trăiești cu entuziasm și inteligență. Dacă nu ai bucuria și revelația valorii nu poți avea curaj. Dacă nu iubești pină la dăruire idealul culturii noastre, dacă nu ai orgoliul și demnitățile originalității și personalității culturii românești nu poți avea curaj. Curajul însuși e o formă a demnității.

— Sinteți un factor de decizie important în mersul culturii române de azi. Inerent, sinteți și un om subiectiv. Dar cum reușiți să nu fiți subiectivist cînd e vorba să vă pronunțați în legătură cu probleme care privesc întreaga colectivitate?

— Cînd experiența îți educă ființa, cum spuneam adineaori, în spiritul respectului față de muncă, plătești mai puțin tribut subiectivismului. Altminteri existența ar deveni un ospiciu. Subiectivismul e o malformație de tip mitomanic, afectînd de obicei inteligențele solitare, sustrase lucidității și impactului cu opinia celorlalți.

— Ați putea să caracterizați nivelul literaturii noastre de azi?

— În ciuda unor bilanțuri cam fortuite și insidioase, nivelul literaturii noastre, fără să ne provoace extaze, este de bună și certă calitate. În ultimii ani a sporit sensibil conștiința estetică a cititorilor noștri. Avem romane dense, cu o gamă caracterologică și problematică foarte variată, apte să concureze oricînd cu cărțile ale unor literaturi de mare tradiție românească. Ce critic literar onest ri-ar situa multe dintre romanele noastre ale anului trecut cu mult peste ultimele cărți, să spunem, ale unor Alain Robbe-Grillet sau Le Clézio? Cultivînd alegoria sau schema tradițională, deschise experimentelor și tehnicilor de compoziție și narative modernă, romanele anului trecut se înscriu ascendent în evoluția romanului românesc contemporan. Poezia luată ca totalitate reprezintă în continuare un fenomen de o fascinată orchestrație a sensibilității și gîndirii timpului nostru. Dramaturgia are un statut de contagioasă noblețe și sinceritate. Critica? Poate că furată pe alocuri de unele tendințe tiranice suprematiste, apologetice în fond, sau de magia unor tehnici analitice abuziv formale și sterilizante, amestec de semiotică și structuralism — nu acoperă întotdeauna și nu ritmează cu pulsuri și arta volumelor apărute. Dar avem destule condeie critice inteligente și consecvente în explorarea spațiului moral și estetic al cărților, apte să sprijine verticalitatea de conștiință a literaturii noastre.

— În incheiere aș dori să-mi pulberați o nedumerire.

— Vă ascult.

— Vă cunosc de mai mulți ani. V-am văzut deseori cum treceți pe coridoarele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, cu părul vilvoi, ca o flacără albă și zburcumată de vînt, privind parcă dincolo de cei pe care îi întîlniți. Sau v-am zărit la sosea, în preajma parcului Herăstrău, mergînd cu pardesiul aruncat neglijent pe umeri, păsînd ea și cum ați fi locuitorul unui teritoriu în care nimenj altcineva nu pătrunde. Și totuși, sinteți un om cu mari îndatoriri, care trebuie să aibă o percepție foarte exactă a realului. Explicați-mi, vă rog, cu care dintre aceste personaje am discutat acum și pină unde, date fiind responsabilitățile dumneavoastră, „a mers sinceritatea”?

— Cu unul singur, în fond, cu cel care încearcă să provoace — ce aș putea spune cu sfială? — armonia, neștiind că, indiferent de risc, unele contrarii nu se pot împăca niciodată. Credeți că acest dialog nu mă surprinde într-un moment de maximă deschidere spre ceilalți?

Un muzeu in labirint

Van Gogh sau revanșa prin artă (XIII)

„A exprima speranța printr-o stea“ (Van Gogh)

Chiparoșii

2. In schimb, el, Van Gogh n-a renunțat niciodată la nevoia lui de fraternitate, in ciuda faptului că trăiește într-un deșert. Dimpotrivă, el ne duce pînă acolo unde descoperim noi înșine, cu surprindere, că e o prejudecată să opui totdeauna singurătatea solidarității, să crezi că orice liniște e o trădare și că adevărul trebuie să fie neapărat zgomotos. Departe de bătăliile pentru glorie, departe de toate ambițiile, de toate calculele, de toate intrigile, departe de vacarmul care pregătește nimburi sau le sfîșie, departe de toate culisele și de toate scenele, departe

de bursa tuturor aranjamentelor și tuturor strategiilor de conjunctură, departe de oratorii de ocazie și de cei de profesie, departe de cei care tropăie nerăbdători in pragul muzeelor pregătiți de eternitate, departe de cei care spun ce trebuie să fie arta și de cei care spun ce nu trebuie să fie, departe de toate luptele și de toate căderile, departe de strigătele de triumf, de strigătele de furie, de strigătele de decepție, departe de taberele care se înfruntă, departe de cei care trepidează pe malul Rubiconului cu zarurile pregătite, departe de toate acestea, într-un deșert in care nu mai pătrunde acum nimeni, un artist singur oferă totul fără să primească nimic. Și fără să ceară nimic. El a renunțat, se pare, chiar să aștepte. Deoarece caută speranța într-o stea, întorcîndu-ne însă și pe noi, cu nesecata lui fraternitate, la prima uimire în fața cerului instelat.

Omul e singurul animal cărui nu-i ajunge să trăiască. El vrea să știe de ce trăiește și cum ar trebui să trăiască. Asta nu înseamnă că omul a ajuns să trăiască mai bine decît animalele. Ceea ce se poate spune cu siguranță este că a ajuns să trăiască altfel. Adică punîndu-și mereu întrebări, cînd nu se lasă orbit de răspunsuri de-a gata. Odată cu primul fior metafizic, el a fost lovit de moarte și de immortalitate, cum ar zice Van Gogh. Și poate nu întîmplător pentru Van Gogh o stea înseamnă in același timp moarte și nemurire.

Dar nu e aceasta chiar arta? Chiparoșii pictați de Van Gogh îmi par uneori coloanele unui templu al cărui tavan este chiar cerul instelat; un templu in care vechiul predicator din Borinage crede în artă ca într-o religie. Este un preot păgîn al frumuseții și suferinței, care, după ce-și va striga dragostea și durerea, se va sinucide în altar. In fond, el a rămas ceea ce a fost: un suflet insetat de o credință. Și a găsit, in sfîrșit, singura credință in care nimic nu-l mai poate contraria. Nici măcar faptul că nimeni nu se interesează de tablourile lui care se îngrămădesc acasă la Théo și într-o magazie sordidă. Se povestește că Napoleon i-a arătat unui cardinal cerul in plină zi și l-a întrebat: „Vedeți steaua aceea?“ „Nu“, i-a răspuns cardinalul și, într-adevăr, pe cer nu se zărea nimic. „Ei bine, a adăugat Napoleon, cît timp voi fi singurul care o vede îmi voi urma drumul și nu voi suporta obiecții“. Van Gogh ar fi putut declara și el același lucru. Mai ales că, pentru cineva care crede în menirea sa, acesta e, poate, uneori singurul mod de a-și continua drumul. Dar, departe de toate bătăliile care sfîșie lumea, el mai visează o singură victorie: să-și exprime speranța prin câteva stele.

Într-o noapte, un trecător bizar a fost văzut pe străzile înguste și rău luminate din Arles. Ducea în spate o ladă de lemn, atîrnată de o curea, și purta o pălărie cu boruri largi pe care erau fixate luminări. Era Van Gogh. Ajuns in Piața Forum, el s-a oprit, a pus pe șevalet o pînză albă, ea însăși inconjurată cu luminări, a aprins toate luminările și a început să picteze. A doua zi, întreg orașul a vorbit despre acest străin ciudat ca despre un nebun. Curînd după asta, într-o noapte de septembrie, Van Gogh a traversat din nou străzile din Arles purtînd pălăria sa cu luminări. Atunci a pictat el *Noapte instelată*.

Nimeni pînă atunci nu pictase astfel un cer instelat. Și nimeni, din cîte știu, n-a așezat ca el o stea in virful unui chiparos negru. Chiparoșii îl preocupă, îl trimit cu gîndul la obeliscurile egiptene și se miră cum de încă n-au fost pictați așa cum îi vede el. Dar, probabil, Paul Valéry are dreptate: „omul nu vede decît ceea ce visează“. După cum au dreptate cei care spun că fotografia reproduce, in vreme ce pictura alege. Am comprcat tablouri făcute de Van Gogh la Saint-Rémy cu fotografii ale acelorași locuri și chiar ale acelorași detalii. Asemănarea e vizibilă și totuși parcă, in tablouri, duhul lui Van Gogh a intrat in arbori, într-un colț de zid sau in cimentul fîntinii circulare din parcul azilului de la Saint-Rémy. In special chiparoșii ne fac să ne gîndim că, „alese“ de Van Gogh, peisajele îi iau chipul; florile cresc in craterul unui vulcan; copacii au rădăcinile fierbinți; grîul e un incendiu care germinează. Totul devine autoportret. Chiparoșii, semînînd cu flăcări sumbre și tremurînd in lumina de miazăzi, ajung uneori să ocupe toată suprafața pînzei cu incendiul lor negru. Ne amintim in fața lor fără voie întrebarea lui Nietzsche: „Cît adevăr poate să suporte omul?“

Speranța lui Van Gogh mai bate acum dintr-o singură aripă. Și aceea rănită. Singerînd la fiecare mișcare. Dar între flăcări și cenușă, nu există probabil altă cale decît aceea pe care merge el: dacă a luat foc, cel puțin să ardă cu toată energia de care e in stare. Figura lui are acum ceva din sursul maladiv al ultimei flori de toamnă. Dar e un călător care are o destinație... steaua in care visa să ajungă, steaua care simboliza pentru el speranța și pe care o picta in virful chiparoșilor, chiar dacă pe cîmpurile din jurul azilului de la Saint-Rémy era singurul care o vedea...

OCTAVIAN PALER

Simple note

„Clocotitorul Paul Bujor“ (VI)

Contribuții la istoricul „Vieții Românești“

Cred cu fermitate — și o declar fără ezitări — că nu deosebiri de ideologie, nu conflicte teoretice, nici imputări de atitudine (am văzut acesteia parcurînd compactul material documentar) au impus ireparabilul divorț. Ci, mai repede, le-au făcut existența imposibilă asemănările temperamentale, identitățile de structură, afinitățile de stil comune amîndu-ora de a reacționa mai frust și mai direct, mai pădureț și mai violent, ca să confirme parcă încă o dată vechea zicală că două săbii nu încap in aceeași teacă.

Nici Stere nu era un concesiv și nici Bujor. Transant și unul și celălalt, impropriul organic maleabilităților, fără să ierte și fără să uite, ambii erau in stare să-și apere cu intransigență pînă și erorile, la fel de impulsivi și de bătaioși, gata să se încaiere la orice rezistență; și aici, repet, trebuie situată sorgintea separării drumurilor și a antagonismului: într-un exces de potrivire a firii lor.

Pun față-n față două opinii. In scrisoarea pomenită mai sus, trimisă de la Agapia lui Ion Simionescu, Bujor îl execută pe Stere cu drasticitate: „Pe unii îi umilește cu morgia lui autocratică și ciocoiască, pe alții îi ademenește cu lustrul democrației...“

E adevărat: Bujor o face la cald, adică in august 1907 și doar sub forma unor gînduri intime încredințate unui prieten; Stere însă, peste mal bine de un sfert de secol, in 1933, cînd își publică evocarea *Cum am devenit director al Vieții Românești*, notează: „In curînd însă irascibilul și veșnic clocotitorul Paul Bujor, nu-mi mai aduc aminte pentru ce motiv, s-a retras.“

Și dacă pentru Bujor, Stere „umilește cu morgia lui autocratică și ciocoiască“, pentru Stere, Bujor era „irascibilul și veșnicul clocotitor“. Atît unul cît și altul vin cu obiecțiuni de caracterizare și de comportament, ceea ce îmi îndrituiește și îmi întărește concluzia. Dar Stere „nu-și mai aduce aminte“ motivul pentru care Paul Bujor s-a retras.

Puerilă și hazlie scuza! Întîi fiindcă Stere era dotat cu o memorie prodigioasă; și apoi pentru că in 1933 viețuiau aproape toți alcătuitoarii grupului de la „Viața Românească“, și in primul rînd Ibrăileanu, care i-ar fi putut aminti cu promptitudine; cum și Paul Bujor, pus in cauză public, se recuză — prin tăcere — s-o facă. Se scursese prea multă vreme, apăruseră alte condiții de viață, mai tensionate, care modificaseră substanțial ritmurile și preocupările, lumea era con-

fruntată de multiple, împovărătoare și grave dificultăți și, desigur, nu-l mai pasiona nici pe el și nu mai putea să suscite vreun interes repuncea pe tapet a unei probleme, in fond minoră și personală, peste care se așezase molozul dărîmăturilor unui pătrar de veac, vinzolit și furtunos.

Dar din dosarul pricinii nu poate lipsi fila cu epistola de la Agapia care, cum am mai spus, e necunoscută pînă acum. Ea, am arătat-o, are ca destinatar pe Ion Simionescu și e datată 12 august 1907. Voi reproduce numai pasajele care vin in atingere cu subiectul nostru; și să-l lăsăm pe Paul Bujor să se desfașoare:

„...Dacă marele partid liberal va scălda-o la toamnă cu reformele lui, vom intra mai mulți in luptă. Genialul Stere nu se va mai plînge atunci că noi stăm in papuci — că nu facem politică. Ne vom încălța cu botfori țapeni, ferecați cu pînțeni. Dacă nu i-o conveni politica ce-o vom face-o noi, asta e altă chestie; noi îi vom îndeplini dorința: ca și oamenii cinstiți să facă politică.“

Aud că el pregătește un mare articol-program care va apărea in „Viața Românească“. Il aștept cu nerăbdare. Sint sigur că va fi mai mult un articol-program oportunista. Oportunismul e brățara de aur a politicianilor desăvîrșiți. Pentru un crîmpei de îndeplinire a principiilor el dă cel puțin un minister. (Paul Bujor n-a fost informat exact. Stere lucra la amplul lui eseu *Social-democratism sau poporanism?* care a ocupat paginile revistei mai multe numere succesive, n.n.)

E adorabil genialul Stere cînd se plînge că și-a sacrificat averea pentru realizarea ideilor lui, cînd știut este că avutul și l-a cheltuit pentru gusturile și apucăturile lui ciocoiești. Sint extrem de interesante exemplarele astea de autocratism și ciocoism pînă-n unghii cu aparente însă de democratism. Și cetățeanul Stere e unul din aceste rare exemplare. Desigur, de aceea e și bine prețuit de cei slabi de inger și de cei interesați. Robii lui, Ibrăileanu, Botez etc., precum și politicianii coreligionari, ne-ar putea spune mai mult in această privință. Pe unii îi umilește cu morgia lui autocratică și ciocoiască, pe alții îi ademenește cu lustrul democrației...“

(Am copiat cu fidelitate diatriba și nu sint de acord cu Paul Bujor; iar opiniile lui vor fi considerate arbitrare și vindicative, de toți cîți vom mai fi, cum l-am știut pe Const. Stere. In ce mă privește, am cu-

noscut un alt Stere: un Stere lipsit de trufii și veleități, lingă care căpătai sentimentul certitudinii că începi să înveți și să știi ceva, fără „morgă“, fără „autocratism“ și fără „ciocoisme“, un Stere care-și făurise un crez de aramă din democrație, din libertate și din drepturi, care-și plătise năzuințele, cum nu plătise nici unul din toți acela care populau viața publică a țării, in sfîrșit, un Stere hăituit cu înversunare, care avea neîndoios conștiința valorii lui, demn, onest, recitliniu, patetic, impresionant uneori și impresionabil altă dată, dar întotdeauna captivant și tulburător. Pentru toate acestea înmănușește și pentru neîncovoierile cu care și-a dus crucea înfrîngerilor, generația mea l-a venerat și l-a iubit, n.n.)

Si voi mai adăuga niște linii in legătură cu cooptarea in sine a dr. Ion Cantacuzino la direcția revistei. Nu am la îndemînă și nici nu știu dacă mai există un bilanț financiar al „Vieții Românești“ după un an de apariție. Neîndoios însă că nu era excedentar și nici măcar echilibrat. Dealtfel, într-o epistolă a lui Iancu Botez din 2 august 1906 — căruia i se destinase și administrația „Vieții Românești“ —, peste care dau in cel de-al doilea volum *Serisori către Ibrăileanu*, se arată in cifre deficitul după șase numere apărute, dar optimist contabilicește și dezvoltînd, cum se spune astăzi, „un plan de perspectivă“, lasă să se întrevadă că pînă la sfîrșitul anului, in anume condiții, s-ar putea ameliora situația, s-ar birui impulsul și s-ar obține pînă la urmă unele beneficii. Greu de admis; iar din experiența profesională pe care o am, sint in măsură să cunosc exact lucrurile și pentru presa zilnică și pentru periodică, dintr-o vreme mult mai propice acestui comerț — dar și atunci dificil și incert — decît cînd își croiește calca vestita tribună ieșeană. De bună seamă, succesul moral al „Vieții Românești“ a fost excepțional și nimeni, nici chiar dușmanii ei nu l-au contestat. Dar succesul moral e una și, in genere, cu cît e mai mare, îl complică și îl apasă pe cel material — fiindcă obligă. Și Stere nu cu greșea! calculase (și poate de aceea îl previne pe Ibrăileanu încă înainte de apariția revistei) să nu fie atacați Cantacuzineștii — că prezența dr. Ion Cantacuzino pe frontispiciul „Vieții Românești“, bogat și generos, disponibil totdeauna sacrificiilor bănești, pentru actele de cultură ca și pentru cele științifice, era o garanție că o punea la adăpost de pacostea grîlilor financiare atît de hărțuitoare și de plicticoase, într-o întreprindere ca aceasta. Filonul dr. Ion Cantacuzino trebuia captat și încorporat ariei „Vieții Românești“ și pentru prestigiul lui științific și pentru autoritatea lui etică și pentru rarele lui înzeștrări de om, cît și pentru resursele de care dispunea.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Viața Românească

Se împlinesc 75 de ani de la apariția primului număr al revistei literare și științifice, cum spune subtitlul, *Viața Românească*.

Cuvîntul către cetitori, programatic, de-o fierbinte actualitate neîntreruptă de șapte decenii ar merita reproduș in întregime. Iată primul paragraf: „Revista noastră, ca oricare alta, nu poate avea alt scop decît munca pe cîmpul culturii naționale. Dar poate multu nu-și dau seama că noțiunea de cultură națio-

nală nu este in contrazicere cu cea de cultură universală, omenească. Mai mult, că un popor nu-și poate justifica dreptul la existență distinctă in rîndul popoarelor civilizate decît dacă poate contribui cu ceva la cultura universală, dîndu-i nota specifică a poporului său.“

Problema centrală este aceasta: omul de cultură trebuie să asimileze geniulul său creator, cultura universală, pe de o parte, iar pe de alta sufletul românesc; deschiderea spre cele două izvoare nemuritoare care unul fără celălalt nu pot plămîni încă o cultură națională.

Valorile naționale nu pot fi asimilate fără asimilarea valorilor universale pentru că aportul unei culturi naționale este prinos către umanitate, ea nu contribuie la delimitarea, împuținarea omului ci la universalizarea lui pe temeiul cel sfînt al specificului național al geniului autohton. Scopul revistei este acesta de a forma cultura națională

care națională fiind este și universală; care nu poate deveni națională decît asimilînd-o pe cea universală. O muncă uriașă și așteptată pe toți intelectuali români, pe scriitori și oameni de știință care luau drumul universităților europene pentru a asimila cultura lumii ca întorși acasă sî devină clasici ai literaturii, artei și științei românești, cei care se vor numi: Blaga, Petrușcu pictorul, Brăncuși, Rebreaun, Enescu, Sadoveanu, Arghezi, Parhon, Iorga, Titulescu și alții alții.

Munca asupra valorilor naționale, răscolirea geniului național dar in egală măsură munca pe textele geniilor universale. Fără acest plug înfipt adînc in pămîntul spiritului, cuvîntul inspirat nu poate aduce roada convenită in a deveni piinea de toate zilele pe masa omului și a pruncilor săi.

IOAN ALEXANDRU

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Wieder Butter mit Honig?

S-a întîmplat la Terezienstadt, unicul lagăr pentru copii sub 15 ani.

Într-o zi s-a anunțat vizita unei comisii a Crucii Roșii internaționale. S-au declanșat niște transformări febrile. Într-o singură noapte s-au săpat alei; s-au plantat pomi

și flori. S-au adus bănci și s-a instalat o scenă pentru teatru in aer liber.

O întrebare dificilă preocupa conducerea SS a lagărului. Cum se vor comporta copiii? Cu vîrstnicii s-a descurcat scurt și precis. Li s-a adus la cunoștință cu toată claritatea: cine se va plînge comisiei pentru cel mai mărunț lucru, la cinci minute după plecarea acesteia se va legăna in bătaia vîntului, spînzurat de crengile copacilor plantați peste noapte.

Pentru copii trebuia să se gă-

sească o altă metodă. Și s-a găsit. Li s-a promis că, in ziua cînd va sosi comisia, li se va da piinea cu unt și miere. Copiii, care abia își mai aminteau de gustul untului și de culoarea mierii, așteptau vizita înfiorați de emoție și nerăbdare.

După ce timp de trei zile au fost excitați la maximum cu această promisiune, li s-a pus o condiție, pe care ei au respectat-o cu sfîntenie.

Dimineața, cînd in prezența comisiei Crucii Roșii li s-a împărțit cîte o bucată de piinea cu unt și miere, copiii au exclamat in cor, cu glasuri tremurînde, așa cum fuseseră pregătii:

— *Wieder Butter mit Honig*. Iar piinea cu unt și cu miere!

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

constelația lirei

Ecluze

Viața nu-și închide niciodată toate porțile
mereu se ivește o trecere
dacă bați, dacă strigi, dacă știi să aștepti
ori pur și simplu de la sine (ca prin minune)
coincidență fericită spun oamenii
care n-au ajuns pe drumuri
care n-au murit de foame
și mai ales cei mulțumiți cu soarta lor

Coincidență fericită spun aceia
care nu și-au frint încă gitul
coincidență fericită — leneșii
viața are întotdeauna grijă
așa vorbesc ei și văd un șir de ecluze
pregătite dinainte să se deschidă în fața speranței
lăsându-se duși cu inima ușoară
mereu mai departe, săltând ca un pai

numai morții rămân incuiați în sicriile lor...

Senzația matinală de bucurie

Senzația matinală de bucurie
o descoperi pe masa de lucru
la trezirea din somn
sub forma unei rondoale din oțel impenetrabil și dur,
o jucărie pură de care nu te mai poți despărți

nu e o părere aceasta
sau cumva o clipă fugară care-ți umple auzul ;
ceva mai rezistent nu se poate găsi
nici în motoarele avioanelor
unde fiecare șurub ține la degetul lui mic sute de vieți

în timp ce soarele iernatic umple ferestrele
sărbătorește
ea îți rămâne
fiindcă nu trebuie nimănu,
reprezintă darul căzut din senin
pentru toate persecuțiile ființei îndurate până la capăt

o azviri în palmă
ii dai drumul în buzunar printre lanțuri și chei
(și Dumnezeu Doamne, printre monezi)
toate pe rând se vor pierde, se vor schimba,
în afară de ea
căreia îi fluieri acum melodia inconștient și copil...

Despre foc

Azi noapte m-a trezit din somn o inchipuire plăcută
mi s-a părut că aud focul duduind
în soba din odaia mea
și o clipă am văzut limbile roșii dansind ;
în alți fericeiri nu-mi venea să cred
imi făceam socoteala
dulce intinzându-mi oasele în așternut

că da, fiecare om are dreptul
să-și ardă în soldă un foc
mai ales într-o locuință modernă
unde duhul copilăriei
tremură cu pumnii la ochi într-un colț sughițind

fie și numai ca să-și ardă în el
nimeurile goale ale existenței
scrisorile de care acum se rușinează
paginile făcute bucățele
ale altor proiecte
și chiar propria piele (de porc)
pentru ca basmul să mai ia o dată ființă ;
nu importă că ai în dreapta, în stînga, în față și-n spate
flori de gheață, numai flori de gheață,
trebuie să privești atent într-o flacăra
mai înainte să fii tu însuși
cenșă !

Nervii mulțimii

Nervii mulțimii sînt colace de cablu fierbinte
care se desfac suierînd
amenințînd să-ți rețeze picioarele

Nervii mulțimii sînt odgoane vaste
înfășurate în chiciură
ce sprîjină, trosnînd, corabia polară

nervii mulțimii transportă ultimele știri :
piinea, laptele, tutanul, ziarele,
de ei se agață cu degete dure acrobații destinului

prin nervii mulțimii trec țipete, soapte
ca niște tramvaie aglomerate de noapte
în nervii mulțimii se produce ambuscada...

MARIUS ROBESCU ■

Homer

Pe bulevardele noastre,
Homer,
cu ochii cit ferestrele lumii,
aduce începutul mai aproape.
Are părul
de ape
și sufletul cîntec.
Ascultați-i pașii,
priviți-i barba ca o pădure de sunete,
arcuind sub soare !
Nu-i așa că vă doare
bătrînul, hoinarul ?
Nu-i așa că lacrima lui înflorește
un basm ?

CIPRIAN T. CRISTEA ■

Iarnă-n Apuseni

Aș vrea o sanie și-o pușcă
Un cal aș vrea din cei mai puri
Să schimb eterna zi banală
Pe-o aventură în păduri

Să stau întins pe piei de oaie
În sanie, să uit de tot,
Să zboare sania prin iarnă
Acoperită de omăt

Să ningă lin pe drumul moale
Cu fulgii albi, de-argint curat
S-alerge caii lin pe vale
La mine-n Apuseni în sat

IANCU GORUN ■

Monument

Umbra prafului de pușcă
peste culoarea ierbii invinețită

singele vitejilor
cu neodihna trupului
într-o fîntînă de neam

o floare a descîntecului
spulberă cenușa
ochilor bolnavi de ceață

piatra ducînd în spate
timpul

LIVIU POPESCU ■

Arena cu lei

Grății înalte
mărginesc aerul
de respirație.

Încordare totală.

Dresorul
iese în față
brutal
dominînd fără cuvinte

Blindă sălbăticiune
învinsă
leul
trece
de la un număr
la altul

Doar uneori
slabă împotrivre
sub pocnetul biciului

Pînă cînd
sub o grăbită retragere
reflectoarele scad
și peste arena
încă fierbinte
se prăbușește tăcerea.

MARIANA PANDARU ■

Desene de REINHARDT SCHUSTER ■

Curier literar

Mulți dintre cei cărora le-am adresat indemnul de a frecventa cu asiduitate sedițele de lucru ale unui ceneclu literar se vor fi supărat, poate, intrucît unii au mai și publicat cite un grupaj de poezii, fie în presa județeană, fie în presa centrală, fie în revistele literare. Facem precizarea că indemnul nostru are, ca să zicem așa, două motive, unul de fond, ca urmare firească a poeziilor care prezentau pe-alocuri unele stîngăcii, și un altul de principiu, convingerea noastră fiind că o sumedenie de așa-zise taine ale poeziei pot fi descifrate numai și numai prin dezbaterile atît de diverse ale unui ceneclu literar, dezbateri la care vor contribui substanțial, apreciem noi, chiar cei ce-au reușit să-și vadă tipărite unele din versurile lor.

Acetștea fiind zise, continuăm să-i indemnăm să meargă la sedițele de lucru ale unor cenecluri pe următorii : Dan Minoiu, Costel Zăgan, George Manea, Gabriel Mihăilescu, Elvira Șerbu, Eugen Parșov, Eleodor Vlănga, Cristina Rotaru, Doina Adriana Munteanu, Lilliana Cosmescu Vana, George Ioniță, Maria Edu, Mihai Marciuc, Anca Tudor, Ionuț Manuel Preda, Chiriac Samoilă, Alexandru Perian, Felicia Anton, Eduard Haro, N. Mihai, S. Lărgeanu, Manuela Sava, Ilie Babrin, Marius Brăiescu, Diana Grigoriu, Val Guraliuc, T. Vișan, Dumitru Grigoras, George Mihai Ionescu, Ștefan Costea, G. Anonim, Florina Popianăș, Iaroslava Gregorovici, Daniela Teodorescu, Eugenia Ruso, Mina Zănoagă, Daniela Roxana Matei, Francisc Marton, Sabina Mihalcea, Dochia Carmen Ramona, Ariel Brîndușianu, Ioan Florian, Luca Bălașu, Iulian Duia, Sorin Munteanu, M. G.-Pitești. Tuturor acestora le dorim spor la lucru și îi așteptăm cu noi poezii peste cîteva luni.

Decamdată nu pentru următorii : N. R. Alexandrescu, Ion Tudor Luminiș, Remus Lihany, Cornel Balaci, Ștefan V. Olaru, Dan Albu, Ileana Petrescu, Toma Istrate, Mirela Druică, Aneta Bălașa Bumbac, N. Bărbicioiu, Ileana Constantinescu, Voica Ioniță, Ana Minea, Iulian Mohora, Elena Avram, Elena Luca, Petroniu Ionescu, Ionel Vișan, Ștefan Bartoș, Jănică Grumezea, Valer Todoran, Magda Căpățînă, Constantin Gheorghe, Liv Paștel, Dan Predoiu, Ioan Lungulescu, Georgian Istrățescu, Mihaela Cirstea, Ioan L. Anton, L. M. Jienevi, Zeffer Barna, Corina (Pitești), Gabriel B., Lucian Petroșanu, Ion Cojocar, Emilia Bahăn, Lucreția Dobrea, Lidia Picincu, Didina Plăcintă, Ioan Ungureanu, Traian Muntianu, Sabina Toader, Zoe Olteanu, Cristian Stan, Dănuț Gheorghe, Ana Pope, Vasile Muscalu, Stan Ștefan Ionescu, Maria Florica Ivancea. Și lista va continua în viitorul nostru Curier cînd, în funcție de spațiu, ne vom strădui să și comentăm cîteva din poeziile primite la redacție.

Manuscrisele nu se înapoiază !

V.N. ■

Un strigăt

un strigăt — cerul alb
a primăvară bruscă lunecă
iarna

unde ești ? — m-a sfișiat lumina
ca pe un orb m-a sfișiat lumina
ca pe un orb pentru prima oară
văzînd

ca prima gură de aer a
pruncului arzîndu-i plămîinii
la țîsnirea din haos

temător îmi string pieptul, temătoare
serijeliți irișii, temătoare
virturile degetelor în care
cum muguri amărui plesnesc
neutrini

cunoști tu sfișierea aceasta ?

poate așa ar simți morții
treziți dac-ar fi, inviați
dac-ar fi,
la cataclismul reintrării sufletului
în trup

Oglinzi

oglinzi concave
enigmatice linii
în valea de verde
topitu-s-au crinii
în valea de verde
nu-i chin nici leac
în valea de verde
vămile tac

oglinzi concave,
oglinzi de vînt !
de mult răsrînt
enigmaticul ave
enigmaticul soare
s-a-ntunecare
s-a-ntunecare
îngînd în
gînd

Ciudată lumina aceea

ciudatăciudată era luminaaceea
cu sori schimbători și nervoși
astupîndu-ne fruntea cu somn cum
odată
cețurile din Babilon și Caldeea

se mai lăsa uneori din povești
precum cețurile din Babilon și Caldeea
iară noi răsturnam dimineața ferestrele
peste ciudată, sufocată lumina aceea

aminti-ne-vom, Om de-om mai fi
într-o altă lumină
(ciudată era lumina aceea)
înstrăinată, departe de noi
cum departe-s acum Babilon și Caldeea,

precum cețurile din Babilon și Caldeea
apropiate nouă, departe-s de acea lumină
ciudată
unde sori schimbători și nervoși, altădată
se-ntrupau dinciudatăluminaaceea

GABRIELA NEGREANU ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Cu această parte — a treia — se încheie și capitolul „Ultimele săptămâni ale anului 1916” din memoriile lui Ion G. Duca.

Transcriind paginile respective, gindeam că nu vor prezenta interes doar pentru inițiatorii notațiilor unui membru marcant al guvernului — despre ședințele Consiliului de Miniștri ținute în acele săptămâni ale sfârșitului de an în casa ministrului Dimitrie Greceanu, apoi în cea a ministrului Emil Costinescu. Și memorialistul evocă cu nostalgie îndeosebi casa Costinescu, mai mult — o cameră anume, fiindcă „este o cameră istorică, într-însa guvernul României a luat toate măsurile din care după atâtea jertfe trebuia să iasă înfăptuirea visului nostru secular, precum și marile reforme democratice pe care se reazămă organizarea politică și socială a României întregite”.

Încărcate de informații de primă mână sînt cele relatate despre ședințele guvernului (atmosfera, problematica discutată), cum și scurtele caracterizări făcute fiecărui ministru-coleg în parte. Evident că Duca este în aceste din urmă situații cu deosebire omul politic al partidului său — care diferențiază cu subiectivitate pe liberalii de conservatori, nuanțînd ușor apologetic persoana președintelui de consiliu.

Tot în acest timp se consumă la palat încă o intrigă țesută de nevolnici ce roiau prin culisele regale — I. G. Duca depunînd și în această privință mărturie de un incontestabil inedit. Mai cu seamă că „manevrele regale” se conjugau cu unele manifestări de independență față de guvern, semnalate (scurt timp, ce e drept) la Marele Cartier al armatei.

Frumoase și pline de semnificație sînt cele consemnate în legătură cu aliații. Duca trece în revistă, cu satisfacție și mîndrie națională, mai toate „actele pozitive” săvîrșite de aliați în scopul sprijinirii cauzei române. Atitudinea lor — a aliaților — față de dramaticele încercări la care era supusă România, a avut darul să încălzească și să îmbărbăteze inimile românilor. Iar hotărîrea solemnă a tuturor de a duce războiul pînă la înfrîngerea definitivă a Puterilor Centrale și eliberarea popoarelor asuprite — a dat aripi de speranță și de încredere într-o împlinire unității noastre naționale.

Capitolul se încheie cu un episod tulburător: catastrofa feroviară de la Ciurea, petrecută în ajunul Anului Nou 1917. Proporțiile dezastrului au fost înspăimîntătoare — 800 de morți și nenumărați răniți. Printre cadavrele carbonizate aflîndu-se cel al unucului fiu al profesorului universitar ieșean Matei Cantacuzino (rămăș pe viață marcat de cumplita tragedie), iar printre cei scăpați ca prin minune — dr. Costinescu și marchizul Belloy.

Dincolo de tenta de inerent politicianism burghez — sesizată ca atare de fiecare dată din acest chenar — se desprinde și din acest capitol calvarul zberilor dramatice generate de iniția campanie (nefericită) a războiului, dar și nezdruincina convingere într-un imediat și minuitor viitor pentru națiunea română vremelnic călcată de cizma cîmpitorilor.

STELIAN NEAGOE ■

Nol, miniștrii, ne întruneam în fiecare dimineață la 11. Aceste consilii s-au ținut în primele zile după constituirea guvernului național la Mitică Greceanu acasă. El locuia într-una din vechile case boieresti, mi se pare casa caimacamului Balș, pe strada Carol. Ne întruneam în biroul lui, o cameră destul de mare dar fără gust mobilată. Mai todeauna ne oferea un pahar de Cotnari din vestitele vii ale lui Roznovanu, primul bărbat al soției sale. Pe urmă însă ne-am intrunit, pînă ce ne-am retras din guvern, la Costinescu care fiind din ce în ce mai suferind era oprit de doctori să iasă. El locuia în strada Asachi No. 5, în casele profesorului Mitru, directorul Școlii Normale. Era o casă joasă de curind reparată, curată și cu o frumoasă grădiniță. Odaia în care ne întruneam era salonul, prima cameră la dreapta cum intrai. O cameră măricică foarte luminoasă, perdele trandafirii, citeva picturi reprezentînd flori și datorite unor amatori fără pretenții sau unor elevi ai școlii și un birou de lemn galben într-un colț. Descriu această cameră fiindcă este o cameră istorică, într-însa guvernul României a luat toate măsurile din care după atâtea jertfe trebuia să iasă înfăptuirea visului nostru secular, precum și marile reforme democratice pe care se reazămă organizarea politică și socială a României întregite. Ședințele noastre erau foarte interesante. Dacă regret ceva e că nu am notat zi cu zi ce s-a discutat și ce s-a hotărît. Dar erau și un chin fiindcă în fiecare zi, luni și luni de-a rîndul, aflam la aceste consilii știri care de care mai îngrijorătoare. De cite ori intram pe ușă mă întrebam ce nenorocire o să ne mai lovească pe ziua de azi și îmi ziceam în orice caz mai rău, mai grav ca ieri nu poate să fie. De cite ori ieșeam de la consiliu constatam că adversitatea era departe de a se fi sfîrșit, că încercările soartei nu conțineau să se abată peste noi și îngrijorările zilei de azi îmi apăreau mai numeroase, mai grave încă decît cele ale zilei de ieri. Brătianu care de obicei sosea întîrziat ne aducea ultimele știri de la Marele Cartier. Fiecare supuneam chestiile care se iveau deliberării consiliului. Eu ca mare maestru al cenzurii eram zilnic supus unui minuțios interogatoriu. Prin mine colegii se documentau asupra celor ce se întîmplau în străinătate și asupra informațiilor ce pe căi lăturale veneau din Germania, din Austria, din Bulgaria și mai ales din teritoriul ocupat. Afară de rare excepții, discuțiile în tot timpul au păstrat un caracter și un ton amical. Take Ionescu era după obiceiul lui bine dispus, comunicativ, conciliant și vorbăreț, trecînd cu volubilitate și adesea cu elocință de la anecdote la cele mai grave probleme. Neîntrecut pentru a găsi expediente, incolo mai mult o deziluzie. Din cînd în cînd avea viziuni profetice dar de obicei soluțiile lui erau superficiale și nu se puteau admite. Recunoștea ușor că a greșit și se ralia de bună voie la păreriile majorității. Greceanu era plăcut ca raporturi dar dirz în apărarea părerilor lui. Atitudinea sa față de ruși în chestia căilor ferate îi câștigase simpatia lui Vintilă Brătianu. Dr. Istrati era romantic, plutea în nor și cînd se scobora pe pămînt era pentru a se tingui de mizeriile momentului sau pentru a infiera cu o sinceră indignare abuzurile și necinstea. Pe Mișu Cantacuzino îl disprețuiau cu totii. Iși petrecea nopțile bînd prin fel de fel de locuri nedemne de el. Cînd venea la consiliu avea ochii bulbucați de somn și miroase încă a vin. Niciodată nu l-am auzit dîndu-ne vre-o părere mai folositoare, avînd o idee mai deosebită. Stătea posomorît într-un colț, cînd intervenea în discuție era întodeauna cu reticențe, cu o notă puțin binevoitoare. Cu ceilalți colegi eram obișnuit să lucrez. Îi știam cum sunt. Ferechide — atent, grav, precis în întrebările și tăios în hotărîrile lui. Porumbaru — căci președintele corpurilor legiuitoare participau de cele mai dese ori la ședințele consiliului — delicat, sfios și temător să-și angajeze răspunderea pe orice chestie. Morțun — teatral, declamatoriu dar din ce în ce mai nepăsător față de svircolirile omenesti. Vintilă Brătianu — stăruitor, intransigent, adesea chiar

Ultimele săptămîni ale anului 1916 [III]

violent în apărarea părerilor lui dar scuzabil și scuzat prin sinceritatea convingerilor și prin desăvîrșita puritate a intențiilor sale. Victor Antonescu — convins că tot ce face e perfect și din această pricină de o suficiență care îl făcea ușor antipatic. Dar capabil și mai bun camarad decît se credea. Mărzescu s-a impus repede prin felul său prietenos de a fi, prin mintea lui limpede și deschisă și prin puterea sa de muncă. Alecu Constantinescu — jovial și din ce în ce mai părintesc, era practic în soluțiile și împăciitor în procedeele lui. Gata să îndeplinească orice muncă, era neobosit. Costinescu scădea pe zi ce trece. Tăcea dar simțeam că suferă de starea lui. De fapt Brătianu domina tot consiliul și își impunea voința fără greutate. Avea o deosebită dexteritate în a minui pe colaborarii săi conservatori. Știa minunat să netezească asperitățile și să evite jignirile și făcea toate acestea cu o aristocratică dezinvoltură. Principala, adică buna funcționare a colaborării era dobîndit.

La palat atmosfera nu se limpezise pe deplin. Vrajmașii lui Brătianu un moment oprîți în loc prin intervențiile lui Știrbey și prin constituirea guvernului național, și-au reluat intrigile. Au profitat de numeroasele dar fatale lipsuri pentru a reîncepe o violentă campanie de critici. Un tren întîrziat, un spital dezorganizat, o piine rău coaptă, o trupă decimată, refugiați în mizerie, un copil mort — totul era pretext de invinuirii și dovada că înălțurarea lui Brătianu e indispensabilă. Barbu Știrbey era cu regele la Zorleni, așa încît se putea lucra în liniște la Iași. Chrissoveloni, Simky Lahovary, Maruca Cantacuzino, pînă și mareșalul curții, Henri Catargi — erau cu toții în plină agitație. Regina se clătina din nou și mergînd odată la Marele Cartier să vază pe rege, reuși să-l influențeze și pe el. Dealtmînteri, în genere, atmosfera la Birlad era ostilă lui Brătianu. Olga Prezan nu se sfia să-l critice pe față, anturajul lui Prezan lua atitudine de independență și de dispreț față de guvern. Generalul Prezan, el însuși manifesta veleități de independență care puteau da loc la serioase dificultăți. Între altele, a fost un conflict violent cu Mărzescu. Prezan dăduse ordin ca trupele să se aprovizioneze ori unde interesele lor ar cere-o, fără a ține nici o seamă de dispozițiile autorităților și de nevoile populației civile. Mărzescu a telegrafiat că ordinul generalului Prezan nu trebuie luat în considerare. De unde indignare și amenințări la Birlad. În cele din urmă Vintilă Brătianu, Alecu Constantinescu au fost la Marele Cartier și pacea s-a restabilit. Trăind în acest mediu, regele ascultă și mai ușor de sugestiunile reginei. Rezultatul a fost că venind pentru citeva zile la Iași și primind pe Brătianu, regele avu față de el o atitudine atît de stranie încît Brătianu i-a spus categoric: „Sire, dacă majestatea voastră nu mai are încredere în mine o rog să mi-o spuie fără înconjur, căci în asemenea condițiuni demisia mea stă la dispoziția majestății voastre”. Spre uimirea lui Brătianu, regele foarte jenat păstră o semnificativă tăcere. Ieșind de la audiență Brătianu era hotărît să demisioneze. Știrbey mi se pare, chiar Take Ionescu au intervenit. Regele și-a dat singur seamă că în împrejurările de atunci îndepărtarea lui Brătianu ar putea avea consecințe serioase, că în ori ce caz o altă combinație ministerială ar fi aleatorie — și a bătut în retragere. De atunci și pînă la sfîrșitul războiului înțelegerea între rege și Brătianu a fost deplină. Conspirația Chrissoveloni, Simky Lahovary, Maruca Cantacuzino s-a stîns încetul cu încetul. Cit despre Prezan a renunțat și el la orice atitudine ostilă. Raporturile cu noi au devenit nu numai corecte dar și cordiale.

Ceea ce ne susținea însă în mijlocul atîtor greutăți, atîtor nenorociri, atîtor restriștii și atîtor intrigi erau veștile ce ne veneau din Apus. Întii în momentul de-

zastrului și Franța și Anglia și Italia au ținut să manifeste întreaga lor solidaritate morală cu noi. Franța nu s-a mulțumit, de altfel cu telegrame de încurajare, cu gesturi platonice. Ea și-a manifestat simpatia și confraternitatea militară prin acte pozitive. A dat Misiunii franceze proporții pe care nu le avea în prima noastră concepție și pe de altă parte a intensificat trimiterea unui bogat material de război care ne-a fost atît de prețios pentru continuarea luptei. În fine, sprijinul ei pe lingă ruși a luat forme tot mai amicale și tot mai stăruitoare. Anglia, de asemenea, a avut o atitudine din cele mai cordiale. Ne-a trimis materialele cerute și ne-a ajutat pe lingă ruși. Nu vreau să spun că înfrîngerea noastră a fost cauza răsturnării lui Asquith (prim-ministru englez — n.N.); ar fi exagerat. Dar e sigur că a contribuit la ea. Englezii de citva timp erau pe drept sau pe nedrept — personal cred mai mult pe nedrept — convinși că Asquith nu conducea lucrurile cu destulă energie. Faimoasa lui frază „wait and see”, așteaptă și vei vedea era invocată ca măr-turia vădită a unei mentalități nepotrivite cu cerințele unui crîncen război. Dezastrul român a slujit adversarilor săi drept o nouă dovadă a temeiniciei invinuirilor lor. Cu o conducere prevăzătoare a războiului, înfrîngerea României și ocuparea grinarului și bazinului petrolifer român de către Puterile Centrale nu ar fi fost cu puțință. Într-o cupă plină, o picătură era de ajuns. Lloyd George fu deci desemnat să înlocuiască pe Asquith. Așa instalat la Downing street el adresă lui Brătianu o telegramă foarte călduroasă și foarte semnificativă în următorul cuprins: „Regele încredîndu-mi formarea unui nou minister, îmi permit să asigur pe excelența voastră de simțămintele de admirație ce resimț pentru curajul și tăria ce desfășoară țara d-voastră în încercările actuale și hotărîrea nestrămutată a guvernului majestății sale britanice de a acorda României tot sprijinul posibil, în cooperățiune cu ceilalți aliați ai noștri, pînă cînd se va ajunge la victoria definitivă care singură va hotărî”. Nu puteam dori mai mult.

Aliații își dădeau seama că România le făcuse un mare serviciu. Ei știau că prin intrarea noastră în acțiune Puterile Centrale luaseră de pe fronturile lor 40 de divizii și înțelegeau bine ce urmare reprezenta această deplasare pentru ei. În conștiința lor nu puteau să nu păstreze României o vie recunoștință. Poate că presa franceză și cea engleză nu se ocupa destul de noi, poate că nu puneau destul în evidență eforturile și sacrificiile noastre. Dar cauzele erau multiple și, ca să fim drepti, vina nu era numai a lor. Briand (prim-ministru francez — n.N.) era invinuit ca și Asquith (la Londra) în Anglia de dezastrul României și fiindcă el contribuise personal foarte mult la intrarea noastră în acțiune, înfrîngerile pe care le sufeream — el le considera ca înfrîngeri ale politicii sale. Să le accentueze îl supăra, pe cit se putea îi convenea ca să nu se vorbească prea mult de ele — și astfel s-a făcut în Franța pe nesimțite un fel de conspirație a tăcerii în jurul tragicelor încercări ale biete României. La Londra eram puțin cunoscuți și contactul prin Rusia — cu depărtarea, cu greutatea mijloacelor de comunicații — se făcea tot mai anevoie așa încît nu era de mirare ca presa engleză să nu se fi ocupat de noi atît pe cit s-ar fi convenit. Cu Italia legăturile erau așa de grele, încît aveam impresia să suntem la antipod. Nu e mai puțin adevărat însă — trebuie s-o recunoaștem — că nici noi nu făceam tot ce trebuie. Ne-aveam nici o organizare de presă nici la Paris, nici la Londra, nici la Petersburg, nici la Roma. Ar fi trebuit desfășurată în această privință o întreagă activitate pe care n-am desfășurat-o decît mai tîrziu și încă și atunci nu cu destulă intensitate și nu cu destulă metodă.

Dar fără îndoială că mai însemnat și decît ajutoarele militare ale Franței și decît declarațiile lui Lloyd George a fost atitudinea adoptată de aliați față de propunerile de pace ale Germaniei. Într-adevăr după intrarea triumfală a trupelor în București, Wilhelm II a adresat aliaților cunoscutele sale propuneri de pace. Era o nouă nedibăcie germană. Dacă situația Germaniei nu era îngrijorătoare, ce rost aveau aceste propuneri tocmai după o mare victorie germană. Răspunsul aliaților a fost un refuz categoric și o afirmare hotărîtă că nu vor depune armele decît după ce vor fi înfrînt Germania și vor putea realiza în întregime pentru popoare opera de dreptate și de libertate pe care o urmăresc.

Că Franța, Italia și Anglia să fi dat fără o clipă de șovăire și în termenii cei mai energici un atare răspuns, nu era de mirare. Dar ce a fost mai interesant și pentru noi în deosebi mai încurajător este nu numai că Rusia s-a solidarizat pe deplin cu ceilalți aliați, dar că țarul personal a ținut să-și spuie cuvîntul într-o formă care să puie capăt tuturor svonurilor puse în circulație cu privire la simțămintele lui germanofile și la dorințele lui ascunse de a ajunge la o pace separată. Nicolae II și-a exprimat părerile sub forma unui manifest către armată și flotă, purtînd data de 12 decembrie 1916. În acest document figurau citeva fraze care în starea sufletescă în care ne aflam atunci la Iași, nu puteau să nu fie pentru noi și o alinare și o înviore: „Forțele lui (inamicului — n.N.) evident se epuizaseră pe cînd puterea Rusiei și a Aliaților ei continuă să crească. Germania simte că se apropie ceasul înfrîngerii sale definitive, că se apropie ceasul de răsplăt pentru toate cruzimile și încălcările de drepturi”. Și mai departe: „Această muncă și mai ales memoria sfîntă a fiilor viteji ai Rusiei, pierțiți pe cîmpuri, rîd admit măcar un gînd asupra păcii înain-de o victorie definitivă asupra dușmanului care a îndrăznit să creeze că dacă de la el depindea să înceapă războiul, apoi tot de la el va depinde să-l termine”. Și în fine: „Nu mă îndoiesc că fiecare fiu credincios al Rusiei cele sfînte... este pătruns de conștiința că pacea nu poate fi dată dușmanului decît după gonirea lui de pe granițele noastre, numai atunci cînd înfrînt definitiv el ne va da nouă și aliaților noștri fideli probe solide de a nu repeta atacul perfid și o siguranță deplină că prin înșăși starea lucrurilor el va fi nevoit să observe toate obligațiile luate asupra sa după tratatul de pace. Să fim deci neclintii în siguranța noastră de victorie și Atotputernicul ne va binecuvînta etc.”

În această atmosferă, de durere pentru prezent dar de neclintită speranță pentru viitor, s-a încheiat anul 1916. Dar înainte de a-și da sfîrșitul, parcă a vrut să ne mai încerce încă o dată și printr-o ultimă groznică nenorocire, să lase întipărită în mintea noastră tragica sa amintire. În noaptea de 31 decembrie un tren supraîncărcat venea spre Iași. Era plin de refugiați, de ofițeri care veneau de Anul Nou în capitala Moldovei. La scoborîșul de la Birnova frinele s-au rupt și trenul cu o lufeală vertiginoasă a intrat în gara Ciurea. Acolo s-a izbit de un tren din care făceau parte și citeva cisterne de petrol. Ciocnirea a fost atît de violentă încît nu numai vagoanele trenului de la Birnova au fost răsturnate, dar cisternele s-au aprins și au dat foc trenului deraiat. Călători prinși sub dărîmăturile vagoanelor au ars de vii. Cînd s-a făcut ziua și cînd s-au putut judeca proporțiile dezastrului, s-au constatat 800 de morți și nenumărați răniți. Cea mai înspăimîntătoare catastrofă pe care au înregistrat-o vreodată analele căilor ferate. Printre morții carbonizați atît de cumplit încît nici urmele cadavru-lui nu s-au mai putut găsi — era și fiul, unicul fiu al lui Matei Cantacuzino. Printre cei scăpați miraculos: dr. Costinescu și soția lui, Marchizul de Belloy și alții. O mai potrivită, o mai logică încheiere a dezastrului anului 1916 nici că se putea. Totuși era prea mult.

• O carte a pământului românesc •

A apărut recent, într-o nouă ediție fundamental „revizuită și adăugită” prin așezarea materialului pe o concepție metodologică modernă, un tom de aproape 500 de pagini, care se cheamă „Geografia fizică a României”, datorat lui Alexandru Roșu. Prima ediție, cea din 1973, a dispărut din librării din chiar clipa ivirii ei, măsurind astfel adâncimea lacunei pe care venea s-o umple.

Cu excepția publicațiilor specializate, presa nu prea consemnează astfel de apariții. În jurul lor se țese, s-ar zice, un fel de complicitate benignă a ignorării de vreme ce amatorii le înghit lacom, dar pe tăcute, iar inițiativa, luând act de noile lor ediții, nu mai socotese necesar să le consemneze public.

Competența noastră în materie de geografie nefiind prea mare (motiv pentru care am și invitat, alături de însemnările noastre, opiniile unor specialiști), nu vrem, în acest avant-propos al paginii de revistă dedicată cărții lui Alexandru Roșu, decât să punctăm niște elemente care, ni se pare nouă, depășesc cadrul specializat, științific al cărții, propunându-se unui interes infinit mai larg.

Două realități de esență, convergente de fapt într-una singură, definesc, în erudită argumentare a lui Al. Roșu, geografia pământului românesc: pe de o parte, unitatea funcțională a peisajului (implicit simetria și armonia sa), întemeiată pe relațiile dintre componente, iar pe de altă individualitatea pregnantă, bazată pe triada majoră Carpați — Dunăre — Marea Neagră, cea care dă măsura și încheagă structura unui pământ ce, iată, și din punct de vedere geografic, ca și istoric, apare ca de nedesfăcut din coerența și ființa sa. Viziunea (precum arată specialiștii din pagina noastră) este una sistemică, nu inventată de autor, ci ducând la niște ultime consecințe, posibile grație cuceririlor științifice ale veacului, niste intuiții ale marilor geografi care au fost S. Mehedinți, V. Mihăilescu, I. Conea, G. Vălsan ș.a. Iată ce spune, de exemplu, ultimul: „...avem o alternanță de munți, dealuri, podișuri și cimpii, ajutându-se unele pe altele, ca o simfonie alcătuită din mai multe părți care dau un întreg plin de armonie”. Altfel spus (și Al. Roșu o spune punând la bătaie tirul unei vaste erudiții, copleșitoare prin bogăția faptelor și a argumentelor, percutat de temperamentul pasionat al unui tânăr om de știință), România n-a fost, nu este și nu poate fi judecabilă, necum divizibilă, pe felii, pe fragmente „in sine”, neaderente sau slab aderențe la structura întregului. Nu există (cum au zis și mai zic încă unii) podișuri care să fie „fundul de sac” al altor zări, nici cimpii care să se recunoască sub vânturile aparținând altor temperaturi. Unele cărți și manuale de

geografie, încă în circulație, păstrează rudimente sau ecouri din astfel de judecăți, ce trebuie rezolvate proscris, de fapt izbite cu capul de zidul realității. Pământul românesc este ordonat concentric, în trepte, e ordonat de fapt ca o medalie, indestructibil ca și ea, ridicând în altorelief efigia Carpaților, ei înșiși nu o sumă de munți, ci o „coloană vertebrală inelară” a teritoriului nostru, o „unitate geografică principală”, incluzând organic și podișul Transilvaniei. Deci o structură, deci un întreg, dar nu închis, nu zăvorât. Carpații sint munți habitabili, icumenici, colcăind de viață de la poalele vremii până spre virful ei, sint munți străbătuți de „porți”, deci nu despărțindu-i pe oameni, ci înlesnindu-le legăturile. A doua „unitate geografică principală”, după unitatea centrală a Carpaților românești și a podișului Transilvaniei, este unitatea circumcarpatică, alcătuită, împreună cu prima, un tot, acel tot funcțional impus de rolul geografic al celor trei mari componente ale triadei: Carpații, Dunărea, Marea Neagră.

Recităm astfel o țară, o scrutăm din nou, prin lentilele unui profesionist al științei ce luminează, dincolo de privești, sensurile, relațiile, interacțiunile, acele mișcări străfundate, acele tainice forțe care-i decid incoruptibila unitate, personalitatea și armonia sa. Firea pământului (ca și a omului), ne demonstrează autorul cărții, desfid, prin toate infățișările și prin toate datele, negurosul, monotonia și plătudinea stepelor ori a pustelor, acest pământ al nostru nefiind decât o mare grădiniță sub pavăza munților, a fluviului și a mării. Accidentul geografic agreabil, surpriza plăcută a reliefulor, împletită cu surpriza operii omului, încântă și desfată, solicită fără să suprasolicite, ca un spectacol rafinat, condus printr-o regie suavă, ce nu ostenește spiritul prin retorică grandilocventă, prin lovituri de teatru, prin bruste și derutante mutări de centru sau de accent. Distribuția dintre pământul de cultură și munte înlesnește un belșug agricol faimos încă din antichitate. Sesurile și dealurile pline de rod împrejmuite munții, dar în incinta împrejmuită de munți se deschide un alt șes fertil, spart cu plugul din vremi imemorabile. Pământul e fericit (cîndva, el se numea și „Dacia Felix”...), darurile lui cunosc o scară ce suie până în munți, coboară iarăși în șesul fertil, suie munți de metale, coboară în șesuri. Același destin îl urmează clima, cu scări de nuanțe perfect integrabile armoniei întregului. Apele, la rîndu-le, curg bogat, radiar, cununa muntoasă clădește până sub nori un gigantic castel de apă, distribuită prin canale, armonice, spre toate pământurile, înlesnind unei agriculturi științifice și raționale mari posibilități de irigații. Cascadele din munți sau căderile artificiale, provocate prin construcții de baraje, înlesnesc fructificarea energiei, astfel încît Carpații să poată deveni un castel solar în această parte a Europei. Sint citeva din imaginile cu care, închizind cartea, re deschizi ochii spre o țară a frumuseții, a simetriei, a unei mari unități în diversitate, a unei funcționalități rotunde, a unei îndeternabile personalități a pământului ei.

Sint citabile în această carte masivă, prea scurtă totuși pentru greutatea ei de idei și de argumente, multe lucruri. O seamă de factori exteriori geografiei, sau numai tangenți (ecologici, istorici, economici, demografici, toponimici etc.), sint invocați și ei în argumentare, invitați s-o sprijine, de fapt ei înșiși se invită, cuprinși în întreg și parte printr-o țesătură inextricabilă de relații, revelabilă inclusiv prin tabele și scheme, cu atât mai elocvente cu cît acestea nu cunosc flexibilitatea cuvintului.

O carte — de fapt o carte a pământului românesc — care nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă.

ILIE PURCARU ■

România, țară carpato-ponto-danubiană

Lucrarea recent editată de Editura didactică și pedagogică, sub semnătura conf. dr. Alexandru Roșu, se prezintă drept unul din cele mai autentice manuale de geografie a patriei. Realmente, această lucrare este cea mai reușită sinteză asupra infățișării pământului românesc. Tânărul, ca și cei ce îndrumă generațiile de tineri, dobîndesc prin această carte o temelie sigură pentru a înțelege realitățile și faptele care definesc peisajul geografic modern al României.

Profunzimea informației, rigurozitatea științifică cu care sint redată marile unități sau subunități componente ale întregului geografic românesc realizează o concepție metodologică cu totul nouă față de abordările similare anterioare. De la abordarea analitică de detaliu și pe obiecte, autorul mută accentul pe abordarea sistemică, desprinzînd căile de legătură, de dinamică și interacțiune care definesc, în ultimă instanță, unitatea și armonia pământului patriei noastre.

Este un pas hotărît în a demonstra că geografia este, în primul rînd, o știință de judecată, de acțiune a practicii, și nu de memorie. Pentru a judeca exact în geografie trebuie să fii înarmat cu cunoașterea — și cu înțelegerea profundă — a realităților de pe hartă și, îndeosebi, din natură. Aceasta este una din noile care dau calitate incontestabilă a lucrării de care ne ocupăm.

Carpații cu podișul lor interior, coborîșurile în trepte, peste Subcarpați sau dealuri, spre cimpia din vest, sud și est, pînă la Dunăre și Marea Neagră, conturează imaginea clară, perfect surprinsă

și revelată de autor, a ceea ce numim — cînd numim România — o țară carpato-ponto-danubiană. Pentru prima oară de la Simion Mehedinți, întemeietorul geografiei românești moderne, sint fundamentate cu claritate, într-o viziune categorică, temelile științifice ale unității cununii carpatice („coroana montium”), alcătuită din Carpații Orientali, Meridionali și Occidentali, sau, așa cum îl denumea S. Mehedinți, Carpații Dacici, Getici și Români. Unitatea masivă a Carpaților românești, încheagată atît pe structurile muntoase, cît și de cele de presiune (depresiunea sau podișul interior al Transilvaniei), determină în ultimă instanță, arată autorul, personalitatea geografică a teritoriului României.

Autorul evidențiază în același timp, pe larg, comportamentele fiecărei structuri naturale, economice și geodemografice, conchizînd prin sublinierea vocației și a funcțiilor lor istorico-umane.

Abordarea complexă, sistemică a marilor unități și subunități ale teritoriului țării noastre întreprinsă de conf. dr. Alexandru Roșu, reafirmă o dată în plus, cu argumente științifice superioare, ceea ce încă din antichitate menționau învățații eleni sau romani, vorbind despre Dacia și însușirile ei: precum că istoria unui popor nu poate fi pe deplin înțeleasă fără o cunoaștere întemeiată a pământului pe care acesta îl locuiește.

Prof. univ. dr. VASILE CUCU ■
șeful catedrei de geografie,
Facultatea de geologie și geografie,
Universitatea București

Unitate, funcționalitate, interdependență

Mulți cititori ar fi, poate, tentați să se întrebe — și nu mă refer la geografi, ci la ceilalți specialiști interesați în a cunoaște peisajul geografic — ce ar putea aduce nou, justificînd o a doua ediție, o lucrare despre trăsăturile fizice ale pământului românesc. Răspunsul nu poate fi decât unul singur. În cei șapte ani care s-au scurs între cele două ediții, concepția și metodologia de analiză geografică au înregistrat salturi calitative dintre cele mai importante. Salturi pe care conf. dr. Alexandru Roșu le-a cercetat și le-a meditat, întregindu-le în însăși substanța investigației sale, oferindu-ne astfel mai mult decât o nouă ediție a unei lucrări mai vechi, oferindu-ne practic o carte de un înedit și major interes.

„...Munții Carpați, Dunărea și Marea Neagră — scrie autorul în succinta prefață a noii ediții — constituie triada componen-

telor naturale care au generat individualitatea peisajului românesc”. Cheia partiturii cărții se află aici. Desigur, această trăsătură fundamentală a pământului românesc (ca țară „carpato-ponto-danubiană”) a fost cunoscută de mult, subliniată de istoricii și geografii dintotdeauna. Dar autorul, în această nouă ediție, privește România ca pe o unitate geosistemică, iar triada prin prisma funcționalității. Ceea ce reprezintă și nouitatea, și meritul incontestabil al acestei cărți.

Analizele la nivelul componentelor de bază ale geosistemului — suportul geologic, sistemul comunităților animale și vegetale, sistemul activității umane — și ierarhizarea geosistemică a teritoriului, cunoscută și ca regiune geografică, revelează, în viziunea sistemică și prin așezarea la baza lor a principiului funcționalității și interdependenței, o seamă de date

de un pregnant interes. Aceste două aspecte, perseverent urmărite, sint ilustrate și prin citeva grăitoare scheme, cum ar fi schema funcțională geosistemică a peisajului românesc, ca unitate geografică carpato-ponto-danubiană (de la pag. 17) și cele patru scheme funcționale pentru Subcarpați, dealuri și podișuri circumcarpatice. Podișul interior al Transilvaniei (din anexe). Aceste scheme funcționale reprezentate, la noi, primele încercări în domeniu. Ele sint extrem de importante, deschizînd căi noi în analiza geografică regională. Totodată, dacă avem în vedere că această lucrare se adresează, în primul rînd, studenților, schemele funcționale contribuie în mare măsură la dezvoltarea

concepției sistemice și ecologice a tinerei generații. Iar pentru cercetători, ele constituie o provocare și, în același timp, o invitație la adîncirea și perfecționarea, la diferite scări, a acestor modele geografice. Spre exemplu, cit de interesantă și de importantă, atît sub aspect teoretic, cît și practic, ar fi elaborarea unor modele funcționale asupra Deltei Dunării, litoralului românesc al Mării Negre, regiunii de contact între cimpie și Subcarpați, între Focșani și Buzău etc.

Dr. docent PETRE GĂȘTESCU ■
șeful sectorului de geografie fizică,
Institutul de geografie București

Implicații ecologice și economice

Este cunoscut faptul că, în prezent, bazele teoretice ale geografiei, în general, au legături organice cu problemele practice ale vieții. Cunoașterea modului concret de manifestare a factorilor geografici și a raporturilor dintre ei, pe un teritoriu determinat, cum este țara noastră, deschide căi eficace spre a se interveni în cunoștință de cauză asupra mediului natural, pentru a-l valorifica elementele favorabile.

Ceea ce a intervenit mai pregnant, în ultimul timp, în concepția geografică tîne de orientarea sa ecologică, provocată de amploarea și de complexitatea impactului omului cu natura. Capacitatea și mijloacele societății contemporane de folosire a resurselor naturale devin, în același timp, și o sursă de dinamizare a fenomenelor geografice, a diverselor medii ecologice.

O astfel de orientare ecologică nu poate fi asigurată decât printr-o abordare sistemică a problemelor de geografie, așa cum face conf. dr. Al. Roșu în cartea sa, abordare care consideră peisajul geografic, realitatea geografică ce ne înconjoară, ca un întreg, ca o proiectie în teritoriu a unor procese geografice (climatice, biogeografice, de utilizare umană a terenului) ce se desfășoară în timp. Caracteristicile peisajului geografic al Deltei Dunării sau al terenurilor amenajate din sudul Olteniei, de exemplu, nu sint decât o concretizare a relațiilor dintre factorii climatici, hidrologici, sociali care se manifestă în mod diferit de la un loc la altul. (Desigur, dimensiunea adîncirii problemelor de geografie pe care o determină metodologia sistemică are valori cu mult mai mari, dar nu este locul și cazul să ne ocupăm acum de acestea.)

Alexandru Roșu a înțeles, precum lucrarea sa o demonstrează, necesitatea atît a unei orientări ecologice cît și a abordării problemelor de geografie fizică a patriei prin prisma teoriei sistemului. Este vorba, în literatura noastră, de o primă abordare de acest gen, cu puncte de sprijin în tradiția teoretică de intuiție sistemică a școlii geografice românești. Regăsim astfel ideea de unitate a peisajului geografic al terito-

riului țării noastre, consecința rolului geografic jucat de Carpați, Dunăre și Marea Neagră, susținută de Simion Mehedinți, ideea de peisaj ca rezultantă a relațiilor dintre factorii geografici, evidențiată de George Vălsan, sau cea a analizei oricărei subunități geografice numai ca parte a întregului, idee argumentată de Vintilă Mihăilescu. Interesant ni s-a părut și felul în care autorul a utilizat mai demult enunțul nostru concept de „treaptă entosistemică” în definirea etajelor de peisaj (munte, deal, cimpie) ale țării noastre.

Metodologia sistemică pe care autorul își bazează studiul geografiei fizice a României devine un instrument de investigație deosebit de util atunci cînd se trece la regiunea geografică a teritoriului. Identificarea Unității Carpaților Românești și a Podișului interior al Transilvaniei, ca nucleu funcțional al peisajului românesc, care impune Unității Extracarpatică (Circumcarpatice) o arhitectură etajată, concentrică a reliefului („treptele entosistemice”: munte, deal, cimpie) și o distribuție radiară și simetrică a rețelei de ape, a maselor de aer etc., nu face decât să sublinieze unitatea teritoriului țării noastre, omogenitatea sa funcțională. Acest lucru rămîne valabil și în cazul subunităților acestor mari unități geografice, ierarhizate în funcție de gradul lor de complexitate, fapt ce deosebit importantă în cunoașterea și valorificarea diferențiată, în funcție de specific, a regiunilor geografice ale țării. Această problemă devine cu atît mai importantă cu cît ea se înscrie direct în prevederile documentelor de partid privind dezvoltarea economico-socială în privind teritorial, sistematizarea teritorială, protecția mediului etc.

Prin conținutul său, volumul discutat constituie un avans teoretic-metodologic. Subliniem aceasta cu atît mai mult cu cît, în ce ne privește, credem că geografia noastră are unele rămîneri în urmă din acest punct de vedere, fiind încă tributară descriptivismului și pseudotehnicismului.

Prof. universitar dr. MIHAI IANCU ■

Nu există alternativă...

Reuniunea de la Madrid a celor 35 de state semnatare ale Actului final de la Helsinki a intrat într-o fază nouă — cea a elaborării documentului final. Este o fază esențială a dialogului european după ampla dezbateri care s-a desfășurat în ședințe plenare și pe grupuri de lucru, după examinarea celor 86 propuneri concrete pe care le-au prezentat delegațiile aflate la masa tratativelor. Importanța esențială constă în faptul că în actuala fază urmează să se definitiveze bilanțul întințirii. Este o fază complexă în care se cer eforturi asidue, voință politică și, mai ales, spirit constructiv. Încheierea cu rezultate cât mai bune a reuniunii, asigurarea măsurilor celor mai eficiente în direcția înfăptuirii ca un tot unitar a Actului final de la Helsinki implică eforturi continue, un consens pozitiv în spiritul apărării intereselor fiecăruia din cele 35 de popoare reprezentate la reuniune, ale continentului în ansamblul său, ale cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a indicat, de altfel delegației române să intensifice acțiunile constructive întreprinse, împreună cu alte delegații, pentru a se asigura un curs pozitiv reuniunii de la Madrid căreia în actualele împrejurări internaționale îi revine un rol deosebit, în oprirea încordării și continuarea cursului spre destindere, colaborare și pace între popoarele din Europa și de pe întreaga planetă. În viziunea României, pe primul plan trebuie puse eforturile consacrate cauzei dezarmării, năzuința vitală a popoarelor de pretutindeni, condiție esențială a înfăptuirii politicii de destindere și concurență și a stabilității economice și politice internaționale, a dezvoltării independente a tuturor popoarelor.

După cum se știe, România a prezentat la Madrid zece propuneri, un ansamblu coerent de inițiative și sugestii destinate promovării securității și cooperării pe continent. Semnalăm dintre aceste propuneri cea privind necesitatea pregătirii și desfășurării unei conferințe consacrate întăririi încrederii și dezangajării militare pe continentul european. Propunerea exprimă un înalt spirit de responsabilitate față de destinul continentului purtând totodată amprenta realismului. Ea răspunde nevoilor celor mai stringente ale Europei de astăzi, o Europă supraînarmată, o Europă în care arsenalele s-au înmulțit pînă la punctul în care creează grave primejdii pentru viitorul popoarelor ce trăiesc în această parte a lumii. Adoptarea unor măsuri eficiente în direcția întăririi încrederii și dezangajării militare ce ar putea rezulta dintr-o conferință europeană consacrată acestui dosar acut, este o necesitate vitală mai ales acum, cînd noi amenințări plutesc asupra Europei, cînd se proiectează dislocarea unor noi arme distrugătoare, cum ar fi rachetele „Pershing II” și de croazieră, cînd se discută despre posibila instalare a bombei cu neutrom în depozitele Europei occidentale. Noua generație de rachete, ca și bomba „N”, riscă să agraveze o competiție a înarmărilor care și-a dovedit de mult absurdul ei și care

poate împinge omenirea într-o direcție periculoasă, spre o catastrofă de o gravitate inimaginabilă.

Accentul pus la Madrid pe problemele dezarmării de către delegația română, ca și de alte numeroase delegații, nu înseamnă neglijarea celorlalte componente ale Actului final, ci sublinierea urgenței unor măsuri concrete care să ducă la primii pași concreți în direcția unor măsuri reale de dezangajare militară. În același timp, milităm cu fermitate pentru adoptarea unor măsuri concrete în totalitatea problemelor abordate de Actul final, document ce nu poate fi transpus în viață decît în indivizibilitatea sa. Momentul actual este cel al răspunderii față de Europa. Din păcate, în deliberările de la Madrid și-au făcut apariția, adesea, manifestări ce nu slujesc cauzei destinderii, ce nu stimulează încrederea. Ne referim la polemicile sterile pe teme marginale, la spiritul de confruntare promovat de unii reprezentanți, la atitudinile negative adoptate într-o serie de împrejurări. „Prioritatea priorităților” în actuala fază o constituie recurgerea la un spirit constructiv, renunțarea la confruntare, receptivitate reciprocă față de propunerile formulate, eforturi de a face să prevaleze un curs mai pozitiv al reuniunii. Pentru o întințire precum cea de la Madrid este absolut necesar să se dea dovadă de suplete, să se înțeleagă pe deplin comandamentele supreme ale destinderii și cooperării.

Dialogul european, securitatea și cooperarea pe continent nu reprezintă un proces în beneficiul unui stat, sau al citorva state, ci o necesitate vitală pentru toate popoarele continentului și ale lumii. Nu există alternativă la politica de destindere, și de aceea reuniunea de la Madrid este chemată să facă totul pentru a da noi impulsuri colaborării pe toate planurile între statele Europei. Categoriile, faza elaborării documentului final nu este lesnicioasă. O dovedește de altfel și experiența reuniunilor precedente, dar aceeași experiență relevă că prin eforturi reale, constructive se pot depăși orice fel de dificultăți. Există posibilități autentice pentru obținerea unor rezultate cât mai bune care să corespundă așteptărilor popoarelor. România, prin glasul ei cel mai autorizat, a afirmat hotărîrea de a acționa cu toată energia în acest sens. Propunerile ei s-au bucurat de un larg interes iar indicațiile date delegației României de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de către tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, relevă preocuparea deosebită a partidului și statului nostru pentru încheierea cu rezultate concrete a reuniunii de la Madrid.

În cele cinci grupuri de redactare ale reuniunii de la Madrid activitatea cunoaște un ritm alert. Este o activitate pe care popoarele Europei o urmăresc cu atenție și speranță, cu convingerea că bilanțul dialogului european va fi pe deplin pozitiv, contribuind la stimularea procesului edificării securității și colaborării pe continent, reluării cursului spre destindere, spre întărirea păcii.

AL. PINTEA ■

Criza valorilor în lumea capitalistă

„Cazul Nietzsche” azi (III)

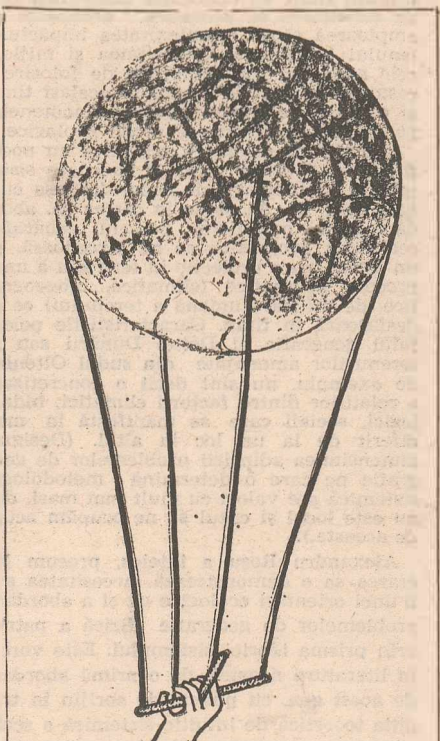
Filosof al artei

Drumul gândirii lui Nietzsche n-a fost uniform, rectiliniu, ci plin de meandre, cu ocoluri, ezitări și întoarceri. Trecerea filosofului printr-o serie de „năpirliri sufletesti”, cum spunea Lucian Blaga, pune o distanță mare între tinărul Nietzsche, profesorul de filologie clasică de la Universitatea din Basel, admirator al antichității eline, și mai vîrstnicul Nietzsche, prevestitor al pieririi „ultimului om”, Nașterea tragediei, operă de tinerete (1871), cea mai încheată dintre cărțile lui (editată în 1978 în românește la Editura Meridiane, în antologia De la Apollo la Faust) slăvește puterea artei ce a asigură triumful vieții asupra morții, împăcarea omului cu lumea și șansa lui de nemurire. Pentru explicarea artei în general, a celei eline în special, Nietzsche propune celebrul dualism între apolinic și dionisiac, pereche de termeni cu un mare răsănet în filosofia culturii. Artele plastice, plămăduite de forme senine, de geometrii radioase, se încolonează sub stilul apolinic, în timp ce muzica, tulburătoare orcheștrare a durerii, a pulsuniilor inconștiente, sub stilul dionisiac. După Nietzsche, tragedia greacă înfăptuiește osmoza unică a celor două stiluri; ea împreună lumea reveriei grațioase cu lumea trăirii grave a suferinței. Spiritualitatea elină, oglindită în tragedie, alternează cu fundarea în abisul deznădejzii cu înălțarea spre olimpul liniștii, face saltul de la chin la măreție, păstrînd un echilibru calm între alternative contrare. „Grecii cunoșteau spaimele și grozăvia existenței. Pentru a putea suporta viața, trebuiau s-o mascheze prin creația onirică olimpiacă”. Față de Eschil și de Sofocle, poezi tragice ce au făcut din armonie și măsură temelii angajării eroice la viață, Nietzsche nutrește venerație. Nu însă și pentru Euripide, fiindcă acesta, ca discipol al lui Socrate, proiectînd asupra tragediei ochiul sever al rațiunii, a frînt unitatea de contrarii proprie ei și, prin aceasta, a dus-o la pierire. Acuzînd rationalismul socratic de a fi distrus tragedia, Nietzsche dă la iveală, încă de acum, resentimentul său față de logică și rationalism, care se va amplifica mai tirziu. Acest original scenariu al nașterii și dispariției tragediei grecești, nu a avut nici în timpul lui Nietzsche și nu are nici azi, sufragiu unanim al filozofilor și esteticienilor. Însă cele două stiluri s-au impus în artă. Ipoteza de filosof al artei, relief cel mai puțin accidental, se află în contrast față de celelalte culturoase ipostaze. Fapt semnificativ, în 1886, cînd scria a doua prefață la Nașterea tragediei, intitulată grăitor „Încercare de autocritică”, Nietzsche însuși se întoarce împotriva acestei lucrări din 1871, o consi-

deră o carte „imposibilă”, „rău scrisă”, „greoaie” și se dezice de ea, punîndu-se în dezacord cu sine însuși.

Filosof al omului

Nietzsche privește omul prin prisma condiției sale de martor și exponat al crizei civilizației burgheze. El scrie într-o epocă în care burghezia, devenită o clasă în declin, abandonează idealurile iluministe încrezătoare în om, rațiune și progres, adoptă iraționalismul și pesimismul. Sentimentul filosofului că trăiește într-o lume de criză și amurg se intensifică fiindcă la el se adaugă sporul de amarăciuni produs de destinul său zburciat. Experiențele sufletesti triste, conflictele cu contemporanii, rostogolirea implacabilă înspre boala fatală — toate au accentuat progresiv iritarea mizantropică a scrisorilor său. Nicăieri el nu elaborează o filosofie sistematică a omului, ci îl descrie prin aforisme, sentințe și cugătări, emise sub presiunea afectivă a cli-

Desen de SORIN POSTOLACHE ■

pei, atrase de pasiuni contrare în virtejul inconștienței, încrîncenate de febra pătîmirii lui. Despre om se exprimă și în versuri (în 1980 a apărut la Editura Univers un volum de poezii ale lui Nietzsche, remarcabil traduse — Simion Dănilă — și inteligent prefațate — Marian Popa). Starea omului din vremea sa îi apare grav ogradată; îi face un rechizitoriu dur, nu cruță tările moralei burgheze — absența idealurilor, filistinismul, opulțitatea, avariția și ipocrizia. Violența dezlănțurii lui a speriat publicul burghez, care la început l-a respins, pentru că mai apoi, cînd și-a dat seama că sensul filosofiei sale îi convine, să-l accepte cu înflăcărare. Aceasta, deoarece, printr-o substituție de planuri, Nietzsche prezintă criza lumii capitaliste drept criză a condiției umane în genere. Proclamînd „devalorizarea tuturor valorilor”, el recuză nu doar valorile revoluate ale unei clase revoluate, ci și valorile perene ale umanității; el nu respinge doar obtuzimea burgheză, ci și o întreagă pleiadă de mari creatori, de la Socrate la Descartes și de la Kant la Hegel. Obsedat de prejudecata că ascensiunea rationalismului s-a făcut pe seama și în dauna energiei vitale, instinctuale, Nietzsche scrie pagini pătîmașe, vitriolante împotriva lui. Admiratorii de astăzi susțin că iraționalismul său s-ar compensa prin ateismul său. Dar ce fel de ateism profesază el? Este oare Nietzsche un ateu din spita lui Holbach și a lui Feuerbach? Nicidcum. Este adevărat, repertoriul criticilor lui include și critica religiei, desfășurată incendiar. Iată, de pildă, ce scrie el în Anticrist: „Numesc creștinismul unica mare pacoste, unica mare slăbiciune launtrică, unicul mare instinct al urii care nu găsește mijloc destul de veninos, destul de subteran, destul de josnic — îl numesc unica și imortala dezonoare a omenirii”. Pe cel ce citește Biblia, îl sfătuiește sarcastic să-și pună mînuși ca să nu se murdărească, cînd o atinge. Însă critica religiei este o critică de la dreapta, din care extrage concluzii elitiste. Fiindcă el susține că creștinismul a fost imbrățișat de sclavi, și a reprezentat religia „turmei” și „revolta sclavilor” în morală, distrugînd vitalitatea „aristocrației”, a „celor tari”. Așadar, Nietzsche combate creștinismul nu pentru că în istorie a servit intereselor claselor stăpînitoare, ci pentru că prin el „sclavii” i-au subjugat pe „stăpîni”. În concluzie, cînd cere abolirea religiei creștine, cînd lansează strigătul „dumnezeu a murit”, el cere totodată reinvierea unei aristocrații fără de lege și fără de morală. „Ateismul” său, în loc să fie o cale de a dezaliena omul, justifică deci amoralismul. Iată cum, rătăcind pe cărări elitiste, Nietzsche se abate de parte de drumul umanismului: iar pe măsură ce se îndrîjește în susținerea că omul este rău, „un ghem de serpi sălbatici”, o specie degenerată, își interzice acest drum.

(va urma)

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU ■

Mondo umano ?

Starea șampaniei

Bilanțul : între atîtea știri despre anul ce s-a încheiat, ne-a reținut atenția și una care descria piața șampaniei în 1980. Vinul acesta spumos de culoare albă, preparat pentru prima oară în provincia franceză Champagne, al cărui nume propriu a devenit, printr-un paradox, pe cît de prestigios pe atît de comun — este deci atît de cunoscut încît lumea economică — și nu numai ea — trebuie să fie informată cu ceea ce se mai petrece în lumea șampaniei. De pildă, în bilanțurile lui '80 agenția „France Presse” a abordat și acest aspect precizînd că anul trecut șampania s-a menținut pe piețele străine la un nivel asemănător cu cel din 1979. Adică, în întreaga lume s-au vîndut 55 milioane sticle.

Alte amănunte : sursa citată precizează că, potrivit informațiilor difuzate de marile firme, Italia și-a reluat locul de frunte al țărilor importatoare, cu aproape nouă milioane sticle. (În consecință, a fost depășită Marea Britanie, care a deținut locul prim în 1979.) Îi urmează S.U.A., Belgia, R.F.G. și Elveția. Piețele care au înregistrat o creștere mai mare cu „salturi” ce ar putea depăși 20 la sută sînt cele din Venezuela (două milioane sticle) și Mexicul (peste 600 000 sticle).

Previțiuni : producătorii și negociatorii francezi nu sînt, totuși, optimiști în ce privește viitorul. Aceasta din cauza recoltelor foarte proaste din 1978 și 1980. Ploile de anul trecut au spulberat speranțele unei producții de 200 milioane sticle, realizîndu-se doar 90 milioane sticle.

Strategia : cele zece mari firme din Reims și Epernay (Franța), care dețin 85 la sută din exporturi, sînt de acord asupra aceleiași strategii : favorizarea piețelor străine chiar în detrimentul consumatorului francez. Ca atare, dacă în 1981 este previzibilă o reducere a exporturilor din cauza scăderii stocurilor, reducerea va fi totuși limitată la 10 la sută în timp ce scăderea vînzărilor, în Franța, va fi cel puțin dublă. Cu alte cuvinte, șampania va fi un lucru scump și rar în Franța în următorii trei ani, pentru a putea fi la dispoziția amatorilor străini.

Constatări : trupele NATO comandă totdeauna, indiferent de situație, circa 400 000 sticle, adică mai mult decît Austria sau Suedia.

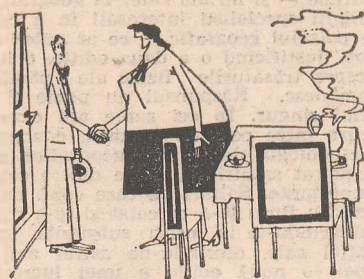
Alte „chestii” (colaterale ?) : la finele lui '80 existau 144 066 bombe tip Hiroșima. (O „Hiroșima” — 18 kilotone, adică 18 mii de tone de exploziv care au făcut 100 000 victime, iar la 200 000 au provocat cancer osos. Unitatea de măsură imediat superioară este megatona — milioane tone exploziv normal — iar cea următoare este gigatona — miliarde tone exploziv normal.)

Dincolo de orice, ce raport o fi între 55 milioane sticle șampanie și 144 066 bombe H. ? Mai ales că sticlele vîndute se cam beau iar „bombele” și nu numai ele pîndesc pe ici, pe colo. Sigur că nu e nici o legătură între șampanie și kilotona de tip H dar nu-mi imaginez o cupă a bucuriei sorbită după ce sutele de mii de tip H s-au consumat, că, de ! în ultimă instanță, tot obiecte de consum sînt !

Concluzie : pe ansamblu, starea șampaniei e bună.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După „EULENSPIEGEL” — R.D.G.)

Monumentele

Ca orice nație care se respectă, francezii sint și ei preocupați de soarta monumentelor lor istorice. Potrivit prestigioasei publicații „Revue de l'art”, în Franța sint clasificate 11 251 de monumente, iar în inventarul suplimentar figurează alte 20 000. Cu acestea nu prea sint probleme, intrucit pentru întreținerea lor se aloca fondurile necesare. Dar, scrie revista menționată, cifrele de mai sus sint foarte mici în comparație cu numărul unităților, în special clădiri, neincluse în liste, dar a căror conservare este necesară: 200 000. Cum să păstrezi aceste monumente, cum să le salvezi de la distrugere? Ideal ar fi, se spune într-un articol din „Le Figaro”, să se aloce fondurile necesare, pentru ca toate aceste unități să poată fi conservate ca atare. Dar fondurile se obțin greu și, de aceea, s-au făcut și alte propuneri.

Ideea care apare cel mai des este aceea ca monumentelor să li se dea o destinație utilă, aducătoare de venit, pe seama căruia să se poată și ele întreține. Cu alte cuvinte, monumentele să fie puse să-și câștige existența. Iar destinația cea mai potrivită ar fi de han sau de crișmă. Acestui punct de vedere i s-au adus numeroase obiecții. Astfel — s-a spus — edificiile de interes istoric care ar urma, folosind termeni contabilicești, să se autofinanțeze sint, în mare parte, izolate, amplasate pe drumuri lăturalnice, în locuri greu accesibile. Pe acolo afluxul de vizitatori, și deci de potențiali plători, este redus, fără mare nădejde că el se va mări numai pentru că o cetate, să zicem, s-a transformat în han. Eventualele unități hoteliere sau de alimentație publică instalate în astfel de edificii ar

de la început, nerentabile. Și dacă ele și-ar scoate nici banii necesari propriei lor funcționări, atunci de unde să mai dea și pentru întreținerea clădirilor? În al doilea rând, nu toate monumentele sint clădiri. Vestigiile antice, mai ales (urme de cetăți, fundații, cimitire ș.a.), n-au cum să fie puse la treabă. Și, în sfârșit, obiecția cea mai importantă: destinația lucrativă a monumentelor le supune unei degradări foarte mari din partea celor ce le folosesc, sau în procesul utilizării ineseși. Reparații succesive pot face ca în cele din urmă tocmai din elementele valoroase, de interes istoric, care conferă edificiului calitatea de monument, să nu mai rămână nimic. Chiar și obiective a căror exploatare este doar muzeistică pot fi deteriorate de vizitatori. Așa s-a întâmplat de pildă — scrie „Le Figaro” — cu grota Lescaux, unde în cele din urmă accesul publicului a trebuit să fie interzis.

Din toate aceste motive, dar ținând, bineînțeles, cont de nevoia de fonduri, în jurile specialiștilor francezi se conturează o poziție nuanțată. Alocarea de fonduri rămânând, în continuare, mijlocul principal de întreținere a monumentelor — pentru foarte multe dintre acestea fiind singurul mijloc posibil de supraviețuire — să se porceadă, de la caz la caz, acolo unde acțiunea poate da rezultate fără a primejdui viața obiectivului, la exploatarea monumentelor ca unități productive. Însă indiferent dacă monumentul poate sau nu să-și câștige singur existența, el trebuie salvat de la piere. În privința aceasta, toată lumea este de acord.

ION D. GOIA ■

Ochii și urechile lumii

Un nespecialist

Cel mai substanțial articol citit în presa străină, de cînd a început acest '81, mi s-a părut a fi cel intitulat „Binul simț și războiul”. Apărut în „Le Monde” din ziua de 17 ianuarie. Era semnat de unul din întelepții recunoscuți ai lumii, de Nahum Goldman, om la 85 de ani sărbătorit în prezența cancelarului Helmut Schmidt, fost presedinte al Congresului mondial evreiesc, un bun prieten al țării noastre, primit nu o dată în audiență de presedintele statului român. Îmi permit să rezum acest articol, începînd cu finalul, unde autorul precizează că a scris ceea ce a scris după multe sovăieli, căci, „niciodată nu m-am considerat un specialist în politica internațională... dar avînd în vedere că sint un om ca toți oamenii, preocupat de viitorul copiilor mei și al omenirii, m-am hotărît, după lungi ezitări, să public acest articol”, prin care domnia-sa ajunge la două „constatări elementare: experții militari fac mai mult rău decît bine iar neîncrederea reciprocă între marile puteri este sinucigașă”.

Nahum Goldman începe prin a dezvălui că „după atîția ani de viață, am ajuns să nu mai înțeleg lumea în care trăim”; o lume în

care se cheltuiește un milion de dolari pe minut pentru înarmare, în timp ce marile puteri posedă suficiente bombe ca să se distrugă „mutual, de cîteva ori”, o lume în care, într-un singur an, 1980, au murit de foame și boli 5 milioane de copii. „Generațiile viitoare — dacă vor supraviețui unui război atomic — vor scrie, ca să se poată clarifica, ample și profunde tratate despre acest nonsens colectiv al generației noastre”. Marea inovăție ar aparține — după autor — neîncrederei dintre marile puteri, a căror psihologie ar putea fi sintetizată de această anecdotă celebră din umorul evreiesc pe care întelepțul nu consideră deloc neserios a o folosi în acest context: „Un om se întilnește cu un altul pe drumul spre gară: — Unde te duci? — La Cracovia. — De ce mă minți? Eu știu bine că tu te duci la Cracovia dar tu-mi zici de Cracovia ca să cred că mergi la Lwow”. După logica autorului, în această „sinucigașă neîncredere” care duce la escalada militară — experții, specialiștii superinformați despre submarinele și blindatele celuilalt, nu mai sint de un esențial folos. Căci ce e un specialist, fie și militar? „Un om care știe totul și nimic mai mult”. Un om care cunoaște fiecare arbore — ceea ce-i foarte bine și util — dar nu aude freacă și mișcarea pădurii. În problemele păcii sint necesare spirite capabile să realizeze o viziune globală, altfel „specializarea are efecte rele căci ea destramă gîndirea umană și, într-un anume fel, o corupe”. Mai ales în domeniul

înarmărilor, „o civilizație hiperdezvoltată este cu deosebire periculoasă deoarece aici, prin forța detaliilor manipulate, ea tulbură și distruge chiar bunul simț”. Încît a venit vremea — sustine autorul — să se încredințeze bunul mers al lumii, „oamenilor simpli, dotați cu bun simț”, celor apți să gîndească și „să negocieze fără ambiții nenumărate, fără invidii, gelozii, arivism etc.”. (Acest „etc.” e superb — nota mea.) Utopie? Desigur că-i „utopie”, recunoaște și autorul, dar de această utopie să-mi fie groază cînd „marea mea spăimă este aceea că lumea — dominată de suspiciune — se silește să treacă printr-o catastrofă”, minată de utopia, înfiniț mai rea, a schimbării prin distrugere militară a sistemelor politice? O asemenea „înfăptuire” n-ar mai găsi socotitori. Paradoxal, tocmai utopicul întelepț ne dă șansa unui singur realism: a alege dintre aceste două utopii pe cea bună, aceea care nu schilodește și nu corupe creativitatea și inteligența umană, aflate, și ele, în adîncul acestui real nonsens al înarmării ce pare mai suportabil decît o utopie. Concluzia întelepțului se întilnește cu cîntecul altui nespecialist în probleme militare, John Lennon. „Dați păcii o șansă”. Un bătrîn șansonetist francez zicea că la moartea lui Lennon a fost șocat de un titlu: „El a lăsat o avere fabuloasă”. Și continua: „Care avere fabuloasă? Cine poate vorbi de avere cînd într-o zi se fac cheltuieli militare care depășesc fantastic orice avere?”...

RADU COSAȘU ■

Somnul rațiunii...

Exact în momentul în care scriu aceste rânduri, la radio se anunță condamnarea unui ziarist spaniol ce a vrut să înființeze un partid de extremă dreapta în Italia. Știre oricum stenică, pe lângă multe alte lucruri sinistre aflate în ultimul timp. În „Stern” a fost publicată o fotografie înfățișînd un individ în vîrstă „ieșit” la plajă pe balconul casei sale din orașul vestgerman Bierkendorf. El nu este altcineva decît Hauptsturmführerul SS Merdhe, șef al Gestapoului din Orléans în timpul ocupației hitleriste, condamnat la moarte în Franța. Să ne mai mirăm atunci cum de este posibil ca în R.F.G. să fie înregistrate, în 1977, cam 83 de organizații de extremă dreapta, cu 77 publicații în 60 de mii de exemplare, dispunînd, totodată, de case de editură, de expediere, vinzare etc. Somnul rațiunii zămisleşte monștri.

Lată și o altă întîmplare care trezește aceleași neliniști. Unul dintre criminalii de război ce au reușit să se naturalizeze cu timpul în S.U.A. este și Frank Walus, căruia locuitorii orașelor poloneze Czestow-

chowa și Kielce îi cunosc foarte bine crimele. Ei bine, cu cîteva ani în urmă s-a încercat traducerea lui în justiție, pentru a i se retrage cetățenia americană. Ca și în cazul altor mafioți, totul a fost în zadar. Pentru că Walus și-a procurat „documente” din care reieșea că el n-ar fi pus piciorul în cele două orașe în timpul războiului. Urmarea? La 26 noiembrie 1980, ministerul american al justiției a clasat „afacerea” Walus, care a fost și recompensat cu 35 de mii de dolari pentru cheltuieli de judecată. Să ne mai mirăm atunci că a fost posibil să fie respinsă de către Curtea supremă americană, cererea locuitorilor din Skokie, de la periferia orașului Chicago, vizînd interzicerea unei manifestări pe care voiau să o organizeze neonaștii americani în acest loc, în care se află în jur de 7 mii de supraștători ai cîmpurilor de concentrare naziste?

„Ei” au revenit, ca niște sinistre amintiri ale trecutului, și în Anglia. Ziarul „Observer” a reprodus recent două ima-

gini: una reprezenta o bonă albă plimbînd doi copii negri într-un cărucior, iar o alta, un zid pe care apare zvastica, însoțită de sloganul „White Power” (puterea albilor). Din iulie și pînă în septembrie anul trecut, s-au înregistrat, numai la Londra, 250 de incidente izvorite din ura rasială și provocate de „Frontul național”, în colaborare cu alte organizații profasciste și de extremă dreapta, care fac apel la vechile „argumente” ale rasismului. Pe zidurile city-ului apar tot mai des inscripții de soiul „Ucidet-i-i negri!”, „Adolf Hitler”, „Am revenit...”

Să sperăm însă că există destule forțe ale binelui în stare să învingă spiritul care dă naștere la asemenea manifestări. Să sperăm că nu vor mai apărea cărți ca aceea intitulată „Mîncîunile Auschwitzului”, în care fostul șef special al lagărului morții pretinde cu insolență că n-au existat niciodată persoane gazate și că acest loc era un fel de... sanatoriu. Să sperăm, de asemenea, că pentru fasciștii disimulați încă în Brazilia, între așdările virgine și pampă, și în alte locuri de la sud de Rio Grande a sosit ora ad-vărului. Să sperăm, în sfârșit, că somnul rațiunii se va risipi definitiv.

DUMITRU AVRAM ■

Mame de împrumut

Destul de des, dorința firească a oricărui cuplu de a dobîndi urmași nu se poate împlini din pricina sterilității. În cazul cînd sint sterili atît bărbatul cît și femeia, nu le rămîne decît să înfiize un copil străin. Cînd însă sterilitatea afectează numai pe unul din soți, de multe ori se învește dorința de a folosi această semicapacitate de procreare a cuplului, completînd-o, desigur, cu jumătatea care lipsește. Cum poate fi făcută această completare? Dacă e steril bărbatul, rezolvarea problemei este — din punct de vedere biologic, medical — simplă: se procedează la înșămînțarea artificială a mamei cu spermă provenită de la donatori necunoscuți. În felul acesta, copilul este purtat în mod normal de mama sa, de la care va proveni jumătate din moștenirea lui genetică; totodată, copilul se naște în familia unde va și rămîne, unde va crește și se va forma ca om și cetățean.

Mult mai dificilă se prezintă situația cînd apt de a procrea este bărbatul. Cum să-și valorifice el capacitatea sa, cum să și-o „completeze” pentru a căpăta un urmaș? Într-un singur fel: prin găsirea unei femei care să fie de acord să poarte în pîntecele ei un copil pe care după naștere să-l livreze cuplului steril. Prestație de mare dificultate, care nu suportă nici un fel de comparație cu donarea de spermă de către bărbați. Să-și vlăguiască cineva organismul pe altarul ajutorării aproapelui parea de neimaginat, iar cînd a fost avansată, în Statele Unite, ideea închirierii, a împrumutării de mame, ideea unor „mame înlocuitoare”, se pronostica aproape la unison că nu se va găsi nici o amatoare. Și totuși s-au găsit.

Faptele s-au petrecut în orașul american Louisville (Kentucky). Un ginecolog din localitate, Richard Levin, specialist în sterilitate, a inițiat o acțiune menită să vină în ajutorul cuplurilor în care soția este sterilă, prin găsirea de mame înlocuitoare. El a fixat și cadrul unor asemenea operațiuni: voluntarele întru închiriere trebuie să fie femei măritate, care să aibă deja copii, să aibă acordul soților lor, să accepte clauza anonimatului, condiție indispensabilă pentru reușita acțiunii,

înșămînțate artificial cu spermă de la bărbații ale căror soții sint sterile, „mamele înlocuitoare” se obligă prin contract să remită imediat după naștere copiii cuplurilor care i-au solicitat și să nu încerce niciodată nici să-i cunoască, nici să-i ia îndărăt. Pentru serviciul făcut, mama vo-

luntară urmează să primească din partea cuplului căruia îi va reveni copilul suma de 10 000 dolari. Cu privire la acest aspect au existat voci care au cîrtit susținînd că banii respectivi transformă o idee nobilă într-un tirg. Chiar și unele din „purtătoare” au vrut să renunțe la suma prevăzută. Însă doctorul a fost categoric, arătînd că „mamele înlocuitoare” trebuie să primească o compensație financiară pentru inconvenientele pe care sarcina, chiar cînd este contractată în scop de binefacere, le provoacă în viața conjugală și profesională a cuplului.

Anonimatul a fost totuși într-un anumit fel încălcat, cînd una din mamele închi-

riate, Elizabeth Kane, a dat unele interviuri. Printre altele, ea a spus: „Cînd ai norocul de a avea un corp sănătos și bine clădit, trebuie să ajuți femeile care nu au această fericire”. Cu prilejul nașterii, la sfîrșitul anului trecut, a copilului, fotografiile ale Elizabeth și ale celorlalți protagoniști au apărut în numeroase publicații, între care și „Paris Match”. S-a aflat că alte femei așteaptă acum să aducă pe lume copii pentru familii străine. Metoda este deci — cel puțin în orașul menționat — pe punctul de a se stabiliza și răspîndi. Lată de ce numeroși specialiști din diferite domenii țin să-și spună cuvîntul.

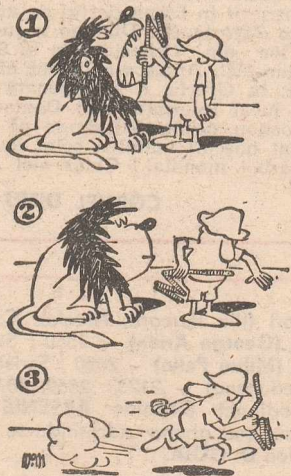
Iar acest cuvînt nu prea este plin de entuziasm. Pentru că și mai mult decît în cazul împrumutării unui tată (prin obținerea și folosirea de spermă de la un bărbat necunoscut), închirierea de mame ridică probleme dificile. Mai întii, cu privire la starea civilă a noului născut. Cum se poate consemna juridic de unde provine copilul, cine-i mama și cine-i tatăl lui. Juristii se tem, de asemenea, că această practică se poate transforma într-un substitut al „bursei negre de copii adoptabili”, reprimată sever în cea mai mare parte a Statelor Unite, încîntînd femeile sărace să-și ofere serviciile ca „mame de împrumut”.

Nu puține sint și chestiunile de ordin moral care se ivesc. Pediatrii și psihologii se întrebă care vor fi reacțiile copilului cînd va afla modul curios în care a fost conceput. Apoi, mulți consideră pe mamele închiriate puținele cam adultere, la fel cum sint privite și soțiile din familiile în care soțul este steril și care sint înșămînțate cu spermă de la bărbați străini. Dar în această ultimă situație, cel puțin cuplului îi rămîne copilul, truda nu este în zadar. Ceea ce nu se mai întîmplă cu „mamele înlocuitoare”, intrucit ele, după ce parcurg dificilul maraton al sarcinii, după ce suportă situația ambiguă creată de faptul că această sarcină nu vine de la bărbatul lor, sint obligate, în final, să se despartă și de copil.

Privite deci cu destulă reticență, practicile de la Louisville comportă, ori-ite precauții se iau sau ar putea să se ia încă, serioase riscuri psihologice, sociale și juridice.

ION CODRU ■

Lumea se amuza

(După „PANORAMA” — Polonia)

RUGBY

Feminismul și balonul oval

Emanciparea femeii, pe toate planurile și în toate activitățile sociale a fost, după cum știm, una din problemele de lungă durată, cu realizări spectaculoase abia în ultima vreme. Fenomenul apare pregnant sub toate aspectele — economic, politic, administrativ, în domeniile cultural-științifice, cit și pe tărîmul sportiv.

În antichitate, o lege categorică și dură interzicea, sub pedeapsa cu moartea, prezența femeilor măritate în incinta Stadionului Olimpic. Este cunoscută îndrăzneala Fereniceii din Rodos, care, vrînd să vadă și să încurajeze pe fiul său Pisirade la intrereri, se travestește în antrenor. Fiind descoperită, a fost totuși iertată de către magistrații jocurilor, datorită renumelui și tradiției olimpice din familia sa.

În timpul nostru, evoluțiile oficializate ale atletelor, voleibalistelor, handbalistelor și mai ales ale gimnastelor sau patinatoarelor au cîștigat o certă apreciere pe plan mondial. Șahul, ca joc al inteligenței, cit și popicele, exercitiu de forță și precizie, sau parașutismul și schiul, sporturi ale curajului și îndemnării, nu mai constituie preocupări secrete și interzise interesului feminist. Unele intrereri de acest gen, nefiind în firea lucrurilor, au fost considerate pe drept cuvînt drept exagerări (lupte libere, box etc.).

Nu cu mult timp în urmă, am asistat și în țara noastră la o competiție feminină de fotbal, cu evoluții mai mult amuzante și exhibiționiste decît pur sportive, în deschidere la jocurile masculine.

Un caz cu totul inedit, un unicat în lumea sportivă mondială este reprezentat de către profesoara de educație fizică Mariana Lucescu, numită de către un ziarist francez „Madame Rugby”, a cărei specializare este într-adevăr rugbyul și care, activînd de mulți ani în cadrul Clubului sportiv școlar din București, la secția respectivă, a reușit rezultate cu totul remarcabile. Poate că puțini dintre cititorii revistei noastre cunosc aportul însemnat al acestui autentic antrenor în rugbyul românesc, nu numai prin prisma rezultatelor sale directe, cîștigînd de multe ori campionatele naționale de juniori și copii, dar și prin infuzia de noi și puternice talente gata selectate către echipele noastre frunțase din prima divizie. De exemplu, Tudose Teodoriu (Știința Petrosani), Tața Vasile, Achim Alexandru, Alexandru Dumitru (Steaua) sau Paraschiv Mircea (Dinamo) și încă mulți alții. Ultimii doi jucători menționați aici constituie însuși angrenajul „deschiderii” la naționala noastră actuală de rugby.

Salutăm cu gravă reverență succesele acestui distins antrenor-femeie într-o disciplină improprie sexului feminin și nu putem exagera, desigur, închiuindu-ne o asemenea competiție feminină în viitor. Ar fi grotescă și periculoasă. Remarcăm însă interesul feminist marginal pentru acest joc bărbătesc.

Referitor la acel discutat „zimbru” emblematic, despre care zărele noastre au scris, unii gazetari revendicîndu-și chiar paternitatea ideii, trebuie spus că inițiativa grandioasei pancarte cu corida de la Giulești aparține tot unei concepții feminine, elevei Ioana Dobincă, din clasa a XI-a a Liceului de arte plastice „Tonitza” din București, fiica lui Aurel Dobincă, președintele Clubului Olimpia.

Inuțil deci să mai ilustrăm integrarea feministă în orice preocupare umană, ferindu-ne însă cu grijă de replicile de tip caragialesc: „Fii bărbată, Mișule!”

TUDOR GEORGE

Are cuvîntul tribuna:

Culorile amunțate sînt obligatorii

Culorile unei asociații sportive sînt hotărîte în funcție de ideea care i-a favorizat înființarea, de un eveniment din viața sau activitatea ei sau, pur și simplu, printr-un concurs al membrilor fondatori. Odată stabilite, culorile clubului devin chemare pentru cei care le apară, imbold pentru cei care le păstrează în sufletul lor, simbol și mindrie pentru toți membrii asociației, precum drapelul pentru ostași. Ca atare, este bine, este stimulat și permanent educativ ca fiecare echipă să-și aibă stindardul și culorile ei, sub faldurile căruia să se mobilizeze cînd lupta este aspră, să-și stringă rîndurile în momente de cumoană și să găsească și puterea și însuflețirea ca să-și ridice pe culmile cele mai înalte.

Este regulamentar impus ca fiecare asociație să-și aibă echipamentul uniform colorat în cadrul echipei și diferit față de adversar, iar atunci cînd, din întîmplare, se întîlnesc două echipe cu echipament identic sau asemănător colorat, lucruri care ar duce la aprecieri confuze din partea arbitrilor și a spectatorilor, tot regulamentul precizează că echipa oaspete are întîietate.

Pentru a preîntîmpina unele neplăceri, discuții și întîrzieri, ingrene în asemenea împrejurări, ziarul „Sportul”, la începutul fiecărui an competițional, comunică date despre echipă, lotul de jucători și culorile clubului. Din acest moment culorile au fost înregistrate la federație, cunoscute de toate competițiile, inclusiv de public și devin obligatorii. Sînt însă asociații care se plîtesc repede de propriile culori. Fie că nu le-au îndrăgît suficient, fie că nu le prețuiesc importanța, fie că se găsesc antre-

norii care, „din motive strategice”, renunță cu ușurință la ele și, curios, își însușesc culorile adversarului pe tercul acestuia, citînd că gazda este obligată să-și schimbe echipamentul.

Astfel, în tur, F. C. M. Brașov a venit la București la meciul cu Progresul-Vulcan în tricouri alb-albastru — culorile gazdei — deși culoarea brașoveană comunicată și înregistrată la federație e galben-albastru. Și gazdele au fost nevoite să-și schimbe tricourile, o săptămîină mai tîrziu, Progresul-Vulcan s-a dus la Cluj-Napoca în echipament alb-negru, culorile atît de dragi studenților, pe care aceștia nu le-au părăsit niciodată în cei 62 de ani de existență, decît atunci cînd au fost obligați de regulamentul prin strategia ieftină a antrenorilor adversari.

Dacă aceste „strategii” nu și-au ajuns scopul, nici la București și nici la Cluj-Napoca, ele au avut darul să provoace întîrzieri, nedumeriri și nemulțumiri zgomotoase din partea publicului, el însuși, la început, dezorientat de costumația echipelor.

Ca atare, devine legitimă întrebarea: sînt obligatorii pentru echipele de fotbal culorile alese din proprie inițiativă și comunicate oficial federației? Dacă da, și răspunsul e afirmativ, de ce se tolerează abuzuri care irită și induc în eroare? Federația ar trebui, și din acest punct de vedere, să fie mai intransigentă.

ION M. PAUNESCU

CE RĂU V-AM FĂCUT?

Ca sacii la moară

Cu ani și ani înainte, în școală, fotbalul nu a fost obiectul preocupărilor; ba mai mult, în ultimul timp s-a subțiat numărul de ore de educație fizică (în loc să fi crescut corespunzător cerințelor științifice de dezvoltare a calităților motrice ale copiilor, tineretului pentru muncă și apărare). Au luat însă ființă cîteva școli și licee de fotbal. Afectîndu-le un buget deosebit, dar lăsîndu-le fără o bază sportivă corespunzătoare (unele n-au nici măcar un biet teren de antrenament!), s-a pornit la formarea unor echipe care, desigur, niciodată nu vor juca la seniorat împreună. Dar pot justifica, prin acest „incubator” fotbalistic, bugetele făcute cadou de minister?! Fotbalistul, de mic copil, ar trebui să crească, să fie educat în spiritul mediului clubului, care impune exigență competițională, dragoste de muncă, personal profesionist de înaltă competență fotbalistică etc., pentru a urca toate treptele în același cadru, evoluînd în secțiile de copii, juniori, tineret și seniori. Din păcate, lucrurile stau altfel și nu întîmplător fotbalistii noștri nu au nici o afinitate pentru un anume CLUB. Drept urmare, nici conducătorii (acei longevivi în funcție), nici antrenorii-învățători (cu viață lungă la aceeași echipă) sau „managerii” nu-și pot forma o bază de cunoaștere, sportivul volajînd din club în club, din școală-n școală. Așa cum s-a întîmplat și cu alt eveniment contradictoriu, înființarea „Luceafărului” (ce s-a vrut liceu de fotbal și „școală” de perfecționare a fotbalistilor tineri din toată țara) de către Federație, pentru a „corecta” deficiențele de producție ale școlilor și cluburilor. O analiză sumară a principalelor aspecte la această unitate

arată că: 1. selecția n-a scos la iveală elementele cele mai dotate, deoarece unii părinți n-au dat voie copiilor să plece din orașul lor, iar trialurile făcute n-au avut la bază teste de toate nuanțele; motiv pentru care destui copii, după cîteva luni, au fost trimisi acasă, de unde o întregă teavatură pentru a fi reinscrisi la școlile de profil; 2) antrenorii, profesorii de educație fizică, medicii, alți specialiști ș.a.m.d., s-au schimbat ca sacii la moară sau, pur și simplu, nu au mai fost cooptați; 3) baza sportivă a rămas sub cerintele școlului, chiar departe de interesul arătat de unele cluburi capabile să asigure condiții deosebite de antrenament, alimentație, refacere, studii etc.; 4) „Luceafărul” nu s-a putut transforma nici măcar într-un centru metodologic al federației, pentru sportivi sau pentru antrenori și alte grupe de specialiști, așa cum au italienii la Coverciano, englezii la Lillishall. La acest experiment numit „Luceafărul”, rezultatele sînt mediocre. Cînd este vorba de echipa națională de juniori, se iau abuziv jucători de la cluburi cîte 5-6 luni, fără scoateri din producție, fără posibilitatea de a mai frecventa, fie și din cînd în cînd, cursurile școlare serale. Uncori, unii dintre ei sînt titulari chiar în divizia A, echipele lor avînd, firește, de suferit. Și atunci cum rămîne — la acest nivel — cu orientarea că echipele să-și crească și cadre care să joace?! Unde?!...

Se impune, cred, aici, o analiză lucidă și responsabilă. Poate că învățămintele care se vor trage, dacă se vor trage, vor ajuta fotbalului nostru în ansamblul lui.

CONSTANTIN TEAȘCA

OMUL CARE JOACĂ

Mindri că ne-am învins unchii!

În urmă cu zece zile, seara, plimbîndu-mă singur prin vechiul Marienbad mă lumina un zîmbet la gîndul că noi încercăm să păcălim timpul crezînd că meleagurile prin care el ne mai poartă pot fi privite și altfel decît așa cum le-a așezat istoria. Vedeam parcă chipurile încruntate și severe nu numai de la perciuni, mustățile stufoase și tunicele albe, cazone, ale kaiserilor ce credeau că lumea poate fi puțin mai fericită dacă apa tămăduitoare este adusă din pămînt lingă biserică, cura trece obligatoriu prin parc iar drumul decisiv al nopții prin cazinou... Și imediat mi-am reamintit că timpul este acela care se joacă cu noi. Chiar și prin fotbal noi încercăm să-l trecem aparent mai repede, dar parcă mult mai frumos decît reușesc și alte jocuri ale oamenilor.

Poate și de aceea, acest început de poimîne al sezonului oficial de fotbal a fost așteptat cu mai mult nesat decît oricînd.

Dacă ținem cont, în acest sens, de șansele pentru un nou campionat mondial ale echipei naționale, șanse care se vor juca tot în acest an, de aparentele înnoiri ale conducerii fotbalului nostru, de interesul firesc pentru campionat și, nu în ultimă măsură, de propaganda datătoare de speranțe reușite de „tinerii” lui Cornel Drăgușin, avem „scena plină” pentru a justifica nerăbdarea cu care e așteptat sunetul noului gong fotbalistic. Reamintînd de plerara Comitetului federal, la care cu siguranță nu aveam scaun în urma felului în care au fost interpretate spre virful piramidei filozofale din Vasile Conta cuvintele mele la festivitatea atît de mică a celor 50 de ani ai F.R.F., am auzit că fostul președinte al lui F.C. Bihor, Horia Cosma, „s-a plimbat aproape pe sirmă” pentru a arăta, fără să poată fi dobort (!), adevărul fotbalului nostru de acum. În cîteva minute, ce nu pot fi repetate în cuvinte, ci numai în idei, ultimul descendent al zidurilor și gîndurilor părintești atît de nobile ale lui Octavian Goga de la

Ciucea a așternut liniste, nemaifiind, bineînțeles, reales în noul Birou federal?! La început s-a întrebabil și el, lăsîndu-ne să ne imaginăm, cum s-ar fi desfășurat această plenară dacă „aria” de excepție a lui Crișan în careul „leului britanic” nu ar fi încununată de succes. Apoi, s-a întrebabil din nou cît de serioasă poate fi această discuție pentru fotbal, dacă nu se raportează și nu se discută absolut nimic din punct de vedere economic. Adică, cît se cîștigă de la fotbal, dacă se poate cîștiga mai mult, cît se cheltuiește sau ce avem de gînd în acest sens; pentru că rentabilitatea este una din legile de bază ale societății noastre... Referîndu-se la arbitri a spus că existența lor este simplă și de aici pleacă totul. „Azi sînt ai mei, miine... ai tăi”. În final, Horia Cosma a spus că „fără președințe a fost mai bine”, iar rezultatele ultimei toamne pledează în favoarea acestei ultime constatări a vorbitorului de excepție.

Pină cînd vom putea să ne dăm seama cum a fost mai bine, să sperăm că noul președinte și întregul său aparat de conducere vor reuși să călăuzească drumul fotbalului după o logică mult mai puțin asemănătoare cu aceea a „săpunului” ce face doar clăbuc și scapă printrile miini tocmai în momentele cînd nevoia de curățenie e mai mare.

Era să uit. Pentru că tot încep rețutur, ultimele jocuri de pregătire ale citorva dintre echipele noastre fruntase mi s-au părut pilduitoare, atît prin numele localităților unde s-au jucat cît și prin datele formațiilor întîlnite. Astfel, Steaua a jucat la Belasita (!). „U” Craiova a întrecut în Liban destul de greu pe Salam Zigorta (!). Dinamo a jucat ultimul joc din Cehoslovacia la Sușici (!), iar F.C. Argeș s-a lăudat că a surclasat, în Grecia, o selecționată în care au jucat internaționali Domazos și Papaioanou, nespecificîndu-se că acestia sînt născuți înaintea celui de-al doilea război mondial! Chiar aici am ajuns?!

CORNEL DINU

Flacăra Redacția : București, Piața Științei 1, căsuta poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scrisori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex : 1 1226, București strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: Ion D. GOIA.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU